گنهکار

مقتصد ستڕی

د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم	::	ګنهګار
لیکوال	::	مقتصد ستړی
کمپوزوونکی	::	خپله لیکوال
د چاپ شمېر	::	(۵۰۰) ټوکه
کال	::	۲۰۱۷م
د چاپ ځای	::	لاهور

ټوون

د درد د باچا
د کندهارې پېغلې
او د وطن د عسکر په نوم

مقتصد ستړی او ګنهګار

د شلمي پيړۍ وروستۍ دوې او د يوويشتمي پيړۍ په لومړۍ لسيزه کي د نړۍ خونړۍ پېښه افغان جنګ دی چي ټوله نړۍ يې ولړزوله ، د روس ماتيدل امريکا ته دا موقع په لاس ورکړه چي هغه دي د نړۍ واحد واکمن او بدمعاش هيواد وګرځي ،په دې موده کي چي پر افغانانو او افغان وطن کوم قيامت تېر سو هغه ډېرو ليکوالو د خپل بحث موضوع وګرځوله خو دا هرڅه پخپله ليدل، سهل او زغمل که يو ليکوال پخپله کړي وي او بيا يې هغه ته د قلم ژبه ورکړي وي نو په هغه ليک کي به څومره زور وي ؟

مقتصد ستړی د ژوند په هغه پړاو کي دی چي موږ ورته د مستي ځوانۍ پيل ويلای سو ، که څه هم ما دی د مخ په ستر ګو ليدلی نه دی يوازي مي ږغ اوريدلی او عکس ليدلی دی خو دومره پوهيږم چي د اتلسو کالو څخه به زيات نه وي د ټولنيزي رسنيو له لاري د ده شاعري يو جهان د ځان کړی دی په دومره کم عمر او مهاجرت کي د يو شي ادراک کول او پرهغه ليک کول که موږ په نظر کي ونيسو او بيا د ده کيسې ته ځيرسو نوهر لوستونکی بايد پوه وي چي هغه د کوم معيار ليکوال کيدلی سي ؟

د دې کيسې د هنري ژانر په هکله به خبره وروسته وکړو خو په دې مرحله دا ويل به بې ځايه نه وي چي رښتيا ليدل ، زغمل او ليکل د نن سبا په مطلبي نړۍ کي تر ټولو مشکل کار دی ځکه د رښتيا ويلو انجام ښه نه وي.

تر ډېره وخته دا خبره کېدله چي افغان جنګ د اسلام او کفر جنګ دی ، چا به دې جنګ ته يوه پيمانه ايښوله چا به بله په اصل کي دا جنګ د دوو

مستو غوايانو جنګ وو، چې يوازنۍ او يوازنۍ موخه يې پر نړۍ خپل سياسي، پوځي او اقتصادي واک تر لاسه کول وو، د مستو غوايانو سره د دوئ څو نور وړي مطلبي سخوندران هم ګډ سول او پر افغان خاوره يې داسې غوبل جوړ کړی چې د څلورو ملينو څخه زيات افغانانو ژوند له لاسه ورکړی، پدغومره شمېر افغانان ټيپان او په هم دغومره شمېر له کوره بې کوره سو.

په دې ټول غوبل کي د هر افغان د ژوند کيسه ځان له بيلا بيل مضمون او ليک غواړي خو خپلي کيسې ته د قلم او جرات ژبه ورکول که د ټولو لپاره ناممکن نه وي نو مشکل ضرور دی.

د مقتصد ستړي دا کيسه څه ده؟ د ژوند د تلخو حقايقو څخه پرده پورته کول، د خپلي خاوري خاينان په ګوته کول، پردي ګوډاګيان غندل، د افغانانو د قربانيو او بې وزليو داستان ليکل او تر ټولو مهم هغه افغاني هيت، مړانه او جرات نړۍ ته ښکاره کول دي چې د دې ټول غوبل وروسته هم افغانانو خپل افغاني او ملي هوډ بايللی نه دی هم دا د دې کيسې ټوله خلاصه ده، خو د دې کيسې کمال دا دی چې لوستونکي له مړي مخ څخه نيولې تر پايه له ځان سره داسي لاس تړلي بيايي چې بلې خوا ته يې نظر او فکر اوښتی نسي هغه ځکه چې دا ټوله کيسه رښتونې ده، بل د ليکوال دا کمال دی چې هغه دومره سوچه، مهينه ا خوږه ژبه کارولې ده چې سړی يې په څکلو نه مړيږي ښه جمله بندي، مکالمه نګاري، زور ور پلاټ او تلوسه د دې کيسې هغه ځانګړني دي چې لږ تر لږه په پښتو ادب کي د دې عمر په بل ليکوال کي موندل که ناممکن وي نو مشکل به ضرور وي خو زه چې کوم شي زيات وځورولم هغه، هغه درد ونه څړيکي، اوښکي او غمونه دي چې پر دې تنکي ځوان تېرسوي او مورړ ته يې په هغومره هنر د قلم په ژبه وړاندي کړي دي لکه دا هر څه چې

لوستونکي پخپله ليدلي او سهيلي دي هم دغه کريډټ د دې ځوان په برخه دی او په راتلونکي کي له ده څخه نور زياته طمع کېدی سي .
د دې کيسې د ژانر په هکله به دومره ووايم چي دا د يو ژوندي ليکوال خپله کيسه ده ، دې ته ژوند ليک ويل کېدی سي لاکن ژوند ليک د يو چا د ټول ژوند احاطه کوي ، دلته تر اوسه د ژوند ډېر پړاونه تر سره سوي نه دي ځکه دا بشپړه ژوند ليک نسي کېدی .
دويم داستاني اوچرک دی ، اوچرک د هغه انسان کيسې ته ويل کيږي ، چي کار او جنګ کوي او له نورو ژانرو څخه يې يوازينی توپير دا دی چي په جګړه ، وطن دوستي او حماسه پنځونه کي ګرم زړونه او تودې ميني زيږوي خو تر اوسه په پښتو ادب کي په بشپړه توګه د اوچرک د ځانګړنو ټاکنه سوې نه ده ، يوازي دومره چي ليکوال به په هغه کيسه کي پخپله موجود وي او د داستان په ډول به وي او د جنګ سره تړلي خبري به پکي تکراريږي ځکه تر اوسه موږ په پښتو کي په بشپړه توګه د اوچرک داسي مثال نلرو ، يوازي د پښتو د دوو کيسو په اړه ويل کيږی چي دا اوچرک ته ورته دی .
خو زما په اند د مقتصد ستړي دا کيسه د ناولټ په ژانر بشپړه پوره خيژي ځکه خپله کيسه په دومره مقدار په افسانويي انداز د بشپړه پلاټ، کردارونو ، مکالمه نګاري ، جمله بندي او تلوسې سره بيانول د ناولټ تعريف کېدلی سي خو دا هم هيرول نه دي په کار چي د يو ژانر هنري توکي هلته ارزښت لري چي په کيسه کي نور څه نه وي نو لوستونکی د ژانر و ځانګړنو ته به ځير وي خو يوه کيسه چي د لوستونکي په ذهن او زړه دومره اغيز وکړي چي ګوتي يې د کيسې د پاڼو په اړولو بوختي ، سترګي يې د کيسې له زوره پُرنمي د زړه درزا يې د کيسې د تلوسې او فکر يې د هغه جرات او پيغام سره څنګ په څنګ روان وي نو بيا د ژانر

دې ضمني توکو ته د چا پام نه اوړي ، هم دغه ټول توکي د مقتصد په ګنهګار ناولټ کي موجود دي ...
راسی تاسو يې پخپله ولولی چي دې ګنهګار خپلي کيسې ته کوم اندامونه ايښي دي .

په درنښت
ډاکټر لیاقت تابان
۱۶ می ۲۰۱۷ء ګیلاني روغتون کوټه

ګهنګار باندې به زړه د آسمان چوي

درد چې ترحد سېوا سي نو دردمن او پرهر،پرهر زړه خو به د درد له څړيکو يو څو ګهنګاري چيغي باسي ،يو حساس او ويښ ليکوال ، يو سپېڅلی شاعر او سالم ضمير لرونکی د شعور څښتن چې د تيارو مخالفت ونکړي ، د ټولنيزو ناخوالو او ستونځو په خلاف احتجاج ونکړي او د درد چيغه ټپه نکړي نو به نور څه کوي ...

" ګهنګار" ډېري تاندي هيلي زندی کوي ، د خپلو ارمانونو په مری پښنه بېدي او په ډېر ورڅوکوالي د سترې ژوند په مبارزه ځان ورګډوي ، دردونه په اوښکو مينځي او ژوند ته په ډېر اعتماد سره دا باور ورکوي چې زه ستا د ستړيا قابل يم خو ګوره چې ته را څخه ستړی نسې .

د " ګهنګار" په هر رنګ کي د درد رنګ جوت دی د لوستونکي په روح کي وڅڅيږي ، لوستونکي د تلوسې سره مخامخ کول ، يو ښه ګړی يې د ماضي نندارې ته په کتلو اړ باسي ځکه چي " ګهنګار" په خپل ماضي هيڅ شرمندګي نلري نه ورپسې ساړه اسويلي کوي ځکه چې د هيلو ډک زړه يې په برخه دی او يو روښان مستقبل ته غوړېدلي تاندي هيلي غېږې ، غېږي ګرځوي ژوند سره په بدترينو ، ستونځمنو سترو حالاتو کي هم مينه کوي او ژوند خوښوي ...

" ګهنګار" منافقتونه بربنډوي او د واقعيتونو د روښانولو په پلمه د ژوند ازغن بار ته لوڅه شاه ورکوي ، دا رنګ " ګهنګار" د ژوند د تېرولو دا ګهنګاري په ګهنګارو چيغو ورسره قبلوي د ژوندپر پل ، پل ورسره ايږدي ارمان قتلوي او د هيلو پر ايرو د درد څلي دروي د اوښکو په دعاوو د هر ګنهګار روښان سباوون ويادوي ، په تنهاکو پښو د شپې د

يوازيتوب په قبرونو كي د هيلو شمعي ولګوي تر ازغن دېوال وړر سي...
"ګهنګار" باندي به زړه د اسمان چوي
ژوند مشال دی، ښه به څه كړم، اور دي واخلم

په درښت

عصمت الله زهير پښين
۲۰۱۷-۵-۱۶

خپلي خبري

کېدای سي ددې کتاب (ګنهګار) په لیکلو قلم رنګ راتمام کړي او مرور غوندي د کتابچې څنډې ته ورغړي، فکر نه کوم دا کتاب هم د لیکلو ارزښت لري یا به یې څوک په آرام زړه ولولي، داسي کوم څه دي چي په لیکلو یې قلم تمام او مروریږي ،داسي کوم څه دي چي زه یې په لیکلو کښي زړه نا زړه یم او نشم کولای ستاسو تر غوږونو پوري یې در ورسوم؟

په ربښتیا کولای سم ووایم ژوند د یو وحشتناک ځنګل مزل دی ګام په ګام د داړونکي ځناورو، د اوبو په نیستۍ ، د تیارو په غېږ کښي د څو رنګه خوځندو سره یو ځای سرې شپې تېرول دي ،لاکن زه څرنګه دا خبر کولای سم د هغو خلکو په مخ کښي چي د ژوند خوندونه یې څکلي دي، اصلي خبره به هم دا وي چي زه په ړندو سترګو قضاوت کوم هغه کسان چي په رڼو سترګو د ژوند مزل کوي زما منفي خبري نه راسره مني له هم دې وجي مي قلم مروریږي او نه غواړي زما د ګنهګار ژوند کیسه ولیکي، که چیرته زه ووایم ژوند ښکلی دی لوړي او ژوري لري، خوږې، ترخې، ورځي او شپې لري، ژوند خوندونه او څومره ډېر رنګونه لري ناممکن څوک به یې نه ولولي ، ممکن په لیکلو به یې قلم رنګ راتمام کړي او د کتابچې څنډې ته به ورغړي.

وخت تر ټولو ښه کره کتونکی دی هغه کولای شي ښه او بد سره بېل او راتلونکي زمانې ته یې د اصلاح لپاره وړاندي کړي .

ددې کتاب تر لیکلو وروسته آرام سوم او د ماضي د درد کیسه مي له زړه او روح څخه پاکه وڅنډل سوه ، ما نه غوښتل دا کیسه دي له ما پرته بل څوک هم ولولي کله چي مي دا کیسه د درد د باچا مخي ته کېښوده ،

او ښکې یې را وبهیدې،زما د درد اختیار یې واخیست او هغه کتابچه یې له ځانه سره یووړه چې زما د ماضي کیسه ورباندې لیکل سوې وه او هم دا ده نن یې ستاسو تر لاسونو هم در ورسوله .

مقتصد ستړی
لاهور
۹/۵/۲۰۱۷ سه شنبه

د خپل ژوند د کیسې لیکلو تلوسه راسره پیدا سوه، ادې ته ورغلم هغې دا مهال په خونه کښې بالښتونه ګنډل زه هم د کړکۍ سره نږدې یوې خواته کښېناستم او پوښتنه مې وکړه:
_ ادې غواړم پوه سوم زه څومره بدبخته وم کله چې دې نړۍ ته راغلم؟
هغې وویل:
_ خدای مه کړه چې ته بدبخته سې ، خو له کومې ورځ چې ته پیدا سوی یې زه ناروغه یم، ډاکترانو ته ځم او راځم، آن تردې چې ستا د پیدا ښت په لومړي کال دومره ناروغه سوم چې پلار دې د پاکستان هیواد ته درملني لپاره یوړم .
ومې ویل:
_ ولې دلته ډاکتران نه وو ؟
ستن یې په بالښت کښې وټومبله، تار یې مزی کړ غړند یې وویل:
_ نه وو ډاکتران چیرته وو ، په ټول کلي همدا یو بې سواده ډاکتر و و ، چې هر وړ ناروغ ته به یې یو وړ ګولۍ ورکولې.
له شنه چای څخه یې پیاله را ډکه کړه، بالښت ته یې سوربخن پوښ ور واچاوه، ما را ځنګ ته کړ تکیه سوم او ومې ویل:
_ انا به ویل زه کوچې یم دا رښتیا ده؟ که دا رښتیا وي نو ولې کوچی یم؟
یو سوړ اسویلی یې وکیښ، ولاړه سوه، او بالښتونه یې په نیالۍ کتار کړل څه یې نه وویل ما بیا پوښتنه وکړه:
_ ادې ! انا مې ولې کوچی بولي؟

وې ویل:
_ مشر ماما دي په یوه لري پرته سیمه کښې له کوچیانو سره اوسېده، د دوئ کره تللې وم، ناروغه سوم او له هغه سره ډاکتر ته ولاړم ته مي په کیږدۍ کې پرېښودې.
ومې ویل:
_ بیا څه وشول؟
_ زه چي راتلمه را وېښ سوی وې ژړلي دي وو، یوې کوچۍ میرمنې خپلې شیدې درکړي وې.
یو دوه غوړپه تریخ او ګرم چای مي تر ستوني تېر کړ بیا مي پوښتنه وکړه:
_ ادې ! اوس مي هم هغه مور ژوندۍ ده، که زه وغواړم لیدلی یې سم؟؟
ادې د نخودو څو دانې خولې ته واچولې او وې ویل:
_ هم هغه مور دي لا پخوا د کورنۍ تاوتریخوالي له امله ځان په ټوپک وویشت او مړه سوه.
ویش خوارکۍ ...
ادې مي مخامخ راته کښېناسته ټیکري ته یې ورپام سو په ختو ککړ دی، لړیې سره وسرووږو، ور پوه یې کړل خاوري یې باد سوې.
ومې ویل:
_ مقصد زما دوهمه (رضایي) مور کوچۍ وه او په هم دې ډول زه کوچی هم یم، که کوچی یم نو بیا ولي په کیږدۍ کي نه اوسم، میږي او اوښان نه ساتم؟
ادې وخندل او پیاله یې ځان ته ور ډکه کړه، بالښتو ته یې کتل لکه چي سم نه وو، زه د کیسې په لیکلو بوخت سوم، پیالې ته مي ورپام نه و سړه سوه.

★★★

زه د ادې تر ټولو ګران زوی وم او په ما هم ډېره ګرانه وه، ما نه غوښتل له کوره دباندي ووځم، او هغه وخت چي د ورځي په اوږدو کي يې ترلاسه کوم، تل يې بايد د ادې ترڅنګ تېر کړم، مشر ورور به دځان سره لوبو ته بيولم که کومه ورځ به نه ورسره تلم وهلم به يې، يوه ورځ چې مشر ورور او تر ما کشر ورور راسره وو د تره له ځامنو سره مائيګر مهال مو تر ماښام قضا پوري دهغوئ د کور سره نژدې کاغذ پرانونه الوزول، ماښام ناوخته مي ورونړو ته وويل:

راځئ نور به کور ته لاړ شو پلار به راته غصه وي!

زما په خبرو کښي چا چرت هم نه واهه، خپله مخ مي ونيوه او کور ته ولاړم، دوئ هلته پاتي شول، ادې ته مي ډېري ګيلې وکړې، هغې زما د زړه لپاره دا خبر بيا، بيا تکراروله چي "بلا دي ورباندي وګرځه " ماخستن ناوخته کله چي پلار مي له جومات څخه راغی پوښتنه يې وکړه، زما چي زړه ښه ډک وو، ګيلې مي پيل کړې، پلار مي پر ورونړو سخت غصه شو او زه يې په نيمه شپه د هغوئ په راوستلو پسې وليږلم.

د تره کور مو دومره لري هم نه دی متل دی چي "په توره شپه کښي هر سړی ډارېږي څوک حال وايي څوک يې نه وايي " زه هم تر هغه ځايه په داسي حال کي چي د خپلو څپلکو له ځرپا به هم ډاريدم ورغلم هغوئ مي را وستل، ټوله لار يې سوړتک واهه او له ځانه سره غړمبيدل چي ولي يې په دا نيمه شپه راوستل، سترګي يې له خوبه وې، پښې يې کښولې.

کله چې کور ته راغلم پلار مې ورونو ته د یوې شیبې په نیت ور ځنځیر کړی تر څو د خپل عمل سزا ووینې، زه هم د باندې ورسره پاتې شوم هر څومره چې مې وژړل چا زما غږ نه اورېده، خدایه څومره زور غواړې چې یو څوک دې بې ګناه ځوروې، له لږ ځنډ وروسته مې خور را ووته سترګې یې را باندې ولګېدې، په خوا پورې یې ونیوم په خپل خیرن او شینبخون پړوني یې زما اوښکې را پاکې کړې، زما په حق کښې یې له مور او پلار څخه ګیلې کولې:

تاسې له خدایه نه ډارېږئ ! ها؟

_ ددې خوارکې څه ګناه وه چې بېچاره مو په نیمه شپه د دوئ په راوستلو پسې ولېږو اوس بیا سزا هم ورکوئ.

پلار مې پر سر خپل تناکې او ځیږ لاس راتېر کړ، مور مې په نرمو شونډو سره په تنډه باندې ښکل کړم، په خوا پورې یې ونیوم بیا یې په خپل کناویز کمیس کښې له ځان سره نیژدې څملولم.

خورکۍ دواړه ورونه په دسترخوان کښېنول، لاسونه یې ورومینځل، ډوډوی یې ورکړه، که څه هم د تره کره یې خوړلې وه، بیا یې هم غټې، غټې ګولې له الوګانو څخه پورته کولې، فکر کوم په هم دې چې ولې یې ماځیګر زما خبرې نه منلې، او د تره کره پاتې شول پښیمانه وو، یوه شیبه لا نه وه وتلې چې د مور په مینه او غېږه کښې ارام خوب وړی وم.

★★★

د طالبانو حکومت او د پسرلي موسم دی، ښوونځی پیل شوی، د تره ځامن، د ګاونډیانو کوچنیان، لیري او نژدې ټول ماشومان ښوونځي ته روان وو ، ماښام چي پلار مي له جوماته راغی، ډوډۍ مو لا نه وه راخیستې چي ادې ته یې زما په اړه وریاده کړه:

_ نور باید مقتصد ښوونځي ته ولاړ سي، اوسهار، سهار به یې ور واچوم!

ادې څه نه وویل، خورکۍ ووته د دې لپاره چي ډوډۍ را واخلي، مشر ورور راپسې وخندل او زه یې وډار کړم چي تر دېوال به دې ښوونځي ته ور واچوي او په ما باندي یې ټوکي وهلې، دا وخت زما مشر ورور په دریم ټولګي کښي وو .

سهار چي ښوونځي ته تلم پلار مو تر موږ وختي تللی وو ځکه هغه د کلي په جومات کښي امام وو او په ښوونځي کښي ښوونکی ، له لمانځه وروسته به یې د کوم کلیوال په میلمستیا د هغوئ په کور کښي سهارنۍ خوړله او بیا به ښوونځي ته راته .

ښوونځي ته په لاره کښي مشر ورور ښه ډېر تنګ کړم او بلا اخر مي ورته وژړل، ده بس هم دا یوه خبره کړه چي ښوونځي ته به دې تر دېوال ور اچوي، زه کوچنی وم، په هره خبره مي باور کاوه او ډاریدم، که تر دېوال مي ښوونځي ته ور واچوي زه به خوَړ سم، عموماً په ماشومانو ځان ګران وي.

ښوونځي ته له رسيدلو سره سم مي په خپل پلار سترګي ولګيدې، هغه هم زما په ليدو خوشحالي احساس کړه په شونډو کښي يې وخندل او تر لاس يي ونيولم، ټولګي ته ننوتل ما وليدل چي يو ښوونکی زده کوونکو ته په درس ورکولو بوخت دی، پلار مي په دوئ سلام ووايه، ماشومان په خپلو ځايونو کښي نيغ ودريدل، ښوونکي هغوئ ته په قهرجنه لهجه وويل:

چي يو ښوونکی په ټولګي کښي ولاړ وي بل ښوونکي ته مه دريږئ.

زه پوه سوم چي ټولګي ته د ښوونکي په راتګ سره بايد ټول زده کوونکي پخپل ځای کښي د احترام لپاره ودريږي او دا کړنه يې د ښوونځي له ځانګړو اصولو څخه ده .

ښوونکی تردې وړاندې زه پيژنم، چي زمونږ د کلي د يو بل ملا امام زوی او اوريدلي مي وو چي په ولسوالۍ کښي د طالبانو قومندان هم دی، زما د سر په ويښتانو يې لاس راتېر کړ او په مخامخ لومړنۍ څوکۍ يې کښېنولم، پلار مي په شونډو کي وخندل او له ټولګي څخه ووت.

ښوونکي درس پيل کړ په ښه او بد يې نه پوهيدم، پټه خوله ناست وم کله چي ښوونکي درس تمام کړ، زه يې په مخ باند مي مچ کړم، او ماته يې وويل چي سبا به کتابونه، کتابچې او قلمونه هم درکړل شي، د دې خبرو په اوريدلو سره خوشحاله سوم ښوونکی ووت، د تره زوی مي چي د ټولګي د پای په څوکۍ ناست و، زما خواته راغی، د ځان او ټولګيوالو صفت يې راته کاوه، تر څو زه ډاډه ووسم او زړه مي تنګ نه سي.

د تفريح ترنګۍ ووهل شوه، ټول زده کوونکي د ښوونځي انګړ ته راووتل، له مشر ورور او د تره ځامنو سره مي پټيره مړۍ او شړومبې وخوړلې لوبې مو پيل کړې، د تفريح وخت ډېر ژر تمام سو، ښوونکو زده کوونکي د لښتو په زور ټولګيو ته دننه کړل، او يو ځل بيا درسونه پيل شول.

بيا ځل چي ټولګي ته ننوتل، هم هغه ښوونکی راغی په راتګ سره يې موږ په خپل ځايونو کښيني نيغ ودرېدل، سلام او مونږ ته يې د کښېناستلو وويل، ښوونکی په ځانګړې ثوکۍ چي د توري تختې خواته نژدې ايښودل سوې وه کښېناست، لږ ځنډ يې د کتابچې پاڼې اړولې را اړولې، او توري تختې ته ودريد، زده کوونکو ته يې وويل:

د رسم کتابچې راوکاږئ! ټولو زده کوونکو کتابچې را ويستلې، ښوونکی په رسم ليکلو بوخت سو، يوه ګلدانۍ يې رسم کړه په څو رنګه تباشير يې رنګ کړه او بيا يې زده کوونکو ته د ليکلو امر وکړ، ښوونکی له ټولګي ووت، د ښوونکي په نشتون کي د زده کوونکو شور ماشور تر حوصلې پورته سو، چا رسم ليکلی وو چا ته نيم پاتي دی چي يو شوخ زده کوونکی د توري تختې مخي ته راغی، تخته يې پاکه کړه او له هم دې سره د زده کوونکو تر منځ جګړه پيل سوه نه پوهيږم کوم يو به وو چي د ټولګي له پای څخه يې يوه درنه څپلۍ راخطا کړه په څټ کښي يې وويشتم، ما وژړل، زده کوونکي ټول پخپلو ځايونو کښېناستل دوئ ډاريدل که ښوونکی راشي موږ به ټول ووهي چي ولي يې هم دا نوی زده کوونکی وهلی.

د چا مخ نوکاري او دچا په تباشيرو سپېره سوی، ترنګۍ ووهل سوه، نارې سوې، زده کوونکي له ټولګيو راووتل او کورونو ته رخصت شول، زه هم په داسي حال کي چي سلګۍ مي وهلې مشر ورور تر لاس ونيولم او د تره له ځامنو سره په ګډه د کور په لور وخوځيدلو .

★★★★★

کور ته له رسېدو سره سم ادې په دواړه مخ ښکل کړم، د ژړا علت یې وپوښتو، ما هم په ژړغوني حالت کښې ادې ته د ښوونځي لومړنۍ ورځ ټوله کیسه وکړه، په خپل ټیکري باندي یې اوښکي راوچي کړې، دا وخت مې پلار هم راغی، زما او نورو وروڼو په سر یې لاس راتېر کړ، خور چې توده ډوډۍ یې په لاس کې د دالان په وره کې ولاړه وه او خندل یې، زموږ خور چې تر ټولو مشره ده ، له پلار سره یې ستړې مشې وکړه، لاسونه یې راووینځل، دسترخوان یې را ویړ کړ او ډوډۍ مو وخوړله، له غرمنۍ خوړلو وروسته د نور کله سره سم ټول ویده شول ماته به خوب نه راته کله چې به دوئ ټول ویده شول را پورته کیدم زمونږ کور د غره په لمن کښې دی، د پسرلي په موسم کښې به د کوچیانو ګاونډیان وو، د پسونو او اوښانو رمې به تېریدلې غره ته به وختم ننداري به مې تر سترګو تېرولې، تر ټولو په زړه پوري ننداره یې هغه وه کله چې به ما کوچیانۍ پېغلې او انجونې په کاڼو ویشتلې، دوئ به خپل خروړي سپي "چې لکۍ او غوږونه یې غوڅ کړل سوي وو" راپسې ښکارل، که څه هم زه به ورڅخه ډاریدم خو له دې ننداري مې ځانګړی خوند اخیست .

ما سپښین مهال چې پلار به مې د لمانځه لپاره جومات ته راووت زه به ژر خوني ته ننوتم، ځان به مې د خوب په پلمه واچوی، بیا چې کله به د کورنۍ غړي ,,ادې، خور او وروڼه ،، راویښ شول، وروڼو له ما څخه شکایت کاوه چې نن بیا نه یم ویده سوی او ټوله غرمه لمر ته ګرځیدلی یم ، د ادې تر ټولو ډېره اوسخته سزا دا وه چې زه باید پرش سیوري ته ژر

اوار او ګیلاسونه تیار کړم، دا کار باید ما کړی وای ځکه له یو مشر ورور پرته نورځلور وروڼه تر ما کشران وو، کېدای سي ګیلاسونه مات کړي، خور به مي د ماسپښین د لمانځه تر ادا کولو وروسته سمدستي په چای پخولو پسې دالان ته ننوته .
ماځیګر مهال چې د لمر سترګه به غره ته ورتیتېده د کوچیانو نندارې ته ورتلم یو لوښی به هم راسره وو، چې له میږو او وزو څخه تازه لوشل شوي شیدې له کوچیانو څخه راوړم، ,, رمې به کیږدۍ ته راغلې، وري به یې د غره په بله لمن واړول کله چې به ټولې میږې او وزې ولوشل سوې، بیا به یې وري او سېرلي ورته را پرېښودل، بغاري به سوې هر وري او سېرلي به خپله مور پسې غوښته ،، دا وخت یوازې زه نه اکثر کلیوال راتلل او له هم دې نندارې یې خوند اخیست.

★★★★★

شپې او ورځې تېرېدلې، په ښوونځي کښې یې کتابونه راکړل درسونه پیل شول، په ټولګي کښې د اکثر همزولو تر پام بد ورتلم ځکه چې زه په نګران ښوونکي ګران وم او نازولم یې.
یوه ورځ ښوونکي ټولو زده کوونکو ته وویل چې کتابونه په یو پوښ کې وګنډي تر څو ځیري نشي، کور ته له راتګ سره مې ادې ته د ښوونکي خبره وکړه، ادې ډاډه کړم چې کتابونه به خامخا په یو پوښ کې راته ګنډي، نه پوهیږم څه وجه به وه یو علت یې دا هم وو چې زمونږ آنا (د ادې مور) ناروغه وه، تمامه ورځ به یې د هغې په خدمت کښې تېره کړه، سبا ورځ مې بیا ادې ته وریاده کړه چې کتابونه راته وګنډي خو تر څه پوري سره پاتې شول، بله ورځ چې ښوونځي ته ولاړم، ښوونکي د زده کوونکو کتابونه وکتل ټولو ګنډلي وو، زه او یو بل زده کوونکی چې کتابونه مو نه وو ګنډلي د توري تختې مخې ته یې را وغوښتل، په لښته پسې یې ولیږل، دواړه را ووتل دوري، دوري وګرځېدل کومه خاص لښته مو پیدا نه کړه بیرته ټولګي ته ورغلو او ښوونکي ته مو وویل :
_ لښته مو پیدا نه کړه !
ښوونکی په غصه سو او د ماتي څوکۍ دړه یې را کش کړه دومره یې ووهلو چې په دواړو یې پښې او لاسونه تک شنه کړل.
کور ته چې راغلم ادې ته مې ښه ډېر وژړل، سبا ته یې کتابونه په یو پوښ کې راته وګنډل، دا چې وهل مې تر مخ وخوړل له ادې زښته ګیلمن وم، په سبا چې ښوونځي ته ولاړم ښوونکی د کتابونو په لیدلو خوشحاله سو له

نیکمرغه هغه بل همزولي هم ګنډلي وو، مونږ دواړو ته یې ښه ډېر نصیحت وکړ او د کتابونو په ارزښت یې خبر کړو .
هغه وویل:
_ کتاب د انسان شخصیت جوړوي او د یو ښه فکر درلودونکی انسان د ټولني لپاره ګټه ور شخص ګرځیدلی سي، د انساني ټولني د تکامل او لوړتیا لپاره اسماني دینونه او د بشر د تاریخ شخصیتونه د کتاب له لاري تلپاتي شوي دي، د بشري ټولني اړیکي هم د کتاب له پوښ سره پیاوړي او تړل شوي دي .
د نور کله په څېر نن هم په خپل وخت باندي کور ته راغلم او له معمول سره سم مي کورنۍ دنده ولیکله، لوبو ته ووتم، ماخستن چي کله موږ ټول ډوډۍ خوړلو ته را ټول شو ادې مي پلار ته له مشر وروره شکایت وکړ او ورته وویل:
_ حکیم مي هیڅکله په اسانۍ سره خبره نه مني !
پلار مي یوه ګوله وچه مړۍ ور پورته کړه او د شړومبو غړپ یې پسي وکړ په ډکه خوله یې وویل:
_ ماشوم ته تعلیم په ښوونځي کښي او تربیه یې باید په کور کي ورکړل شي دا ځکه چي ماشومان په کور کښي لویانو ته ګوري او دهغوئ کړني له ځانه سره تکراروي .
یو بل غړپ یې وکړ ګوله یې زووله خبري یې اوږدې کړې:
_ تر تعلیم تربیې ته ډېره اړتیا ده ډېر تعلیم یوازي د کار وسیله ګرځېدلی شي، په ټولنه کښي بهترینې تربیې ته اړتیا ده، زه به یې پوه کړم، ته هم په خوږه لهجه ورسره خبري کوه او خوشحاله یې ساته .
ادې په ما باندي ږغ کړ، او دخوب کولو یې راته وویل ځکه چي سهار به بیا په وخت نسم پورته کېدلی، زما پام سو چي مشر ورور مي لا وختي تللی ویده دی. ★★★.

پسرلی او شوخي دواړه سره ګډ وو، مستي مي کړه، د ژوند له هري شيبې مي خوند اخيست، خوشحاله وم، لمر خپلي نيمکښي وړانګې تازه په غرونو غوړولي وې، پروني باران ونو او بوټو ته لا سمسورتيا وربښله، لري پرتو هندارو پړق واهه، زه او پلار مي دښوونځي په لور وخوځېدل، څادر يې ورټول کړ د رښو اوبو تر ويالې يې ټوپ کړ، شا ته يې راوکتل او ماته يې څو ډبري د اوبو په منځ کښي کتار کښېښودې، ورو، ورو مي الويزاند ګامونه اخيستل زړه نا زړه تر اوبو راتېر سوم، تر لاس يې ونيوم زما په تګ دواړه په ورو، ورو قدم رهي شو .

پلار مي وپوښتل:

_ کورنۍ دنده دي ليکلې ده ؟

فکر مي وکړ پرون ورځ مي چي کورنۍ دنده نه وه ليکلې حتماً استاد ورته شکايت کړی دی بيا مي په اوچت ږغ چي پرونی پل پټ کړم وويل:

_ ليکلې مي ده څو پاڼي د حساب مضمون دنده يې راکړې وه ماخستن مي ستا تر راتګ مخکي بشپړه کړه او ويده سوم.

رښتيا مي هم ليکلې وه، پرون مي استاد په نه ليکلو وهلی وم، تا به ويل استاد مي تر شاه څارنه کوي ماخستن مي تر ټولو لومړی خپله کورنۍ دنده وليکله.

يوه شيبه مو د يو بل د بوټونو په څرپا کښي غلي، غلي ګامونه واخيستل، د باسيکل ترنګۍ مي تر غوږ سوه، د پروني باران د خړو اوبو په ډنډ کښي يو سړی د سلام په ويلو زمونږ تر څنګ تېر سو .

پلار مي خپل لاسي ساعت ته وکتل ګامونه يې ګړندي کړل لکه چي ناوخته وه ، زما په ماشوم ذهن کښي را پيل کېدونکې خبري په زړه کښي د ساتلو نه وې و مي ويل:

_ پلاره تا به هم ځان ته يو بايسکل اخيستی وای ښوونځي ته به دواړه ژر رسېدلی له کوره به هم دومره په وختي نه راوتل .

غلی شو لکه چي زما خبري ته يې ځواب نه درلود ، بيا يې هغه دوکان ته اشاره وکړه کوم چي ما کله هم په خلاص وره نه دی ليدلی .

وويل:

_ هغه زمونږ دوکان دی دا ځل چي د ښوونکو تنخوا راشي لږ سودا به پکښي واچوو ، د ښوونځي له ځانګړي وخت وروسته به پکښي ناسته کوم ته به هم راسره لګيا يې .

نوی نوم مي تر غوږ شو ، ماشومان په ژوند کښي هره ورځ له نويو نومونو او تجربو سره کرار ، کرار اشنا کيږي او د هغوئ په اړه پوښتني کوي .

ومي پوښتل:

_ تنخوا ! هغه څه شی وي؟

په داسي حال چي ګړندي ګامونه يې اخيستل، ځمکي ته تيټ سو ، د لاري په منځ کښي پرته ډبره را پورته او يو څنګ ته يې غوځاره کړه ويې ويل:

_ زوی جانه ! روپۍ در يادوم، هغه چي ماته يې په ښوونځي کښي د ښوونکي په توګه د دندي ترسره کولو په بدل کښي راکوي .

په چورتونو کښي تر ښوونځي ورسېدم، درس پيل شو ، زمونږ د دريم ټولګي نګران استاد په خټو ککړ کالي ټولګي ته راغی، ما فکر کاوه چيرته به د باران اوبو ته لويدلی وي .

د تنخوا ليدلو چرت راسره وو ،کړکۍ وټکيده پلار مي دی، هره ورځ چې به د درس وخت خلاص شو پلار به مي ماته راتله او زه به يې له ځان سره کورته راوستم، د ښوونځي له دروازې را ووتلو ، جيب ته يې لاس کړ څو

شنه او سره لوټونه یې وشمېرل بیرته یې په جیب کښې واچول ، زما په خوله کښې خبره نه تم کېده و مې ویل:

_ پلاره تنخوا دې واخیسته ؟

تر ډېره یې څه نه ویل لکه چې زما څخه یې دا خبره پټوله، بیا مې وپوښتل:

_ پلاره اوس به خپل دوکان ته سودا راوړې کنه ؟

اول یې څه نه ویل کله چې پوه شو ځواب ته یې داسي غلی یم لکه پیشو ، ویې ویل:

_ کمي یې راکړې، څو ګونۍ اوړه او غوړي به اوس کورته یوسو ، راتلونکې تنخوا چې واخلم که خیر او ژوند وو ، دوکان ته به سودا راوړم .

د پلار بې وسي ورځي مي ماشوم زړه ته لاره وکړه په ذهن کښې مي ډول، ډول خبري را وګرځیدې، زړه نا زړه مي پلار ته له خولې ور ووتل:

_ پلاره زه چې دولسم ټولګی خلاص کړم ښوونکی به سم ته دي په خپله تنخوا کورته اوړه را وړه او زه به پخپله تنخوا دوکان ته سودا .

★★★

د امریکایانو د راتګ اوازې سوې، او په ډېر لږ وخت کښې دا اوازه په حقیقت بدله سوه، د طالبانو په امر ټول ښوونکي او زده کوونکي یې د ولسوالۍ بازار ته وبلل او د طالبانو په حمایت یوه لویه غونډه وشوه، زه نه پوهیدم څوک ښه دي او څوک بد خو پلار به مې ویل که دا حکومت رنګ سي کیدای سي حالت بدل سي څنګه بدل سي دا یې هم نه راته ویل.
پلار مې یو ماخستن چې راغلو ته یې غوږ نیولی، کرار ناست وو، زه له کړکۍ سره نژدې په خط لیکلو بوخت وم، ادې ته یې وویل:
_ حکومت بدل سو، امریکایان به واک "کرزي" ته وسپاري؛ ما ولیدل ادې توبې ایستلې او ډاریده چې کفار راباندې مسلط شول اوس به څه ډول حالت سي څه به کیږي یو خدای خبر.
د اوسني خبرونو په بنیاد دطالبانو حکومت د ۲۰۰۱ میلادي کال په پای کښې رنګ سو، واک د امریکایانو لخوا حامد کرزي ته ور وسپارل سو او درې کاله یې دوام وکړ.
د بیا ځلي ټاکنو لپاره کمپاین روان وو، که څه هم طالبانو ویره او ډار د خلکو په زړونو کښې ور اچولی وو، جوماتونو ته یې داسې پرچې رالیږلې وې چې که چا رایه واچوله ګوتې به یې غوڅې کړل شي، بیا هم لږ او ډېرو خلکو د رایې اچوني کارتونه واخیستل او د خپل هیواد مستقبل ته یې رایه ورکړه په دوه زره او څلورم میلادي کال کې د خلکو په رایه حامد کرزی واک ته ورسید.

یوه ورځ چې د هم دې ولایت محترم والي صاحب له خپل پلاوي سره سیمې ته راغلی وو، مونږ د ښوونځي ټول زده کوونکي د مدیر او سر ښوونکي په امر د ښوونځي مخې ته د سړک دواړو غاړو چې لاسونه مو سره ورکړي وو کتار ودرول، د والي استقبال مو وکړ، څو دعسکرو او څو نور تور موټرونه په بیړه، بیړه تېر شول زما په شمول هیڅ یو زده کوونکی نه پوهیده چې والي به څرنګه ښکارېږي او څه دنده لري.
زما سره د خپل پلار د کړي ژمني غم وو، تل به مې هغه دوکان ته دوه سترګې نیولي وې کوم چې پلار راته ویلي وو، دا زموږ دوکان دی یو وخت به سودا ورته راوړو، دا هغه دوکان دی چې د طالبانو په وخت کې زما د پلار په شمول ټولو ښوونکو ته ورکړل شوی وو، او بلا اخره یوه ورځ داسي هم راغله چې پلار مې د سویډن کمیټې معاش اخیستی وو او دوکان ته یې سودا راوړه.
دا زما لپاره د خوښۍ ځای وو چې دوکان لرو، خو دا چې ادې به دوکان ته نه پرېښودم زور به یې راکاوه، موږ به کور ته اوبه له کاریز څخه راوړې،،چې زمونږ له کور سره یې تر منځ دوه غونډۍ وې،، کله نا کله یا که ووایم هره ورځ، تر لمانځه وروسته اوبه به مې راوړې، بیا تر سهارنۍ وروسته به چې اوبو ته ولاړم لاسي ریړۍ به مې د غونډۍ په سر پرېښوده او زه به دوکان ته وتښتېدم.
په کور کې په مور او پلار ګران وم همدارنګه په ښوونځي کښې هم په ټولو ښوونکو ګران وم، یوه ورځ چې ښوونځي ته د سویډن کمیټې غړي راغلي وو، د زده کوونکو تر منځ یې درسي سیالۍ ترسره کولې، زمونږ له ټولګي یو تن زه او یو بل زده کوونکی، بل ټولګي ته د سیالۍ لپاره وغوښتل شول زه او ملګری دواړه تکړه وو، ملګری مې د ټولګي اول نمبره او زه دوهم نمبره وم دا چې ولي دوهم نمبره وم او ولي اول نمبره نه

يم له دې ملګري مي کرکه کيده او ما نه غوښتل مخ يې ووينم؛ سيالۍ ځو د رياضي سوالونه وو او بس کله چي سيالي زمونږ په ګټه پای ته ورسيده، د سويډن کميټې غړو ماته په ډالۍ کښي يو قلم، کتابچه او مجله راکړل، خو زما ملګري ته يې يوازي قلم او کتابچه ورکړل.
له ټولګيوالو سره مي مينه لرله او راته ګران وو، خو دا هيڅکله راته د زغم نه وه چي يو زده کوونکی دي په درسونو کښي ترما مخکي او تکړه وښودل سي.

★★★★★

پینځم ټولګي کښې وم، د څلور نیمو میاشتنیو ازموینو ورځې وې نن مې د عقاید او ریاضي د مضمون ازموینه وه، پلار مې په ښوونځي کښې د عقاید مضمون استاد دی، د ریاضي مطالعه مې وکړه ډاډه وم په ازموینه کښې به کومه ستونزه ونلرم، دا وخت مې پلار په دوکان کښې پیتاوي ته ناست اوزمونږ ټولګي ته د سوالونو په ترتیبولو بوخت دی، سوالونه یې چمتو کړل تر څرک مې ورکتل، د سوالونو پاڼه یې د خپلې یوې کتابچې په پاڼو کښې کېښوده او مسجد ته ولاړ ...

له ځایه پاڅیدم هم هغه د سوالونو پاڼه مې را واخیسته له ځان سره مې ټول سوالونه ولیکل، له کتاب څخه مې ځواب کړل، پاڼه مې د خپلو کتابونو سره یو ځای کېښېښوده، اوس مې زړه ښه ارام وو، لوبو ته ووتم ټوله ورځ مې په لوبو تېره کړه ...

ښوونځي ته لاړم لومړی د ریاضي ازموینه وه، ازموینه مې ورکړه فکر کوم ټول سوالونه مې سم وو، د عقاید مضمون ازموینه پیل شوه، پلار مې زما په شمول ټولو ته سپینې پاڼې ورکړې، سوالونه یې وویل د ځوابولو لپاره یې وخت راکړ هر زده کوونکي په خپله پارچه کښې سترګې خښې کړې وې، د سوالونو په ځوابونو یې فکر کاوه، ما هم ځان غلی کړ له جیب څخه مې د حل شوي سوالونو پاڼه را ویسته لاندې مې په میز کې تر نظر لاندې کېښېښوده، د سوالونو په ځوابولو بوخت سوم، دا به څنګه وایم چې څومره ویره راسره ده اوس به مې پلار ویني اوس به ...

دریم سوال مي حل کړ، څلورم هم ځواب شو، ټولي نهه پوښتني دي دا دی د پینځمي پوښتني په ځوابولو بوخت وم.
د تیاري ځواب شوي پارچې څخه د سوالونو ځوابول څومره آسانه دي واه...
پلار مي څنګ ته راغی لکه چي لیدلی یې یم زړه مي ټکان پیل کړل، وجود مي پړک واخیست او دا دی لیدلی یې وم، تر غوړ یې کش کړم، پارچه یې راڅخه واخیسته د ټولګیوالو ترمخ یې څیري، څیري کړه، نیم تمام شوم داسي چي په خپل کمیس کي له خپل ځانه پټیدمه، ټولګیوالو به دا خبر تر غوړ را تېرولـه، خپل پلار په نقل ونیو بیا به یې هم نمبرې پوره وي، دې خبرو به لا زور غوښت، په کور کښي به هم د پلار تر راتګ مخکي ویده کېدم دې لړۍ څو شپې دوام ونیو.
ازموینې خلاصي شوې، رخصتۍ شوې، کله چي بیا ځلي ښوونځي ته راغلم، هر شاګرد ستړکي د نتایجو ورځي ته نیولي وې، د څلور نیم میاشتنۍ ازموینې نتایج له څو شپو ځنډ وروسته زمونږ د ټولګي د نګران لخوا اعلان شوې، پلانکی کامیاب،پلانکی ناکام، د ټولګي دوهم نمبره او د پلار نازولی زوی په ټولو مضمونو کښي ښې نمبرې وړې، خو په عقاید مضمون کښي مشروط دی.
له زده کړو سره مینه که زمونږ وه، تادو یې بیا زمونږ پلار ایښی وو او هر وخت به یې راته د درس ویلو وصیت کاوه، ښوونځي ته به د "معلم" مجله راتله، هر کله چي به دا مجله راغله پلار به مو کور ته هم راوړه، یوه ورځ مي ورته وویل چي دا کوم معلم دی پلاره چي ته یې مونږ ته مجله راوړې؟
وې ویل:

_ زویه دا د هر معلم مجله ده که زه ژوندی وم ته به درس و وایې او ستا مجله به نور معلمان کور ته وړي، کوشش وکړه چې درس وو ایې تر څو ژوندی یم .
ما وپوښتل :
_ نو ته به چیرته ځې ؟
را غبرګه یې کړه :
_ مرګ حق دی او حقیقت نه پټیږي، دا چې تاسو به ولې زما تر شتون پوري زده کړي کولای شئ په دې زه هم نه پوهیږم .

★★★

يو سهار چې ښوونځي ته روان وم، نور هلکان د دې پر ځای چې ښوونځي ته ولاړ سي بيرته کورونو ته روان وو، زه دې منظر حيران کړم د هلکانو په دې خبره مي باور نه کاوه چي ,, ښوونځی تړل سوی ،، ځان مي تر ښوونځي پوري ورساوه، که ګورم په ښوونځي کي ډېر کم ښوونکي او زده کوونکي دي، په حيراني سره مي له خپل همزولي وپوښتل:
_ څه کيسه ده آيا دا رښتيا ده چي ښوونځی تړل سوی که دا رښتيا وي نو ولي تړل سوی؟
زما همزولي چي سترګي يې له اوښکو ډکي وې ,, او زه پوه سوم چي د اوښکو او ژړا لامل يې هم دا د ښوونځي تړل دي ،، راته وويل:
_ مونږ نه پوهيږو ښوونځی ولي تړل سوی خو دا چي سرښوونکي صاحب مونږ ته پخپله وينا کي پرته له دې چي څه ووايي وژړل د ټولو زده کوونکو اوښکي يې و بهولې.
زه د ښوونځي اداري ته ننوتم، ما وليدل چي په مخامخ څوکۍ مي پلار هم ناست دی، زه کوم بل ښوونکي وتړټلم او له اداري يې را وشړلم، کله چي زه بيرته ناهيلی را ووتم، همزولو راپسي وخندل چي ماته يې ډېر زور راکړ...
د اداري وره ته ناهيلی ولاړ وم، چي تحويلدار راغی او زه يې وپوښتلم چي ولي دلته ولاړ يم؟
ما هيڅ نه وويل، هغه تر لاس ونيوم او له ځان سره يې اداري ته د ننه کړم، دا ځل چي اداري ته ننوتم سرښوونکي چي وليدم ژړلي مې دي او سلګۍ

وهم خپل څنګ ته کښېنولم، یو بسکټ او نیم ګیلاس چای یې راوا چول، زه د پیالې تر سرېدو پوري په تمه وم چې یو تن ښوونکي پخپلو خبرو کي وویل:

_ طالبان څه غواړي چي ښوونځي یې وتړل؟

له هم دې خبري سره زما هغه پوښتنه هم ځواب سوه چي ښوونځی ولی تړل سوی، ښوونکي خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

_ ښوونځی د ماشومانو راتلونکی روښانه کوي، له تیارو څخه مو رڼا ته راباسي که ښوونځی وتړل سي دا ماشومان چي زمونږ د هیواد راتلونکی دی ړانده او کاڼه به لوی سي.

هیچا څه نه ویل لکه ټول ښوونکي چي ملامت وي کله چي ښوونکي خبري پای ته ورسولې، ټولو ښوونکو او سرښوونکي په دې موافقه وکړه چي سبا به د ولایت تر مقام پوري یو لوی لاریون کوي ترڅو د طالبانو له لوري تړل شوي ښوونځي ژر، تر ژره پرانیستل سي.

لاریون ته د ښوونځي په انګړ کي ښوونکي او زده کوونکي راټول شول، د لاریون له اجنډا سره سم لومړی یې د ولسوالي بازار ټول دوکانونه وتړل او بیا ورپسې د ولایت په لور وخوځېدل، د لاري په اوږدو کي ټول دوکانونه وتړل شول، ولایت ته له رسېدو سره سم د ولایت امنیتي کسانو د لاریون مخه ونیوه او دې ته یې نه پرېښودل چي لاریون کوونکي د مرکز بازار ته ننوځي له ډېر مقاومت سره، سره لاریون کوونکي ولایت مقام ته په رسېدو بریالي نه شول او نه یې هم کوم چا بږغ ته غوږ وګراوه.

تر ماځیګر وړاندي لکه سکروټي چي سرې سي کراره، کراري سوه، لاریون کوونکي ټول خپلو کورونو ته ستانه شول، په دوهمه ورځ بیا لاریون د ښوونځي له انګړ څخه پیل سو دا ځل یې د ولسوالي بازار تر تړلو وروسته د لاریون مخ ولسوالۍ ته وګرځید، کله چي لاریون کوونکي د ولسوالۍ دروازې ته نژدې شول ، د ولسوالۍ عسکرو په

لاریون کوونکو ډزي وکړې چي په پایله کښې پینځه تنه ځوان زده کوونکي ټپیان شول، دا چیغه مو هم په مرۍ کښې بنده پاتې سوه.
له هغه وروسته چي د حکومت په وړاندي د خلکو چیغو کومه ګټه و نه مونده، قومي مشران د طالبانو له ډلي سره کښېناستل، ښوونځي یې پرانیستل او درسونه پیل شول، د طالبانو له غوښتني سره سم د لیسې او متوسطي دورې زده کوونکو او ټولو ښوونکو به ښوونځي ته پټکي(لونګۍ) په سر کول که د چا به خولۍ وه، وهل ټکول به وو او له ښوونځي څخه شړل.

★★★

د حامد کرزي له راتګ سره په هیواد کښې د بیار غوني کارونه پیل سوي وو، زموږ د ښوونځي په ودانۍ، په بازار کي په روغتون او هم دا رنګه د عمومي سړک په جوړولو هم کار روان وو،د ښوونځي تر پرانیستلو څو ورځي وروسته په درسي ساعت کي د ښوونځي انګړ عسکرو واخیست، او په منډه، منډه یې څلور واړه کونجونه او هغه ځای چي ماتي څوکۍ او میزونه به پراته وو وکتل، د امنیتي کسانو له خولې په ښوونځي کي د باردو پټنځای دی او وسله پکښې ساتله کیږي، خو پیدا یې نه کړه او نه هم داسي څه وو، څنګه چي دوئ فکر کاوه.
نه پوهیږم ولي چي ښوونځی له تړلو وروسته پرانیستل سو، زړه به مي نه ورته ښایي ښوونځی لکه دجنګ میدان یا د مورچې غوندي ګرځیدلی وو.
یو ماځیګر باران پیل وکړ، جومات ته هم نه ولاړم، ماښام مي ډوډۍ وخوړله، کتابچه مي راوخیسته د کورنۍ دندي په لیکلو بوخت وم، په کتابچه مي پرله پسې څاڅکي ولګیدل، له پاسه خونه راباندي څڅېده، کتابچه او کتابونه مي په بکسه کي کېښودل ، په خپل ځای کښې پرېوتم، مورکۍ څڅوبي ته یو لوښی کېښود ، ټک، ټک یې خوب ته نه پرېښودم، کورنۍ دنده مي هم پوره نه ولیکله زړه مي ښه دی سبا به هم ټوله ورځ باران اوري ښوونځي ته به نه ځم ، کله، کله دا فکر هم کوم که باران تیز شي خونه به را ړنګه شي مونږ ټول به مړه شو، بیا مي ویل که مورکۍ، پلار، وروڼه ټول مړه شي زه پاته شم چیرته به ځم؟

ځان ته به مي ډاډ ورکړ د ماما کره به يم د ماشومتوب او خام عقل پاخه فکرونو به له ځانه سره واخيستم، خوب وړی وم لږ ځنډ لا نه وو وتلی باران تيز شي، تالنده او توپان ورسره وي زمونږ د غوا کوډله ړنګه شي، پلار مي ور وځي، باد او باران دومره تيز وي چي يو قدم لار نه ليدل کيږي، توره تياره جوړه وه، د بريښنا له رڼا سره به د کوډلي ړنګ ديوال ښکاره شو، د غوا رمباړي به مي تر غوږ سوې، باد په انګړ کښي د ولاړي وني له ښاخونو سره شپېلۍ ته زور ورکړ قيامت شو، زمونږ خونه هم راباندي ړنګه سوه چيغي مي کړې په خپلو چيغو راويښ سوم، د باران څاڅکو ټوله شپه کړکۍ را ټکوله، سهار چي د ښوونځي وخت رانژدې شو باران کرار، کرار ودريد، زړه نا زړه ښوونځي ته روان سوم.
کله چي بازار ته ورسيدم د ډزو ږغونه مي تر غوږ شول چي ور نژدې سوم ما وليدل هغه عسکر چي د عمومي سړک د جوړولو له کمپنۍ سره د ساتونکو دنده لري په ډک بازار کي ډزي کوي، په غوږونو کي مي ګوتي ونيوې او دخپل دوکان پر لور مي منډه کړه، مشر ورور مي چي تر ميز لاندي سر ټيټ نيولی ناست وو، زه يې هم له ځانه سره کښېنولم، لږ شيبه وروسته ډزي کراري سوې را ووتل، په ټول بازار کي چوپه چوپتيا جوړه وه، يوازي هم دا عسکر يوه بله خوا ګرځيدل،ما غوښتل ښوونځي ته ولاړ سم، تر څلور لاري لا نه وم رسېدلی چي څلور پينځه تنه دوکانداران په مخه راغلل يو تن چي مخ او جامې يې په وينو لړلي وې تر لاس يې نيولی وو، زه يې منع کړم او له نيمی لاري بيرته راوګرځيدم، په بازار کي د وحشت ننداره وه، په ډېر لږ ځنډ کي ټول دوکانونه وتړل شول، خلک کورونو ته ولاړل.
ماخستن مي پلار په هم دې اړه له ادې سره خبري کولې چي اوس نو زموږ خور چي تر ټولو مشره ده پېغله سوې پلار مو غوښتل چي هغې ته بايد پخپل ژوند د ژوند ملګری پيدا کړي.

زه په خبرو کي ور ولويدم او د بازار د جګړي په اړه مي ور ياده کړه، پلار مي وويل:

_ زوی نه پوهيږم څه کيسه به وه، په جومات کي خبر سوم چي دري، څلور دوکانداران ټپيان شوي دي او هم دا رنګه د ډېرو دوکانونو شيشې هم ماتي دي .

هره ورځ به جرګې تلې او راتلې د قسمت برخي دي، زموږ خور يې نژدې خپل د اکا زوی ګلاب ته ورکړه .

دلته چي څومره شپې او ورځي تېريدلې د پلار ناروغي ورځ تر بلي لا پسې زياتيدله، ډاکترانو به شل کيسې ترې جوړولې، حقيقت څه وو په دې هيڅ نه پوهيدل يا يې هم مونږ ته نه ويل، څو مياشتي پرلپسې تيري شوې خو د پلار ناروغۍ هم هغسي پسې زياتيده، له خبرو کولو هم ولويد، د ولايت په روغتون کښي مو بستر کړ، کوم مثبت بدلون يې په ژوند کښي نه راغی .

کومه شپه چي پلار مو د سختي ناروغۍ له امله په روغتون کي بستر وو، ادې هم ورسره وه، مونږ په کور کښي يوازي پاتي وو، په ولسوالۍ د وسله والو طالبانو لخوا بريد وشو او تر سپيده يې دوام وکړ.

سهار ناوخته چي زه روغتون ته ورغلم ادې راته ژړل او ويل يې زما د کور انديښنه ده، پرلپسې يې د کور او ماشومانو پوښتنه کوله، چي هرڅومره مي ډاډ ورکاوه زړه يې نه منل .

ما چي کله د عسکرو په وينو لړلي جسدونه وليدل، حالت مي خراب سو په زړه مي اوبه را اوښتې، دا وخت يو بل نظامي موټر د روغتون مخکي ودريده او يو عسکر چي جامې يې په وينو لړلي وې رابښکته کړ، په سخت ټپي حالت کي يې روغتون ته دننه راوړ، ادې مي تر لاس ونيوه، په مړاوو قدمونو د پلار بستر خوني ته ننوتلو .

د څو ډاکترانو ټیم بستر خوني ته راغی او ژر، ژر یې د ناروغانو درملنه وکړه، هغه ناروغان چې صحت یې تر پخوا ښه وو زما د پلار په شمول ټول رخصت کړل، تر څو د ټپیانو لپاره بسترونه خالي شي، پلار ته یې په یوه پرچې باندي درمل ولیکل او د صحت ډاډ یې ورکړ، د روغتون خدمتګاري سیروم له پایې ایسته کړ او هغه پایه چې سیروم ورباندې ځوړند وو، په بیړه، بیړه له ځانه سره یووړه.

زه د خدمتګاري عطرو واخیستم چې د سینځلي بوئ یې راته، په بستر خونه کښي د درملو بوئ ورک سو، فضا د سینځلي خوشبویي ونیوه.

له روغتون څخه کور ته راغلل، د پلار صحت کوم مثبت بدلون نه راوړ، د خدای په تمه مو شپې تېرولې، د علاج لپاره یې چې څومره پیسې ډاکترانو غوښتې زمونږ په وس پوره نه وې، مګر مونږ بیا هم هڅه وکړه دوري، دوري مو ډاکترانو ته ووړ او راوړ.

له هم دې سره، سره پلار به مي په ناروغۍ کښي هم جومات ته ورته او لمونځ به یې په جمع ادا کاوه، یوه شپه ناوخته د موټر هارن وو هل سو کله چې مونږ ور ووتل زمونږ د پلار د مقتدیانو موټر وو، په داسي حالت کښي یې پلارجان له موټر څخه راښکته کړ چې په دوو کسانو یې نیولی وو مونږ چیغي کړې.

چې راننژدې شول مقتدیانو یې مونږ ته ډاډ راکاوه او ویل یې:

_ ستاسو پلار بیخي ښه دی، اندیښنه مه کوئ.

زه ژر تر دوئ مخکي سوم، ورونه مي ورته خلاص کړل، پلارجان یې خوني ته دننه راوړ او په کټ باندي یې څملاوه، مقتدیان یې پرته له دې چې یوه شیبه د ساه اخیستلو لپاره کښېني یا څه وخوري بیرته خپل کور ته روان شول، دا وخت زه ویده سوی وم نه پوهیږم چې پلار جان به مي داشپه څنګه تېره کړې وي.

★★★

څو ورځې وروسته مو پلار د هغه د مقتدیانو په مرسته او همکاري باندي د پاکستان لاهور ښار ته په درملنه پسې ولېږو، مشر وروړ مي او کشر تره ورسره ملګري شول، زه ادې، خور او څلور واړه ورونه په کور کي د خدای تمعي ته لکه یتیمان پاتي شول، د پلار بیرته راتګ او روغ صحت ته مو دعاګاني کولې، دلته په سیمه کښي د نا امنۍ پیښي هم زیاتي شوي وې، د پرونۍ ورځ د ماین چاودني پېښه چي د ولسوالي بازار ته نژدې د سړک له غاړي سره په امنیتي کسانو ور چاودلی د سیمي ټول خلک نا ارامه کړي وو، که به یوه شیبه چیرته ناوخته سوم د ادې د زړه به توره ټکا وه، ځمکي به ارام ته نه پرېښوده، تر هغه وخت پوري به په خپل ځای کښي ګرده ګرځېدله چي زه به کور ته را ورسیدم، زړه به یې تسل سو،چي په ما به یې زړه تسل سو بیا به یې په مشر زوی او خاوند پسې زړه وخوت، هغوئ به کله راځې، چیرته به وي او څه وړ به وي هیڅ یې له حاله خبر نه وو.
شپې او ورځې تېریدلې یوه ورځ مي د تره تلیفون راغی او دا خبره یې وکړه چي مونږ درځو او پلار جان به دي خپله خور هم چي په لاهور ښار کي واده ده له ځانه سره د څو شپو په مخه وطن ته راولي.
روژې ته یو څو شپې او ورځي پاتي وې چي د نن ورځي په اوږدو کښي باید پلار او ... مي را ورسیږي ځکه راته ویلي یې وو چي در روانیږو، تر ماځیګر ناوخته پوري ورته انتظار وو هیڅ حال یې نه راغی، انتظار لکه خرابه ګړۍ شیبه تر شیبې نه تېریږي، ماښام ناوخته د پلار، وروړ او

تره په شمول دواړه ترورې دوئ هم راغلې، له یوې ترور خو وار له مخه خبر وم چي راځي به، دا چي په وانه کښي واده شوې ترور هم راغله خوشحالۍ مو یوه په دوه سوې، پلار مي تر پخوا ډېر ښه سوی، رنګ یې تازه وو، دومره هم ښه نه وو څومره چي باید وای، د ناوختۍ علت یې د غزني او مرکز ښرني په لویه لاره هغه نیښته وه چي د امنیتي کسانو سره د دولت او خلکو دمخالفینو لخوا رامنځ ته شوې وه، ترورې به تل د هغو عسکرو میړانه ستایله چي دوئ یې د نیښتي له ډګره روغ رمټ را ایستلي وو .

د روژې هر ماښام اختر وي دا یوه عامه خبره ده، رښتیا هم د دې ټولو په راتګ سره زمونږ د روژې هر ماښام اختر، اختر سو . خو یو ماښام دا اختر په ماتم بدل سو، داسي یو ماتم چي نژدې ټول کلی له خفګانه پټه خوله سو، هیچا څه نه وویل چوپه، چوپتیا سوه .

ماځیګر مهال چي په بازار کي ګڼه ګوڼه جوړه وه، هرچا غوښتل تر بل هر سرې ژر د روژه مات لپاره توکي راونیسي او ځانونه کورونو ته ورسوي، یو پاکټ خرماوي مي واخیستې که ګورم تر شاه مي مشر ماما ولاړ دی، زما په لیدو یې وخندل، نه پوهېږم څه به یې په زړه کي ور ګرځېدلي وي، لږ روان سو او شاته یې راوکتل ویې ویل:

_ خوریی جانه ! راځه زما سره په موټر کي ولاړ سه دربانديي ناوخته کیږي .

ورته و مي ویل:

_ زما سره بایسکل دی او زه غواړم پخپله ولاړ سم.

بایسکل ته مي پام سو، هوا یې کمه کړې وه، نژدې د مستري دوکان ته ور وګرځیدم، ترڅو سایکل ته هوا ورکړم، ماما پرته له دې چي نور څه ووایي موټر ته پورته او د کور په لور روان سو .

زه چې کور ته رسیدم، اذان په لاره کي راباندي وشو روژه مي په خوله وه کور ته لا نه وم رسېدلی ، د ماما کورته له نژدې کېدو سره سم مي ژړا تر غوږ سوه دا د یو تن ژړا نه وه ډلیزه ژړا وه، پښه نیولی سوم ددې لپاره چي پوه سم څوک او ولي ژاړي خو له چا څخه مي د پوښتني کولو جرئت نه درلود، کرار، کرار د کور په لور وخوځیدم، په کور کي هیڅوک نه وو یوازي پلار او خور مي د چوترې په ژۍ ناست دي ادې او تروری دوئ نه وې، پلار مې وپوښتل:

_ ماما دي؟ او تر دې زیات یې هیڅ نه وویل

د بیا، بیا په پوښتني سره د خور له خولې خبر سوم چي ماما مي وسلوالو ویشتلی، په هم دې وخت کښي مي مشر ورور هم راغی، پرته له دې چي مونږ څه ووایو هغه وویل:

_ ماما زخمي دی او یوازي یوه پښه یې لګېدلې ده ، ژر به ښه سي او کور ته به یې راوړي .

مشر ماما زمونږ د پلار ستره هیله وه دهغه باور و و که چیرته زه ړومبی سم په کورنۍ او ځامنو به مي اول خدای بیا دی پام کوي، د ماما د نوي واده لسمه شپه وه او دا یې دوهم واده وو، ما کله هم د خپل پلار په سترګو کې اوښکي نه وې لیدلي، هغه به همېشه زموږ حوصله لوړه ساتله، له ژوند سره د مبارزې درس به یې راکاوه، ځني وخت انسان دومره مایوسه سي چي د امیدونو ټول تارونه یې وشلیږي، دا به کوم وخت وي دا هر څوک تجربه کولای شي او داسي وخت په انسان له ډېر سخت توپان وروسته رائحي، داسي توپان چي د زړه ښار ټول په یو وحشتناک منظر بدل کړي، ناهیلي که څه هم پکار نه ده خو د کوم درد څړیکي چي د زغم له دایرې ووځي نارینه هم ژاړي .

د پلار په سترګو کي مي اوښکې ډنډ ولیدې، نور یې ما سترګو ته کتلی نه شول، اوس مي هم یاد ته نه رائحي هغه ماښام به زموږ په کور کي کوم

چا روژه ماته کړې وي او که نه، که یې ماته کړې هم وي نو پخپلو اوښکو به یې ماته کړې وي.

د شپې تر ناوخته پورې زمونږ د خونې څراغ بلیده، زه، پلار او خور مې د چوترې په هغه ژی ناست وو چې د ماما دوئ کور راښکاریده، کله، کله به څوک را ووتل او د بتی رڼا به یې ګرځوله، فکر کوم لاره یې څارله، شپه د ویر په تور څادر کې نغښتې تېره سوه، سهار وختي له جومات څخه د ماما د مړیني اعلان خپور سو او زمونږ ټولو د هیلو مراندې یې وشکولې.

جنازه وشوه، ځوانیمرګ شهید خاورو ته ورو سپارل سو، د خلکو له خبرو پوهیدم چې ماما مې طالبانو دولت ته د جاسوسی په تور وژلی، هر څه خفه او مرور ښکاریدل، زمونږ په کور کې پروني ماښام ته جوش سوی چای په کړکی کې لا اوس هم ایښی وو، کړکی مې په درز رابنده کړه، وره ته مې قلف واچول، د کور سپی په خپل غار کې کرار پروت وو نن یې نه غپل فکر کوم خبر سوی او زمونږ غم یې احساس کړی وو، میږو ته مې اوبه او واښه واچول، نن په کور کې له ما پرته بل هیڅوک نه وو، خورکی هم د ماما کره تللې وه، چوپه چوپتیا جوړه وه، شمال له ونو او بوټو سره ساړه اسویلي ایستل، نن یې د میني او خوښی په ځوږ سره شپیلی نه غږوله، ورو، ورو په مړاو قدمونو د جومات په لور روان سوم چیرته چې د ماما فاتحه اخیستل کیده.

کله چې جومات ته ورسیدم و مې لیدل ډېر خپل او نا بلده خلک ناست دي، ملاصاحب د قران ایاتونه په جهر لوستل، له وره سره نژدې کښیناستم، مخامخ مې سترګې پخپل پلار ولګیدې په خړبخون څادر کښې نغښتی او د پټکي ول یې په تندي راښویدلی ناست دی.

د قرات له لوستلو وروسته دعا وسوه، هغه کسان تر وره لا نه وو وتلي چي څو نور کسان هم فاتحې ته راغلل زه د باندي راووتم، د جومات له دېوال سره غلی ودریدم، د هغه دوو کسانو خبري مي اوریدلې چي د جومات په چوتره کښي یې لمر ته پښې غځولي وې دوئ په پرونۍ پیښه کې له یو بل سره ږغیدل، د کاکا زوی خپل ملګري ته کیسه کړه:

_ د ماځیګر او ماښام تر منځ دوه وسلوال کسان چي مخونه یې پټ وو د جومات مخي ته راغلل او تر ډېره پوري یې هلته انتظار کاوه، د جومات مخي ته ډېر کلیوال را ټول شوي وو، ماښام اذان ته لا لږ وخت پاتي وو چي "محمدشاه" د بازار له خوا په خپل موټر کښي راغی، وسلوال ور مخي ته شول او نوموړی یې له موټر څخه راښکته کړ، هغه چي څومره هم مزاحمت وکړ د وسلې مزاحمت یې نه شو کولای، کلیوال یې ننداري ته ولاړ وو هیچا وسلوالو ته مزاحمت و نه کړ، له موقعې په استفادې سره یې په محمد شاه ډزې وکړې او هغه یې وویشت، وسلوال وتښتېدل له ډزو وروسته کلیوال د پیښې ځای ته ورغلل او نوموړی یې پخپل موټر کي واچاوه، او د ښرني مرکزي روغتون ته یې یووړ، دوئ فکر کاوه ګوندي بچ سي لا ژوندی وي په لاره کښي په موټر باندي یوځل بیا ډزي شوې، دا چي موټر په تیز رفتار کښي وو اوښتی، د ملاصاحب زوم، ملګری یې په خبره کښي ور ولویده وویل:

_ کوم ملا صاحب!؟

د کاکا زوی مي ماته ګوته ونیوه او ویې ویل:

_ د هغه اخښی یادوم ګلاب! هغه هم زخمي دی ځکه چي روغتون ته د تګ په وخت موټر کي ورسره وو .

زما پر زړه لکه د ستنو وار چي وشو، وارخطا سوم او د کاکا له زویه مي پوښتنه وکړه:

_ کوم ګلاب ! ته رښتیا وایې؟

ويې ويل:
_ ستاسې زوم ګلاب ...
نور ما هيڅ نه وويل پټه خوله له جوماته کور ته رارروان سوم .

★★★

نن ماخستن له لمانځه وروسته په کور کښې د چای څښلو پر وخت پلار ناهیلی ښکاریده ځکه چې دی هم د ګلاب له ټپي کېدو خبر سوی وو، دا وخت ما د خورکۍ سترګو ته کتل، په سترګو کښې یې بې وسي ښکاریده، چوپتیا یې د درد احساس راکاوه.
پلار مې د تراویح لمانځه ته نور د تګ نه وو، او نه یې هم په وجود کې دومره طاقت پاتې وو چې شل رکعته تروایح په جمع سره ادا کړي، د امامت دغه درونډ مسؤلیت چې نور زما د پلار په وس پوره نه و له مقتدیانو سره یې د صلاح او مشوري وروسته په دې موافقه وکړه چې هغوئ باید کوم بل امام ونیسي ترڅو د روژې په بختوره میاشت کې د تراویح لمونځ په جمع سره ادا کړي؛ زمونږ د اکا زوی چې ملا هم دی او په هم دې ورځو کښې یې کوم چیرته امامت نه کاوه خو زموږ د پلار سره د همکاري په پاریې د نوموړي جومات مسؤلیت پخپله غاړه واخیست.
زه به سهار وختي دیني مدرسې ته تلم او له هغه وروسته به بیا دوکان ته راتلم دا چې ښوونځي رخصت وو ټوله ورځ به په دوکان کې وم، څه چې به مې په قسمت وي خدای را رسولې، د دوکان الماری خالي، خالي ښکاریدلې، څو د صابون او شیمپو پاکټونه، د ګوتو په شمار بیسکوټونه، کتابچې او قلمونه، د بورې او چایو بوجۍ هم دوه برخې خالي وې، له دوکانه شی تمامېدل، کمېدل، مونږ ټولو کشرانو ورونو اختر ته جامې وګنډلې، د مشر ورور مي اختر ته جامې نه وې د اختر په ورځ یې وینځل شوي جامې اغوستي وې، د تیرو اخترونو په څېر یې نوي

بوټونه او واسکټ هم نه وو اخيستي، ځکه څومره پيسې چي وې هغه ټولي د پلار په درملنه ولاړې، دا لړ او ډېر دوکان بنه وو، چي د کور خرڅ يې تر يوې اندازې پوري نيولی وو.
د اکا زوی ته چي زمونږ د پلار د امامت مسؤليت يې په غاړه اخيستی وو، مقتديانو ده ته اختر مبارکۍ او زمونږ د پلار لپاره يې د سرسايې روپۍ ورکړي وې ټولي له ځانه سره کېښودلې؛ زمونږ پلار که څه هم هيڅ نه ويل خو مقتديان يې ددې پيسو په طلب پسې څو واره ورغلل، او زمونږ بې وسي يې ورته بيانوله، خو هغه دهيچا عذر او زاری و نه منلې او دا يې خپل حق ګاڼه.
ګلاب لومړی په مرکز بنرنه او بيا د کابل په کوم روغتون کي بستر سو، د اکا ځامن يې د روژې په ورستيو کي کور ته راغلل او هغه يې په روغتون کي پرېښود، د ګلاب اخښی چي خبر سو له هم دې ځايه په منډه ورغی، ډاکترانو د ګلاب لاس ته چي د موټر اوښتو په وخت کې ټپي سوی وو، کومه خاص توجه نه ورکوله ځکه د نورو خلکو په څېر يې واسطې او پيسې نه درلودې چي د ډاکترانو ضمير يې اخيستی وای، بلآخره يې ځواب ورکړ او له روغتونه يې رخصت کړ، اخښي يې په پېښور کي د ګلاب له ماماګانو سره اړيکه ونيوه او نوموړی يې د پېښور تر روغتون پوري ورساوه؛ يوه مياشت په کابل او بيا څلرويشت ساعته وروسته کله چي يې د ګلاب لاس معاينه کړ د جوړېدو نه وو، ځکه چي د ډېر ځنډ له تېردو سره يې د هډوکي کينسر پيدا کړی او له څنګل يې متې ته رسېدلی.
ډاکترانو کومه بله لاره نه لرله او هم دا يوه خبره يې کړه:
بايد لاس يي غوڅ شي، که لاس يې غوڅ نشي ميکروب به يې ټول وجود ونيسي، چي بيا يې د بنه کېدو هيڅ تمه نشي کيدای.

بلآخره همداسي وشول په هم هغه ماخستن يې د بې هوښۍ څو ستني ورکړې او د ګلاب لاس يې غوڅ کړ .
د ګلاب لاس پرې کېدل او د دې درد زغمل زما د پلار تر وسه تېره خبره وه، مګر دا چې صبر او حوصله يې لرله، دا درد يې د خدای ج له لوري په ژوند کښې يوه ډېره سخته ازموينه بلله ، ما له خپل پلار څخه اورېدلي وو چې خلکو ته به يې ويل:
زما دواړه لوڼي ,,چې يوه يې زمونږ ناسکه خور وه ،، خواري سوې که څه هم دغه اوسنۍ لور مي خاوند لري او لا ژوندی دی خو د ټولو عمر به محتاجه وي .
زمونږ د پلار پخوانۍ ميرمنه چې زما نه په ياد کيږي او يوازي همدا لور يې ده چې د ځوانيمرګ ماما ښځه وه پيژنم او ليدلې مي ده .
يو مائيګر چې له دوکانه کورته تلم تر پرون مي ګامونه ګړندي وو په ځان نه پوهيدم خو لکه چې څه ته مي انديښنه وي کورته په رسېدو مي څپلۍ له پښو ويستې مور مي په وره کي ولاړه وه څراغ او بخار ديګ يې لاس کښې نيولی الويزانده وويل:
_ پلار دي ويل نن شپه به په هديره کي تېره وو .
سترګو ته مي مړي نېغ ، نېغ کېدل کله کله به په دې خپل سوچ کي مړ شوم په قبر کي به ماران را باندي را غونډ وو ،ځکه هر د جمعې ماښام له لمانځه وروسته به دجومات ملا امام د قبر اوله شپه بيانوله، زما په ذهن کي هم هغه صحنې ګرځېدلې، تش هډوکی به پاتي سوم، بيا مي پر زړه پښې کېښودې او ادې ته مي وويل:
_ کومې هديرې ته؟
_ حاځي بابا ته ځو ښه دې ليدلی ! هغه چې پلار دي ويل زمونږ نيکه دی، موږ او تاسي يې د کرامات اوريدلي.

په هم دې شپه زمونږ کورنۍ هلته د هم دې زيارت په دالان کې تېره کړه د بابا په مخ کې مو رب تعالیٰ ج له دربار څخه دعا غوښته تر څو مې پلار د روغ صحت څښتن شي،، مونږ هغه شپه نه هم شمعې روښانه کړې او نه مو کوم ميخ د زيارت په لرګو وهلی پلار مې ويل دا کار ناروا او ښه نه دی له دې کاره پرهيز وکړئ که څه هم هلته ډېرې شمعې د روښانه کولو لپاره ايښودل سوي وې ،، په ژوند دهديرې شپه درنه وې ما هيڅ ډار احساس نه کړ په بې غمه خوب ويده شوی وم، په هم دې شپه مې يو سړی په خوب وليد چې د هديرې په منځ کې پر مصله ولاړ دی لمونځ کوي، سهار چې کورته راغلو پلار ته مې د خوب ښني وښودې هغه ووې چې دا به دي حتماً حاځي بابا په خوب ليدلی وي ګوندي خدای ج مې روغ کړي، ښه وو څو مياشتې، شپې او ورځې يې تر پخوا صحت ښه سو خو هغه چې مرې د ګور شپه په کور نه تېروي.

★★★

د ماما تر مړيني وروسته زمونږ پلار هم د يو ډول انديښنې ښکار سو، له ماما سره مو د پلار ناسته ولاړه د يوې ښې ملګرتيا په بنياد وه، په حقيقت کې دوئ يو بل ته ډېر ګران وو؛ تل به يې رازونه سره شريکول، د يو بل له ستونزو سره، سره به يې د هيواد او خلکو د ستونزو په اړه هم خبرې کولې، د هغه له تګ وروسته مو د پلار ناروغي ورځ تر بلې لا پسې زياتيدله، جسمي او ذهني قوت يې بايللی وو، يوه ورځ چې ادې د لږ ځنډ لپاره زمونږ د انا تر کوره تللې وه، او مونږ هم پخپلو کارونو پسې بازار او ښوونځي ته وتلي وو هيڅوک په کور نه وو کله چې ماښام کور ته راغلم دا وخت ادې هم په ډېره تلوار سره کور ته راغله تر څو د خپل خاوند (زمونږ د پلار) احوال واخلي، که ګورم پلار مې ژړل او په ژړا کښې هم دا لنډۍ تکراروله...

په اوداسه لمونځ مې قضاء کړ

نوی مين وم په ديدن نه مړيدمه

نه پوهيږم ولې يې د ماځيګر لمونځ قضاء کړی وو، يوازې دومره پوه سوم چې ادې ته يې ويل د ماځيګر لمونځ مې په اوداسه راڅخه قضاء سو.

زما تبه وه کور ته له رارسېدو سره سم په خپل ځای کښې وغځيدم، بدن مې لړزيده، يخ، يخ مې کېده، سرې تبې نيولی وم، ادې راته ګولۍ راکړې په کمپل کښې پټ کړم په ډېر لږ ځنډ کې آرام ويده سوی وم، کله چې راويښ سوم شپه نيمې ته رسيدلې وه، ما وليدل په خونه کې لا هم څراغ بليده، کشر ماماهم راغلی، ادې، خور او مشر ورور مې چې قران

کريم يې مخې ته نيولی وو، د پلار کټ ته نژدې ناست دي، زه هم را پورته سوم او د پلار کټ ته ورغلم دا وخت مې پلار زما لاس پخپل لاس کښې ونيو او راته وويل يې :

_ زوی اوس دي هم تبه ده، ويده سه زه ښه يم.

زما لاس يې پرېښود او د ادې لاس يې ونيو، بل لاس يې غوږ ته يوور، ورو غوندي يې وويل:

_ لمونځ کړم !

ادې ژر په کټ برسېره د پلار مخې ته يو بالښت کېښود، په بالښت باندي يې مصله ور هواره کړه، تر څو په اشاره لمونځ ادا کړي، کله چې هغه دواړه لاسونه غوږونو ته ورسول يوه شيبه يې هم داسې نيولي وو، چې ماما مو ږغ کړ:

_ ښې او لاسونه يې درسم کړئ.

پلار مې په هم دې ډول د خپل خالق پور ورادا کړ، روح يې وروسپارله.

مونږ ټولو د اسلام دوهمه کلمه شهادت په زوره، زوره ويله:

,,اَشهَدُ اَنَ لا الـهَ الا اللّٰہُ وَحدَہُ لاشَرِيکَ لَہُ وَاَشهَدُ اَنَ مُحَمّداًعَبدُہ وَرَسُولُـہ ،، خو ادې ژړل، زموږ مشر ورور يې لومړی مولوي صاحب ته چې زموږ ګاونډی دی، ورپسې يې غاغا (زموږ د ادې تره کيږي) او جومات ته د کټ او غسل تختې لپاره وليږه، کله چې د غسل، کفن انتظام وسو، او زما پلار يې د غسل لپاره د باندې را ويست، نرمه، نرمه پرخه اوريده او دا د هم هغه کال د ژمي لومړنی واوره وه چې را ووريده، زما اوس هم تبه وه او تر ډېره پخپلو پښو د دريدلو توان مې نه درلود خوني ته راغلم کله چې مې د پلار خالي کټ او د ادې ژړا وليده، حوصله مې وبايلله، د ادې غېږې ته ور ولويدم، ما او ادې تر سهاره پوري وژړل، اوس مې هم ياد ته نه راځي چې خورکی به چيرته وه، په څه اخته وه او

چیرته به یې ژړل هیڅوک مې نه په یاد کېږي، خو تر لمر خاته پورې زمونږ ټوله خونه د خپلو او پردو ښځو ونیوه، چیغې او نارې وې.
د جنازې تر ادا کولو وروسته د اسقات پیسې چې څه یې زمونږ او څو یې د خپلو او پردو لخوا را ټولې سوې وې، بیرته مونږ ته راوسپارلې، او هم دا یې ویل چې یتمیان دي، اړتیا ورته لري.
زما په دوه لس کلنۍ کښې پلار وفات سو، او مونږ یې له سیورې بې برخې شول مشر ورور مې ترما دوه کاله مشر دی، مونږ دواړه لا تر اوسه په عقل خام وو، چې د بې پلاره ژوند دروند پیټې ته مو اوږه ورکړه ؛ څومره چې شپې او ورځې تېریدلې همدومره د پلار د نشتون احساس راسره پیدا کېده، د هغه د ناستې ځای چیرته چې به هغه ناست وو، تر سترګو، سترګو به مې کېده او د هغه خبرې به مې په ذهن کې راګرځېدې، کله، کله چې په دې به پوه سوم څوک نسته او یوازې یم ښه ډېر به مې وژړل.
د پلار تر مړینې څو میاشتې وروسته په دوکان کې شته سامان ورو، ورو په تمامیدو سو، او بلااخره یوه ورځ داسې هم راغله چې د دوکان هغه شیان چې مونږ ورته اړتیا لرله کور ته راوړل،دوکان مو د یو کال د مودې لپاره په کرایه ورکړ، د خور واده هم په هم دغو شپو ورځو کې چمتو سو او په پټه خوله تېر سو، هیڅ چا د نورو وادونو په څېر اتڼ او سندرې نه وویلې، د ماما شهادت، د اخښې ټپي کېدل او وریسې زموږ د پلار مړینې ټوله کورنۍ او خپلوان ځورولي وو.
د ژمي له رانژدې کېدو سره سم د هغې مدرسې پرځای چې لیرې وه، یوې بل نژدې دیني مدرسې ته ورغلم، او درسونه مې پیل کړل دا چې د ژمي توند یخ وو، داسې یخ چې د بدن په پوستو کې به لکه د ستني ننوت، د ادې په خوښه به د شپې مهال هم په مدرسه کښې پاتې کېدم.

په هم دې مدرسه کښې څو يې زما همزولي او نور ټول ترما کشران اوسيدل، د مدرسې د زده کوونکو تر منځ يو ډول مينه او ګرانښت وو، د يو بل په درد به درديدل او د ډېرو، ډېرو خبرو د زغملو حوصله يې لرله، په تېره بيا زه د هغه ړانده چنې حوصلې ته حيران وم چې د څومره ډېرو چنيانو خبري او ظلم يې په ځان تيراوه، نه پوهېږم د ده څه مجبوري وه چې دومره وهل او ټکول يې خوړل، ښايي ځکه يې زغمل چې د دوئ په وړاندي ځان ورته کمزوری ښکاريده .

ړانده چنې چي غوښتل يې د قرانکريم حافظ شي، ډېره ښه ږغ يې درلود او د قرانکريم تلاوت به يې په يو ځانګړي انداز سره کاوه، زه به اکثر په يوه نه بله پلمه ورته کښيناستم او د ده تلاوت ته به مي غوږ نيوه، ما قرانکريم تردې وړاندي له خپل پلار څخه زده کړی وو، وخت نا وخته به مي د نومورې ړانده غلطي هم ور په ګوته کوله، په هم دې خاطر يې زما خاطر کاوه ، کله چي به يې قاري صاحب ته قرات تکرارولو، تر سام به لاندي سو او په هر دوهم آيات کښې به دريده، د سام علت يې هم دا و چي قاري صاحب به ددې پرځای چي غلطي يې ور اصلاح کړي، واهه به يې او دومره به يې وواهه چي د ده له چيغو به ټول چنيانې په تکليف شول او له قاري صاحب څخه به يې ډار پيدا کاوه، د ډار له وجي به ټول چنيان غلطيدل او وهل، ټکول به يې خوړل، زه د قاري صاحب له دې حرکت ډېر نا خوښ وم خو د ده په وړاندي مي د څه ويلو جرئت نه شوی کولای .

دا ښه وه چي ما له مولوي صاحب څخه د عقايدو کتابونه لوستل، قاري صاحب ته مي کومه اړتيا نه لرله، قران کريم مي له مخي ښه زده وو، له ما پرته نور ټول چنيان به قاري صاحب ته د قرانکريم زده کولو لپاره کښيناستل او له يو ټکي غلط ويلو سره به يې ښه خوندور وهل، ټکول خوړل.

د مدرسې خواړه ,, لوبيا، مې او دال،، وو کله نا کله که کوم څوک به مهربان سو غوښه به يې راوړه يا چيرته به چا خيرات کړی وو، وچه مړی به مو له کورونو راټولوله او هر چنې ته به يې په حساب څو کورونه ورکړي وو، که به کوم چا تر حساب کمه مړی راوړه وهل، ټکول او د مړی نه خوړولو سزا يې ورته ټاکلې وه.

يوه ورځ چي د کوم چنې ملګري سره د وچي مړی راټولولو ته ووتم، زما ملګری چنې به په نيمکښه دروازه کې ودريد او د ,,وظيفه راوړئ ! ،، نارې به يې ور وهلې، څو کورونو ته تر ورتګ وروسته زه هم راضي سوم چي کوم کور ته يو ږغ ور وکړم؛ کله چي ما د يو کور په دروازه کښې د ,, وظيفه راوړئ ! ،، ناره کړه، سپي وغپل ما ژر دروازه ور پوري کړه، ملګري راپسي وخندل، يو ځل بيا مي جرئت وکړ دروازه مي نيمکښه کړه او ور ږغ مي کړ، که ګورم يوه وړه نجلۍ چي توده مړی يې په لاس کښې وه راغله، دروازې ته په رانژدې کېدلو سره يې را خطا کړه او منډه يې واخيسته، مړی زما پښو ته ولويده، په بسم الله سره مي راپورته کړه، زما ملګري چنې څه نه وويل لکه چي ورسره عادت سوی وو.

يو بل کور ته ورغلم کله چي مي ږغ کړ يو ځوان هلک راووت زما سره يې ستړی مشې وکړه، موږ ته يې د انتظار وويل او بيرته لاړ، له لږ ځنډ وروسته کله چي راستون سو په يو پلاستيکي بوتل کې شړومبی او په بل لاس کښې يې توده مړی راوړه، زما په ليدو خوشحاله سو او چنې ته يې وويل:

_ دی زه پېژنم زموږ د ښوونکي زوی دی د ده پلار دي خدای وبخښي او جنتونه يې ځای شه.

کله چي موږ را روانيدل، د خدای پاماني په وخت يې زه په غېږه کي ونيولم.

مدرسې ته د لاري په اوږدو کي زما ملګري چڼي خپل څادر هوار کړ او بشپړي مړی یې په څو برخو وويشلې ترڅو دهغه کورونو حساب پوره سي چي مړی یې رانکړه او مونږ له سزا خلاص سو.

مولوی صاحب د مړی په راټولولو وترټلم نه پوهيږم چيرته یې ليدلی وم که چا ورته ويلي وو؛ او زه یې د مړی له بيا راټولولو منع کړم دا ځکه چي ترما ډېر کشران سته چي وچه مړی یې راټوله کړې وای.

له دې وروسته یې ماته د پخلي دنده را وسپارله او هر ماخستن به مي پخلی کاوه، زه په هم دې مدرسه کښې ډېر وخت پاتې سوم، يوه ورځ چي په ښوونځي کښې د نتايجو د اعلان ورځ وه مولوی صاحب اجازه رانکړه چي ورسم او خپله اطلاعنامه واخلم، زما اطلاعنامه زما مشر ورور اخيستې وه زه يو ځل بيا په دوهمه درجه اتم ټولګي ته بريالی سوی وم، ټول ژمی په هم دې مدرسه کښې ووسيدم؛ د پسرلي له راتګ او د ښوونځي له پيل سره سم ښوونځي ته ورغلم او درسونه مي پيل کړل.

زه او مولوی صاحب په دې خبره سره راضي شو چي د ماسپښين مهال به ښوونځي ته ځم او له هغه وروسته به د شپې لخوا بيرته مدرسې ته راځم؛ د معمول په څېر مي دواړه ځايه خپل درسونه ويل؛ زما په شمول ټول زده کوونکو ډېر په خوند سره درسونه ويل او دا زموږ لپاره يو بريالی کال وو، ځکه چي د ښوونځي نوې ودانۍ هم جوړه وه، د نوي نصاب کتابونه، قرطاسيه او د بلجيم هيواد په مرسته زده کوونکو ته د بيسکوټونو مرسته هم رارسېدلې وه، چې د تفريح په وخت به یې شاګردانو ته ورکول.

★★★

يوه ورځ بيا د رڼاګانو په کورکي شمعي مړې سوې، او د طالبانو لخوا د ټولي سيمي ښوونځي وتړل شول، ما هم له هغه وروسته دمدرسې له قاري صاحب سره مي دديني زده کړو لپاره د لوګر ولايت ته دتګ نيت وکړ ځکه دلته نژدې شا او خوا ټول ښوونځي تړل سوي وو او هيڅا ښوونځي ته زړه نه ښه کاوه .

کله چې ادې اجازه راکړه او له قاري صاحب سره د لوګر ولايت ته روان سوم د لاري په اوږدو کي مي ځای، ځای ټوټې، ټوټې سړک او پلچکونه وليدل چې د بمونو په زور ويجاړ سوي وو؛ له غزني ښاره د کابل په لور ووتلو د سړک له غاړي سره د تيلو ټانکرونه او اکمالاتي موټرونه سوځول سوي وو، ځينې يې داسي هم وو چي زمونږ تر راتلو لږ موده وړاندي اور وراچول سوی او لا هم لوګی تري پورته کېده؛ موټروان له دې حالت سخته ځوريده، خو په موټر کي ناستو کسانو يې خبرو ته چندان اهميت نه ورکاوه او زموږ په شمول ټول کرار، کرار پخپلو ځايونو ناست وو . د کابل ښار عمومي دروازې ته له رسېدو سره سم امنيتي کسانو موټر د تلاشي لپاره ودراوه، داسي يې تلاشي کړ لکه بيخي چي يې تلاشي کړی نه وي، عسکرو يوازې د خلکو ځېرې ته کتل، تر دې وړاندي ما د مرکز ښرني امنيتي کسان ليدلي وو چي په ډېره سختي سره يې تلاشي کوله ان تردې چې د خلکو جيبونه به يې هم پلټل؛ موټروان هم دعسکرو په بې غوري نيوکه وکړه او ويې ويل:

ټولې امنيتي ادارې بايد خپل وظايف په سمه توګه سرته ورسوي؛ تلاشي وکا، څارنه وکړي او پلټنه وکړي؛ ښار ته پر راغليو لارويانو زيات پام وکړي، د دوی دا لړ بې غوري د ډېري لوی ورانکاری سبب ګرځېدلی سي.

قاري صاحب وويل:

,_ د کابل ښار ډېر بدل سوی ښکلي دنګي ماڼۍ او ودانۍ لري، څو کاله وړاندي چي زه راغلی وم دا ښار داسي نه وو اوس يې ډېر پرمختګ کړی او دا د يمکراسۍ زور دی چي ځواني ښځي او پېغلي په خلاصو ويښتو ګرځي.

غرمه مهال مو د کابل ښار په يو ريسټورانټ کښي کابلي پلاو، او د پسه قورمه سوې غوښه له تودې وچي مړۍ سره وخوړه، ټيکسي ته وختلو او د لوګر ولايت په لور مو حرکت وکړ، د يوې، يوه نيمي بجې شاوخوا د محمداغي ولسوالۍ سرخ آباد کلي ته ورسيدلو.

سرخ اباد کي د عمومي سړک سره نژدې د يو پټرول پمپ تر څنګ له ټيکسي موټر څخه ښکته سو، لږ.ها خوا مو مخ او لاسونه د روانو اوبو په وياله کښي ووينځل اوبه مو وڅښلې، قاري صاحب تر مخ او زه ورپسې په نابلده قدمونو روان سوم.

دا سيمه له طبعي اړخه ډېره ښکلي وه، ښايسته باغونه او د اوبو کاريزونه يې لرل، د لاري دواړه غاړي په دنګو ،دنګو چنارونو پوښل سوي وې، پريمانه د مڼو باغونه يې لرل، د شمال له ځوږ سره د تازه مڼو وږم راته، او هري خوا ته د مرغانو بيلا بيل اوازونه اوريدل کېدل د طبعيت دا ننداري په ما ډېري ښې لګيدې او د خوشحالۍ احساس مي کاوه، تر ډېره پوري مي سترګي په هغې بوډۍ کښي خښي وې چي د سړک له غاړي سره يې پسونه څرول.

قاري صاحب په قدم، قدم زما احوال اخیست، چي زړه مي تنګ نه سي، مونږ تر څو باغونو او نهرونو تېر شو ، بیا هغه جومات ته ورسېدلو چي تر مخ یې د رڼو اوبو ویاله بهیده، ما تر ویاله ټوپ کړ څپلۍ مي اوبو ته ولویده، قاري صاحب په خندا سو او ژر یې څپلۍ را ونیوه ، په ختهو ککړه پښه مي وویڼځله، څپلۍ مي په پښو کړه، دواړه د جومات انګړ ته ننوتلو ، په انګړ کښي څو نوري خوني هم وې چي د مدرسې چڼیان پکښي اوسېدل، که ګورم زموږ یو بل کلیوال چڼی هم هلته دی چي تردې وړاندي یې زموږ سره د کلي په مدرسه کښي د قرانکریم حفظ کاوه .

دوی زمونږ په لیدو خوشحاله شول، خولې یې له خندا نه سره ورتلې، ټولو سترې مشې راسره وکړه، سړې اوبه یې راکړې دا چي مونږ ډېر ستړي شوي وو، ساه مو بنده، بنده او سترګي مو پټې، پټې کېدې نو د خوب غېږي ته مو ځانونه ور وسپارل، آرام ویده شو .

کله چي راویښ سوم یوازي پروت وم، قاري صاحب نه وو، دباندي راووتم که ګورم په جومات کښي د ماسپښین جمع ادا کیږي، ژر، ژر مي اودس وکړ او جومات ته ننوتم، په اخیري رکعات کي مي له امام سره لمونځ ونیو، څو چي ما لمونځ پای ته رساوه ټول کلیوال له جومات ووتل، یوازي قاري صاحب له مولوی صاحب سره د محراب خواته په خبرو بوخت وو؛ قاري صاحب ماته اشاره وکړه او زه یې دځان خواته ور وبللم له مولوی صاحب سره یې معرفي کړم، دوی زما او زما د درس په اړه ډېري خبري وکړې، چې زما ستاینه به یې کړه شرمیدم، غوږ به مي کوڼ واچاوه، ځکه زه پوهیدم دومره ځیرک نه یم څومره چي دوی وایي.

مولوی صاحب زما کتابونه بدل کړل، هغه کتابونه چي نیمی مي ویلي وو په نیمي کښي پریښودل او ماته یې د علم صرف د کتابونو وویل چي باید سهار یې پیل کړم.

له جومات څخه مدرسې ته راغلم کليوال ملګري مې شين چاى چمتو کړی وو ، يوه، يوه توده، توده پياله مو نوش کړه او دباندې را ووتلو .
ما د دې سيمې له طبعي هوا څخه خوند اخيست، ګام په ګام د مڼو وني، باغونه، دنګ، دنګ چنارونه او د کاريزونو اوبه بهيدې، زړه او روح دواړه به مې تل تر و تازه وو، تر ماښيګر پورې د مدرسې په ځانګړې د مڼو باغ کې وګرځېدلو او مڼې مو وخوړلې، د ماښيګر لمانځه ته جومات ته راغلو، دا چې مولوی صاحب نه وو، د يو طالب په امامت مو لمونځ ادا کړ، تر ماښامه په جومات کښې پاتې شو ټولو د مدرسې طالبانو د قرانکريم تلاوت کاوه او کتابونه يې مطالعه کول، د ماښام تر لمانځه وروسته د يو کوچې طالب په ميلمستيا د هغوی کيږدی ته لاړو .

★★★

کوچیانو په ازاده فضاکښي د کیږدۍ مخي ته پرش هوار کړی وو، بالښتونه ورباندي کتار وو، مونږ کښېناستلو د تیز شمال له وجي ځراغونه مړه کېدل، یوه شیبه یې تراکتور چالان کړ،چي بیټرۍ یې ډکه سوه نو د تراکتور د بریښنا رڼا ته دسترخوان ویړ سو، شوروا او توده مړۍ یې راته کیښوده ورپسې یې خوندوره د وري غوښه چي تازه یې حلال کړی وو راوړه، ټولو په ښه خوند سره خواړه وخوړل ګوتې مو وڅټلې د خیر او برکت دعا یې وکړه، شین چای مود ساړه شمال په ځوږ کښي نوش کړ، د ماخستن د لمانځه وخت په رانژدې کېدو سو، موږ هم کرار، کرار بیرته خپلې مدرسې ته راستانه شو .

ماخستن خوب نه راته، په ځای کښي مې د مړی اتامونه پراته وو، څو، څو واره راپورته سوم په نیالۍ مې دسمال تېر کړ، میږان راباندي ګرځیدل، چیچلم یې تر نیمي شپې پوري ویښ وم، یو ناڅاپه لوی درب سو، یو ځل بیا درب سو، تر ډېره مې غوږونه څک وو ما ویل لکه چي جنګ سو، ذهن ته مې کور راغی او هغه په ولسوالۍ د شپې لخوا د طالبانو برید، سوچ واخیستم، ډار راسره وو، ټوله شپه ویښ وم د سهار خواته کله چي لږ، لږ رڼا سوه او قاری صاحب اوداسه ته پورته سو سترګي مي سره تللي وې، یو چا مي په پښو سرې اوبه را توی کړې، پخپل ځای کښي راکښېناستم، کلیوال ملګري مي راباندي ږغ کړ:

_ پورته سه لمونځ دریدلی او ته لا ویده یې ! ،ژر، ژر مي بستره ټوله کړه او دباندي راووتم د ویالې په غاړه مي اودس تازه کړ او جومات ته

ننوتم، لمونځ سوی وو، مولوی صاحب او مقتدیانو د دعا لپاره لاسونه لپه کړي وو، یوې خواته په لمانځه ودریدم لمونځ مي ادا کړ، چي راوتم مولوی صاحب راړغ کړ او دځان خواته یې ور بللم.
مولوی صاحب زما د ناوخته پورته کېدلو علت وپوښت، ما هیڅ نه وویل هغه په ډېره قهرجنه لهجه خبري پیل کړې هغه وویل:
_ته باید له نن وروسته سهار وختي پورته سې؛ آیا ته نه یې خبر سهار وختي پورته کېدل څومره ګټې لري؟
زه غلی وم هغه خپلو خبرو ته دوام ورکړ:
_ الله تعالی(ج) فرمايي : د سهار لمو نځ ادا کړئ ځکه دا دشپې او ورځي د ملایکو د حاضریدو وخت دی؛
همدارنګه رسول الله (صلی الله علیه واله وسلم)فرمايي: د سهار دوه رکعته لمونځ له ټولي دنیا او هغه څه چي په دنیا کي دي غوره دی، د م اخستن له لمانځه وروسته د علم له زده کړي پرته بل څه ته مه را ټولیږئ، زما د امت په وختي پا څیدلو کي برکت اچول شوی دی.
کله چې هغه خبري پای ته ورسولې، را ووتم او هغې خوني ته راغلم چیرته چي د مدرسې طالبانو د سهار ناشته تیاره کړې وه؛ د سهار په ناشته کې د معمول او نورو مدرسو په څېر وچه سړه مړۍ او شین چای ایښودل سوي وو، د ناشتې تر کولو وروسته درسونه پیل شول ما هم په لومړي ځل "صرف میر" راوخیست او د مولوی صاحب مخي ته کښېناستم.
مولوی صاحب د کتاب شروع او پای ته د ښه نیت دعا وکړه او ویې ویل:
_ صرف د علم مور او نحوه یې پلار دی، ته باید دا ټول یا نیمی کتاب یاد کړې، ما هم د "هو" او "سمه ده" په پار سر ورته ښوراوه، یوه شیبه زما او د کتاب په اړه وږغیده بیا یې زه رخصت کړم.

ماسپښین مهال بازار ته د خپل کلیوال ملګري سره ووتم، په لاره کې مې هغه تخته چې د پولیسو ۱۱۹ بیړنۍ شمېره ورباندې لیکل سوې وه سوځول سوې ده، تختې ته مخامخ د دوکان دېوال رنګ او ور یې مات سوی وو، مونږ هم هم دې دوکان ته ودریدو، یو پاو کلچې مې راوخیستې، له دوکانداره مې د مات وره او رنګ دېوال پوښتنه وکړه یو سوړ اسویلی یې وکیښ او ویې ویل:

تېره شپه طالبانو هغه وړاندې تخته چې د پولیسو لخوا درول سوې وه په راکټ ویشتلې، راکټ تر تختې وتلی او زما د دوکان په کونج لګیدلی دی، زه نه پوهیږم دوی به د تختې په ویشتلو کې څه تر لاسه کړې وي خو زما د کوچنیانو د خولې ګوله یې نیمی کړه، پرته له دې چې نور څه ووایم له دوکانه یې راووتلو او د نور بازار په لور وخوځیدلو، ما د ځان او جامو وینځلو لپاره صابون راونیولو او بیرته مدرسې ته راغلو.

★★★

شپې او ورځي تکراري سوې، د معمول سره سم هره ورځ به ښه په خوند درسونه روان وو، زه به هم اوس هر سهار وختي پورته کېدم، کتاب مي تقريباً نيمايي ته رسېدلی وو، مولوی صاحب د ازمويني وويل د پنجشنبې په سهار د کتاب تر ازمويني وروسته کله چي بريالی سوم هغه راته وويل:

_ زه پوهېږم ته به د دين ګټونکی او ساتونکی يې، د خدای په لار کي ستا شهادت زما تر ټولو لوړه آرزو ده، لکه څرنګه چي حسين ابن علي د مظلوم د حق او د عوامو د مصلحت د دفاع دود خپله دنده وګڼله او په دې لاره کي يې لټې ونه کړه هغه خپل ځان يې د کربلا په لوی وژنتون کي قربان کړ او د خپل پالونکي په نزد د شهيدانو سرور شو او د انسانيت په تاريخ کي يې د سمون پالو د لارښود مډال په غاړه واچوه.

ما د مولوی صاحب غټو سترګو ته په حيرانۍ سره کتل او هغه خپلي اوږدې څڼې يې تر خولې لاندي کړې، لاسونه يې په ږيره تېر کړل يوه شيبه غلی وو، بيا يې وويل:

_ زما استاد د الله تعالی هغه بنده وو چي همېشه يې دا تلوسه درلوده چي د خدای ج په سپېڅلې لاره کي د يو سخت زړي ظالم او متجاوز کافر له لاسه په شهادت ورسيږي؛ ځکه ده د خپل خالق ج او د هغه د پېغمبر ص پر خبره پوره ايمان او باور درلود چي شهادت ، جنت ته د تللو تر ټولو لنډه کې لاره ده، هغه د قرآن او حديث په دې خبره پوره باوري وو چي له دې نه پورته درجه يوازي د انبياء عليهم السلام کېدای شي چي يو مؤمن

د خدای تعالی د فرض عین حکم د پرځای کولو په غرض د متجاوز ظالم کافر په وړاندې میدان ته د براء بن مالک او د أنس بن نضر رض په څېر ور ودانګي او بیا د هم هغه کافر له لاسه اویا زخمونه وګالي او په شهادت ورسیږي.

د وخت او بخت کیسې دي؛ یو بل طالب چي تر ما څو میاشتي مخکي مدرسې ته راغلی، ده به ویل ما ټول عمر دلته او هالته لکه د هوایي مرغه تېر کړی، خپل کور یې په سترګو نه دی لیدلی، علت یې څه دی ولي کور ته نه ځې؟

ددې پوښتني په ځواب کي به لکه ګونګ داسي غلی شو.

د جمعې د ورځي په رخصتۍ ټول لیري او نژدې شاګردان رخصت شول، دا وخت یوه نجلۍ په کړکۍ کي تر سپوږمۍ سپینه راښکاره سوه، ویښتان یې شمال په یوه بله خوا وړي را وړي، سترګي مي ور وختې، تر وره را غبرګه مسجد ته را دننه سوه، نوکان یې ژوول، زما نوم یې اخیسته مور یې یوه منډه ورکړې وه چي مسافر طالب ته به یې ورکړې؛ ور ولاړ ووتم، سترې مشې مي ورسره وکړه ورته ومي ویل:

_ هغه زه یم مور ته دي زما لطرفه مینه او مننه.

طالب تر چخلکو غلي، غلي پسي کتل، سپیني پوندي یې له تورو سینډلو سره لا ښې ښکاریدې، کتاب یې پټ کړ د سترګو په اشاره یې د ځان خوا ته ور وغوښتم، خوله یې چوله کړه او ویې ویل:

_ څوک وه!؟

د باندي تیز باد سو، دوړي او خاوري جومات ته راننوتې، ور ولاړ سوم کړکۍ مي پوري کړه او طالب ته مي مخ ور واړاوه ومي ویل:

_ د هم دې کلي جنۍ ده، څو ورځي وړاندي یې مور د مسجد سره نژدې زیارت ته راغلې وه، اوبه یې غوښتې، په مدرسه کښې څوک نه وو، او به

مي ورکړې، له ما يې نه پوهيږم تر څه پوري وپوښتل،ما يې په ځواب کښي وويل زه د پکتيکا يم او دلته د درس لپاره راغلی يم.
هغه سترګي ومښلې لکه چي د غرمې خوب ته يې ځان اماده کاوه، لږ موده غلی وو، بيا يې خبري پيل کړې:
_ ,, د نا محرمي ښځي سره د سترې مشي پر وخت لاس تر ځادر لاندي نيول بهتر او غوره دي ،، بل ځل پام کوه چي دا وړ له انجونو سره پوښتنه و نه کړې او هو ياد لره د دې ميرمن زوی عسکري کوله، وسلوالو و واژه لاس يې په مونږ پاک کړی، هغه وايي په مدرسه کي طالبان اوسيږي، دا هم دوئ وژلی دی يوازي د مدرسې کسانو ميوند ښه پېژانده چي عسکري کوي.
ما له ځانه سره وويل:
((کيدای شي ګمان يې سم وي، مدرسه سم او بد فکرونه روزلی شي))
هغه په ډېره قهرجنه لهجه وويل: ولي غلی شوې!؟ لکه چي زما خبره ښه نه درباندي ولګېده.
ومي ويل:
_ هيڅ، زه به څه ووايم، نه پوهيږم تر ما مخکي دلته څوک او څنګه..
طالب په غصه ښکاريده، په زوره، زوره يې خبري پيل کړې او ويل يې:
_ ته بايد سپين او تور وپېژنې، زوی يې زمونږ او د ديدن دښمن وو، له خولې دي خبري کاږي، دا ښځه به هم له کوم چا سره ضرور کوم لاس لري دومره کور سلا بلا نه چليږي.
ومي ويل:
_ کور يې ما ليدلی، زه به وظيفې ته ورتلم، کری ورځ د ټک او زر تارو کار کوي، د کلي ناوي او پېغلو ته بالښتونه ګنډي، له هغه به يوه ګوله مړی پيدا کوي، خوله او لاس به يې درباندي ازاد وي.

سترګې يې د خوب په بهانه پټې کړې، لږ ځنډ کرار سو، اړخ يې په بله بدل کړ، ورو غوندي يې وويل:

_ ته لا دلته نوی يې خپله به پوه سې .

تليفون يې وشرنګېده، په منډه ووت، بيرته رانغی زه، قاري صاحب او کليوال ملګري مي په مدرسه کي يوازي پاتې شول .

نن څوومه وه، نازکي، او د شنو سترګو نجلۍ به هر ماځيګر دوه يا درې منې د مسافر طالب په نوم مدرسې ته راوړې، نوکان ژوول يې يو عادت وو ، په شونډو کښې يې يو څه وويل، ما وپوښتل:

_ پوه نه سوم څه دې وويل؟

په خندا کي شاته ولاړه وې ويل:

_ ته د پتکيکا يې؟

ما څه نه وويل دې لاس را اوږد کړ وې ويل:

_ ميړتون

په اوږه مي ميږی وو هم داسي مي پريښود ، دې ته مي وويل:

_ يا زه د پتکيکا نه يم خو د پکتيکا يم .

دا پخپله خبر ه وشرميده، تر وياله يې ټوپ کړل، منډه يې واخيسته پاولۍ يې لکه د آسپې شرنګيدې، تر دېوال پټه سوه له سترګو مي پناه سوه.

★★★

د نښې شپې (برات) شپه وه، غوښتل مي کور ته زنګ ووهم، مور به مي يادوي، ګوندي زما د ږغ په اوريدو به خوشحاله شي؛ کله چي مي هڅه وکړه د ورور نمبر مي بند دی، فکر مي خراب شو اوس څه وکړم، نن به مي همزولي لوبي کوي ټول به د نن شپې له رواجي ميلې خوند اخلي او زه ...

ملګري ته مي زنګ وواهه شماره يې بنده وه، صبر کومه بله شماره به يې کار کوي، مخابراتي شبکه پرلپسې د ملګرو شمېرې بندي يادوي، د نيمي شپې انديښنو په غېږ کښي ونيوم، ځني يادونه مي تر خوا او شا را تاو شول په وجود کښي مي نا آرامي احساس کړه د باندي ووتم،د پينځلسمي سپوږمۍ لکه دچا په انتظار ولاړه وه ستورو د بنيادم په کړنو پسي پسخند واهه، سر راباندي وګرځيد دا وخت مي همزولي ويده شوي، نه پوهيږم کوم درد مي اوښکي وبيولې، کتاب مي خلاص کړ موضوع يې راته بې خونده ويسېده، د ليکلو هڅه مي وکړه هيڅ، هيڅ هر څه له ما تللي او خپه وو ساه مي واخيسته اوښکو ته مي له زړه د درد لاره وشوه؛ سترګي مي سره ورغلي وې خوب مي ليد ,, باد رېږي اوبه خړي کړي ،، د سهار اذانونه کېدل سترګي مي وغوړولې پورته شوم اودس مي تازه کړ لمونځ مي ادا کړ ، مولوی صاحب ته کښېناستم، د خوب تعبير مي وغوښت هغه وويل:

په خوب کي ځان په رڼو اوبو کي ليدل د روغتيا او سلامتي معنا لري دا چي تا خړي اوبه په خوب ليدلې برعکس ته به ناروغه شې، هو زه نه

غواړم تاته کوم زیان ورسیږي، دوه رکعته لمونځ ادا کړه او ډېر تلاوت کوه .

هره شپه به د کور او ادې یاد راسره وو، تر ناوخته به یې خوب ته نه پریښودم،په هم دغو ورځو کي قاري صاحب هم کور او کلي ته ولاړ؛ که ماځیګر به چکر ته ووتم هم بیرته به ژر راتلم ورځ په ورځ مي د خولې خوند خرابیده، وخت به نه راباندي تېریده، تر روژې پوري قاري صاحب نه راغی، په هم دغه ورځو کښې مولوی صاحب د هغه طالب خبره هم یاده کړه چي له مدرسې تللی بیرته نه دی راغلی، مولوی صاحب وویل:

_ داسي بختور خلک او داسي بختور نصیب د هرچا نه وي، بختور سړی دی چي د ښې شپې په شپه یې د شهادت جام نوش کړی .

ماته یې ګوته ونیوه او زیاته یې کړه:

_ زه باور لرم ته به هم یو ورځ داسي شهید سې،هو که ته نه غواړې دتودې وینې په جوش کي له امریکایانو او د هغوئ له مزدورانو سره وجنګیږې په زور دي نه مجبورم، دا یاد لره هغه چا چي د مدرسې سړه مړی خوړلې وي له دین سره خیانت نه کوي.

له هم دې سره مولوی صاحب ووت، ماته د خپل پلار هغه خبره را یاده سوه چي ویل یې:

تر هرڅه وړاندې "امن" کله چي د یو هیواد خلک د امن تر بیرغ او دسولي تر سیوري لاندي ژوند ولري، تعلیم او پرمختګ کوي، دین،مذهب او ناموس یې خوندي وي.

هغه به دا هم ویل:

زموږ په هیواد کي روانه جګړه پردۍ ده، د دین او مذهب تر نامه لاندي نوري،نوري شخصي او سیاسي ګټي په پام کي نیول سوي دي، چي قربانیان یې زموږ بې وسه ولس ګرځي.

★★★

سبا ته روژه وه، قاري صاحب هم راغی، په راتګ یې خوشحاله سوم، مائیګر مهال مو جومات را پاک کړ، یو کلیوال مقتدي نوي غالۍ راوړي وې هغه مو هواري کړې د لاوډ سپیکر بیټرۍ مولوی صاحب چارج کړه ترڅو بیا سهار وختي د قران کریم تفسیر د لاوډ سپیکر څخه وشي، ماخستن مړۍ وخوړل سوه، لمونځ او تراویح وشوې، مولوی صاحب راغی او ویې ویل: ستاسو د پشلمي لپاره به چای او نور هر څه چي وي زمونږ له کوره راځي غم یې مه کوئ.

او هم دارنګه هر پشلمي ته به یې خوندور د شیدو او شین چای، سوجي، حلوا او یا پراټې به یې راوړې، دمدرسې طالبانو د مولوی صاحب ستاینه کوله او دعاګاني یې ورته کړې.

یوه ورځ د غرمې په مهال قاري صاحب ته مي زنګ راغی له تلیفون سره دباندي ووت لکه چي کومه خبر یې له ما پټوی، بیرته راغی وې ویل:

_ ما فکر وکړ له کوره زنګ دی خو هغه بل څوک وو

په خبرو کښې ورولویدم :

_ دا دي تر څه پوري وویل ما کله پوښتنه کړې ده ضرور یو څه شته چي ته یې له ما پټوې؟

هغه وویل :

_ ورور دي وو !

ورته ومي ویل:

_ ښه نو بیا یې څه ویل ها؟؟

دی چې پوه سو خبره نه پتېږي ويې ويل:
_ وسله والو په کلي کښې مخابراتي شبکې سوځولي؛ ورور دي له مرکز څخه اړيکه نيولې وه او ويل يې، ويل يې ... خبره يې سره وړوله، سر يې ورپټ کړ ويې ويل:
_ هيڅ هسې ټوکه مې وکړه !
ورته ومې ويل:
_ څه يې ويل ته ولې له ما خبره پټوې؟
سر يې را لوڅ کړ، ګړی ته يې وکتل د لمانځه وخت دی، را ولاړ سو ويې ويل:
_ ورور دي سلامونه ويل نن يا سبا به اړيکه درسره ونيسو ته به کابل ته راشې کورنۍ مو ګاونډي هيواد پاکستان ته ځي په کلي کښې ژوند سور اور دی .
درب ور يې را پوري کړ او له خوني ووت.
په سبا ورځ کله چې د ورور تليفون راغی که څه هم هيڅا نه غوښتل چې زه له مدرسې څخه ولاړ سم، يوازي د ادې خبره مې ومنله، زه او قاري صاحب مخ په کابل را روان شو، څو قدمه لا نه وو راغلي چې مولوی صاحب په مخه راغی ماته يې يو څو افغانۍ راکړې او مدرسې ته د بيا راتلو يې په ټينګار سره راته وويل.
د لاري په اوږدو کي هم دا فکر راسره وو، چې ولي زه په کراره سره درس نسم ويلی، که هم دا يوه مياشت نور دلته پاتي سوی وای کتاب به مې خلاص سوی وو، د پلار هغه خبر مې ذهن ته راغله چې ويل به يې ,, هڅه وکړئ هم دا نن مو د زده کړو وخت دی کله چې زه مړ سوم ناممکن چې تاسو به درس ووایاست ،،
کابل له کوټه سنګي سره نژدې له ټيکسي راښکته شو او د سړک له ژۍ، ژۍ سره غلي روان وو چې يو چا راپسې غږ کړو ، ما وليدل چې ادې او

کوچني ورونه مي د سړک له غاړي سره په لمده او ککړه ځمکه ناست وو، مشر ورور چي خوله يې له خندا ډکه وه زمونږ سره ستړي مشي وکړه، ادې ته مي ورمنډه کړه، دواړه لاسونه مي تر غاړه ورچاپېر کړل او ښه ډېر مو سره وژړل دا زموږ د جدايي د درد او په وصال کي د خوښۍ اوښکي وې.

قاري صاحب مو رخصت کړ، موټر ته پورته شو، د کابل ښار تر دنګو، رنګينو ودانيو، مارکيټونو او دوکانو راتېر شول، څومره چي موټر له ښاره ووت دومره به ځوريدم.

ادې زما د تيرو شپو او ورځو په اړه پوښتني کولې کومي چي په مدرسه کښي تيري شوي وې، زړه نا زړه مي ځواب ورکاوه، کله چې ما له ادې څخه د پاکستان ته تلو علت وپوښت، هغې وويل:

_ طالبانو دې مشر ورورته په هم دې تور ګوابښ کړی چي ګواکي دی د دولت سره د جاسوس په توګه کار کوي، پرلپسې يې جومات ته ليکونه راليږل چي له دولت څخه دي لاس واخلي د دې لپاره چي موږ مطمين سو يو څه وخت دې له هيواده دباندې ولاړ سي، بلآخره موږ دې ته مجبوره شو چي کلی پرېږدو او پاکستان ته ولاړ سو.

زه ډېر تږی سوم خو اوبه مي نه څښلې ځکه چي روژه وه، د مشر ورور او ادې هم روژه وه، خو کوچنيانو ته يې له هغه ماشوم څخه اوبه رانيولې چي د سړک له غاړي سره په خيرنو جامو کښي ولاړ وو.

د لاري په اوږدو کي خوب وړی وم، کله چي موټر ودريد را ويښ سوم که ګورم موټر د سړک له غاړي سره ولاړ دی او د چنارونو او ونو ها خوا ته پريمانه رڼې اوبه بهيدې، له مشر ورور مي د ځای په اړه پوښتنه وکړه، هغه وويل:

دا د سروبي رواني اوبه بولي اصل کښي دا د کابل سيند اوبه دي کله چي د کابل له ښار څخه تيريږي د تينۍ په سيمه کي د لوګر سيند ور سره

یو ځای کیږي او بیا د تنګي غار ته داخلیږي هم دارنګه د پنجشیر سیند ورسره یوځای شي، د سروبي نه وروسته وریښمین تنګي ته داخلیږي، داسې لغمان ته او بیا د کنړ سیند ورسره یوځای کیږي او بلاخره د پیښور سیمي ته ځي چي د اټک په ساحه کي زړه نا زړه د سند له سیند سره یوځای کیږي.

زه د سړک له ژۍ اوبو ته ورښکته سوم، اودس مي تازه کړ، دوه، دوه رکعته د سفر لمونځ مو وکړ او مخ په ننګرهار وخوځیدل، د ماځیګر لمونځونه مو په ننګرهار کي ادا کړل، سترګه لویدو ته تورخم بندر ته ورسیدل، د تورخم په بندر کښي مو پاکستاني عسکرو ته سل روپۍ په هم دې خاطر ورکړې چي مونږ افغانان یو او په غېرقانوني ډول د پاکستان خاوري ته ځو، ما وویل:

لر او بر ... خبره مي لا پوره نه وه چي مشر ورور مي په خوله لاس راونیو او ویې ویل:

دلته دا خبري مه کوه دا د دې خبرو ځای نه دی ناوخته کیږي مونږ باید ژر تر ژره مزل تر منزله ورسوو.

کله چي د خیبر تر دروازه تېرسو ، دا وخت د ماښام اذانونه هم وشول، په هم دې سیمه کښي د یو جومات سره موټر ودرید، د جومات مخي ته ناستو ماشومانو سرې اوبه او خرماوي راکړې روژه مات او لمونځونه مو وکړل، پیښور ته چي رسیدلو په یو هوټل کښي مو مړۍ وخوړه دا ځکه چي ټوله ورځ مو هیڅ هم نه وو خوړلي . په هم دې شپه د لاهور ښار ته وخوځیدو، سهار اذانونه شوي وو چي لاهور ته ورسیدلو، په هم دغه ورځ مونږ روژه نه ونیوه یو خو د پشلمي وخت تېر سوی و و او بل ډېر زیات ستړي سوي وو .

★★★

څوارلسم اګست د دوه زره یوولسم میلادي کال چي د پاکستان خپلواکۍ ورځ نمانځل کېده، په لاهور کښي زمونږ لومړۍ ورځ وه.
ګام په ګام شور_ماشور جوړ وو، شپېلۍ او سندري غږېدې، لاري او کوڅې یې د پاکستان په ملي بیرغونو ښایسته کړي وې، د ماشومانو او ځوانانو په غامبورو د سپوږمۍ او ستوري نښه انځور وه، تر دې وړاندي ما د کوم بل یا خپل هیواد د خپلواکۍ ورځ نمانځل نه وو لیدلي، دوري، دوري لا ډېر په ننداړو پسې وګرځېدم، ماخستن په تلویزون کښي د هم دې ورځ په مناسبت خبري کېدې او د خپل هیواد د ملي دفاع عسکر او مهیمات یې ننداړې ته وړاندي کول.
شپې او ورځې تېرېدلې د کوچني اختر ورځ را ورسېده، اختر مرور وو یا که مونږ له اختره مرور وو، د کلي په نسبت اختر ډېر سوړ او بې خونده رابانديې تېر سو، تر اختر وروسته مو په کارونو پیل وکړ، د نیمکو په یوه فابریکه کي مو کار کاوه، زه به د ورځي مهال ورتلم، مشر او تر ما کشر ورور به د شپې.
ماته یې درې زره پاکستانۍ روپۍ تنخوا وټاکله، زمونږ کور چي په کرایه مو نیولی وو، له فابریکې څخه ډېر لیري وو، دشپې لخوا به په فابریکه کښي پاتي کېدم ،د غرمې مړۍ د فابریکې په څښتن وه، ماخستن به مي نه خوړله، د سهار ناشته یو ګیلاس چای او پراټه مي له نژدې هوټل څخه په پور اخیستل، کله چي د میاشتي اخیره سوه، تنخوا یې راکړه، زه مخکي له دې چي کورته ولاړ سم هوټل ته ورغلم زما د

ناشتې یو زره پینځه سوه روپۍ سوي وې هغه ته مي روپۍ ورکړې او له پاتي نیمی روپیو سره کور ته روان سوم.
په هم دغه شپو ورځو کښي زمونږ د یو کلیوال سره په تلیفون وغږیدم، ما د قاري صاحب پوښتنه وکړه هغه مي په ځواب کښي وویل:
_قاري صاحب د ملي امنیت کسانو د سړک له غاړي سره د ماین ایښودلو په مهال نیولی او بندي دی.
کله چي د قاري صاحب له بندي کېدلو زموږ کورنۍ خبره سوه، ډېر خفه شول، هم دا وجه وه چي په ما باندي یې باور له لاسه ورکړ او زه یې له درس ویلو منع کړم مدرسې ته یې د تلو اجازه نه راکوله.
له هغه وروسته موږ درې سره وروڼو د ایلفي په فابریکه کښي کار پیل کړ، هر یو ته یې اوه، اوه زره پاکستانۍ روپۍ تنخوا وټاکله، دوه میاشتي کار مي وکړ د ایلفي د ډېر زیات ګیس او ککړي هوا تنفس د سینې درد او ټوخي په ناروغۍ اخته کړم بشپړه میاشت کار ته نه ووتم، ډاکترانو راته وویل:
ته باید هوا بدله کړې ناممکن چي ته په یوه محدوده فضا کښي ښه سې ترڅو دي ازاده هوا تنفس کړې نه وي.
د ادې په مشوره خپل هیواد ته راستون سوم او یوځل بیا مي په مدرسه کښي درسونه پیل کړل دا مدرسه زمونږ د ولایت (پکتیکا) په یوه نژدې سیمه کښې وه.

★★★

دلته مي يو بل ښه ملګرى هم پيدا کړ، درسونه پيل شول، دې ملګري په درسونه کي زما سره ډېره مرسته کړه او هم دا رنګه د اړتيا وړ شيانو د اخيستلو لپاره يې پيسې هم راکولې، کله، کله به کور ته هم ورسره تلم، مور يې ډېره مهربانه ښځه وه، زه يې هم خپل زوى کړم، د جمعې ورځ چي رخصت به سوم له ده سره به يو وار ضرور کور ته تلم که به نه ورغلم مور به يې خفه کېده، زما برخه وچه او لمده ميوه به يې مدرسې ته راليږله، ماته هم لکه خپله ادې داسي زړه ته رانژدې وه.
د قاري صاحب څو نورو شاګردانو هم په هم دې مدرسه کښې درس وايه، د قاري صاحب نوم به يې هروخت په خوله وو، خصوصاً د مولوي صاحب يوه شيبه هم له ياده نه ووت، قارى صاحب رښتيا چي د اخلاقو يوه ښه نمونه وه، د هغه بنديخانې ته تګ په شاګردانو ډېر اثر کاوه ځکه خو به مولوى صاحب هر وخت د زندان ظلمونه بيانول او زمونږ په غوږونو کښې به يې د قاري صاحب د خلاصون لپاره د پاڅون خبري راڅڅولې هغه وويل:
_ هغه بنديان چي حافظ او يا ديني عالم وي، په بېلا بېلو بهانو تر سختو شکنجو نيول کيږي، خوب ته يې نه پرېږدي، برقي شاټونه ورکوي د مرګ تر پولې يې رسوي، دوى ته په کال کي يوه جوړه جامې ورکول کيږي، خپلي جامې نه ور پرېږدي، هغه شيان چي د سره صليب له خوا بنديانو ته ورکول کيږي عسکر يې پټوي، اوبه او خوراک پخپل وخت نه ورته رسيږي، او هم دارنګه ځني بنديان له روغتيايي ستونزو سره مخ

وي، کورنيو ته يې د نوموړي د علاج لپاره اجازه نه ورکول کيږي او نه هم دوی د بنديانو تداوي کوي، چې له امله يې ډېر بنديان مړه شي.
په دې ورستيو کښې مې دا ملګری وخت نا وخته په اونۍ کې څو، څو واره له مدرسې څخه د کور په بهانه به ولاړو بلآخره پسې ورک سو او نه راغی، کله چې مونږ خبريدل هغه بلې مدرسې ته تللی وو.
زه يو څه وخت په هم دې مدرسه کښې پاتې سوم او خپل درسونه مې ويل، يوه ورځ يو طالب دا خبره وکړه چې خبره سپينه ده:
_ له نن وروسته به د ملا صاحب له کوره د مدرسې ځنيانو ته اوبه نه راځي دا ځکه چې د ملا صاحب لور له ځنيانو سره سپين سترګې کيږي.
يو بل طالب تر کړکۍ سر را ايسته کړ چې زموږ خبرې يې اوريدلې وويل:
_ ښه نو څه به کوو په مدرسه کښې تودې څه چې يخې اوبه هم نسته مجبور يو چې د ملاصاحب له کوره د اوداسه او څښناک لپاره اوبه راوړو، کلی کومه داسې عامه وياله يا نلکه نلري چې د نورو خلکو سره، سره د مدرسې ځنيان هم اوبه ورڅخه راوړي.
دا خبرې نن د ملاصاحب او ځنيانو تر منځ هم سهار له لمانځه وروسته وسوې، دوئ پريکړه وکړه له نن وروسته به اوبه د ګل اغا خان له کوره راوړي ځکه د هغوئ کور د ملا صاحب د کور په نسبت و دوئ ته نژدې دی؛ اوس چې ګل اغا خان څه وايي دا به وروسته مالومه سي.
غرمه چې د شنو سترګو ځنې د ګل اغا خان کور ته د اوبو لپاره ورغلی، يوه بوکه اوبه يې ورکړې چې دا به يې لومړنۍ او اخرنۍ بوکه اوبه وي بيا به نه راځې، ځکه شين سترګی ځنی د ګل اغا خان اکا د ميرمنې په سترګو بيخې ښه نه ورځي.
ومې ويل
_ نو چاره څه ده؟

طالب په غصه سو ويې ويل:
_ دوئ وايي چي شنې سترګی به نه ورځي کوم بل يو دي اوبه راوړي مهمه نه ده چي شين سترګی به اوبه راوړي.
ومي ويل:
_ شين سترګی به څه کوي د پيالو وينځلو هم نه دی تېره شپه يې هم د ناظم الطلبا ګيلاس مات کړی وو؛ ور زياته مي کړه:
_ سمه ده شين سترګی به وچه ډوډی راټولوي، کاکو به ديګ پخوي، امين به د ګل اغا خان اکا له کوره اوبه راوړي فيصله وسوه.
اوس ټول خپل، خپل کارونه کوي لاکن ملا صاحب درس ته نه راځي بايد پوښتنه يې وکړو چي څه کيسه ده؛ لور يې ماځيګر غوا پټي ته بيولې، ميرمن يې هم دروازې ته په پيشو پسې راوتلې وه، خو ملا صاحب نن څوومه ده جومات ته نه راځي کليوال يې له چا پوښتنه وکړي ؟
زه پخپله که څه هم د ملاصاحب سره مي دومره نه لګيږي بايد ورسم او پوښتنه يې وکړم، ورغلم ميرمن يې په څکو شونډو وويل:
_ خبره نه يم !
بيرته راغلم او په هم دې فکر کښې وم ناظم ته مي وويل:
_ نن هوا سمه ده؛ د ملاصاحب احوال به يو نه لا يو څوک راوړي، ته يوځل د مير احمد کورته ورسه مير احمد د ملا صاحب پوخ يار دی.
_ مير احمد ته ورغلم هغه هم وايې :
خبر نه يم !
اوس چاره څه ده؟
په هم دې فکر کې وم؛ پرلپسې دوه، درې د موټر هارن ووهل سو، ور ووتم نا اشنا څوک دی، دسمال يې تر خولې تاو کړی، را ښکته سو، د موټر کين اړخ ته يې منډه کړه دروازه يې ور خلاصه کړه، ملا صاحب را ښکته سو، موټر يې رخصت کړ او کورته ننووت.

مائیگر لمانځه ته جومات ته راغی زما د یوې پوښتنې په ځواب کښې وویل:

_ په مدرسه کې د اوبو نه شتون دا هرڅه ته په کتو سره مې د ښکته ولسوالۍ څخه چنده را ټوله کړه، تر څو دا ستونزې ورباندې حل او بل ته مو لاس اوږد نه شي.

څو شپې وروسته ملا صاحب موټر هم واخیست، کله، کله یې د دروازې مخې ته په چنیاټو وینځه؛ او هو رښتیا له ملا صاحب سره سور رنګه سراچه موټر بیخې ښه ښکاري خو بشپړ کال ووت د ګل اغا خان له کوره اوبه راځي په مدرسه کې د اوبو نیستي، هستي نه سوه.

★★★

د شپې ناوخته ډېر ترې سوی وم، را پورته سوم په بدني کښې اوبه نه وې، په اوبو پسې د مدرسې انګړ ته راووتم سپوږمۍ بشپړه وه او ټول انګړ يې روښانه کړی وو، دا وخت که ګورم د مدرسې له څلورو خواوو د ليزر سرې بتۍ را باندي واچول سوې، وډار سوم پرته له دې چې اوبه وڅښم مدرسې ته ننوتم او نور چنيانو مي راويښ کړل، مخامخ دروازه خلاصه سوه او د امريکايانو ټانک د مدرسې انګړ ته را دننه سو، څو تنه امريکايي عسکرو د بام لخوا چوترې ته راټوپ کړل، خوني ته راننوتل، زموږ په سرونو يې د ټوپک شپيلۍ ونيوې، په خولو يې پټۍ را وتړلې او انګړ ته يې راويستل، زما په شمول ټول چنيان حيران وو او هغه عسکر يې څارل چي زموږ بسترې يې تر کړکۍ انګړ ته را غورځولې، د اشپزخانې ور يې مات کړ، بېنه تر ډېره يې تلاشي وکړه فکر کوم هغه څه چي دوی يې په لټه وو پيدا نه کړل، دوه تنه عسکر زما خوا ته راغلل زما له خولې يې پټۍ خلاصه کړه، يو تن عسکر چي زه يې تر مټ نيولی وم راته وويل:

_ زه له دوی سره افغان ژباړن يم دا امريکايي عسکر غواړي له تا څخه څو پوښتني وکړي ، امريکايي عسکر له ژباړن سره خبرې کړې ژباړن زما څخه پوښتني کړې او ځوابونه به يې امريکايي عسکر ته ويل :

_ نن ستاسو په مدرسه کښې د نابلده کسانو ناسته وه؟

ومې ويل:

_ فکر نه کوم، نن موږ یوازي وو او مولوی صاحب هم په مدرسه کښي نسته.

ژبارن ځان او د ټوپک شپیلۍ سمه کړه وویل:

_ ته باید خبري پټې نه کړې موږ کولای سو تاسو له ځانه سره یوسو او د جېل په تیارو کي مو بند کړو .

و مي ویل:

_ زه رښتیا وایم !

له ځانه سره یې روان کړم په داسي حال کي چي لاس یې زما په اوږه نیولی وو وویل:

_ آیا کله هم دلته د طالبانو یا کومي بلي نابلده ډلي ناسته کیږي یا سوې ده؟

و مي ویل:

_ میاشت ووته چي مدرسې ته راغلی یم داسي څه مي نه دي لیدلي، یوازي موږ او مولوی صاحب دلته وي، هغه هم کله چي درس راته ووایي بیرته ځي.

زه یې پرېښودم ژبارن امریکایي عسکر ته ورغی، یو بل عسکر له ټولو چنیانو تلاشي واخیسته بیا یې له خولې پټۍ ورخلاصي کړې، ټانکونو ته وختل او حرکت یې وکړ، موږ لا د مدرسې د ګډوډ سامان په سمولو او را ټولولو بوخت وو چي د سهار اذان وسو.

د لمانځه تر ادا کولو وروسته کله چي موږ درسونه پیل کړل د کلیوالو تګ، راتګ پیل شو او د بیګانۍ شپې د پیښي په اړه به یې ډول، ډول پوښتني کولې، مولوی صاحب چي دخلکو تګ راتګ او پوښتني ولیدې موږ یې رخصت کړو او مدرسه یې دڅو شپو په مخه را بنده کړه.

زه هم د خور کره راغلم، څو شپې او ورځي هلته وم، یو ماځیګر د ولسوالۍ له بازار سره نژدې د ماین چاودنه وسوه، چي دهم دې

ولسوالۍ عسکرپکښې شهيدان شول، زه د خور کره روان وم، د عسکر موټر راغی او زه يې له ځانه سره بوتلم، ددې پرځای چې ولسوالي ته مې يوسي پوستې ته يې يوړم، دا عسکر چې اکثرًيې زموږ کليوال او د شا او خوا نژدې سيمو وو، زه يې په رسۍ ووهلم، هغوئ هم دا يوه خبره کړه، ته بايد اقرار وکړې چې دا ماين دې ايښی، که ما هرڅومره د ځان سپيناوی وکړ په هم دې خاطر تور وم چې په ديني مدرسه کې درس وايم، شپه يې هلته د عسکرو په پوسته کې راباندې تېره کړه، دقومندان په ذهن کې دا هم ور ګرځيدل چې زما سره لوبې وکړي،تر دې وړاندې زما له ملګرو او همزولو سره يې په داسې کړنو خبر وم، دا چې په پوسته کې نور عسکر وو او دی پوهيده که داسې کومه هڅه وکړي مقاومت به يې وکړم، نه پوهيږم لوستونکي به څه فکر کوي، خو زما فکر بربنډ او عقل خام دی، د باور وزر مې مات دی، کنه الوت ته د هرچا زړه کيږي، د سهار په لمر باور نسته، که شپه په شپه کې داسې تکه توره پاتې سي، نا ممکن چې زما په مخ به بيا شمال لاسونه تېر کړي.

تر سهاره پوري يې زما لاسونه را تړلي وو، يو عسکر چې د پوستې ساتنه يې کړه ماته څو واره وويل چې اوس ټول عسکر ويده دي ته وتښته، هيڅوک هم ستا پوښتنه نه کوي ځکه د پوليسو قومندان دا حق نلري چې په خپله مخه يو څوک په پوسته کې بند کړي او ولسوالي ته يې نه بوځي، ما فکر وکړ که زه وتښتم هم دې عسکر ته لانجه جوړيدلې سي، کيدای سي قومندان يې له دندي وشړي، ټوله شپه داسې ويښ ناست وم که خوب به راغی سر به مې ښکته ولاړ او را ويښ به سوم.

سهار وختي اذانونه کېدل چې د پوليسو قومندان راويښ سو، زما لاسونه يې را خلاص کړل او کور ته تګ اجازه يې راکړه، کور ته راغلم او خور ته مې بهانه وکړه چې زه د يو ملګري سره تللی وم واده يې وو،

هلته مي شپه تېره کړې ده، تر سهاره پوري سندري او اتڼونه وو، خوب راځي غواړم ویده سم تر څو لږ آرام سم.

★★★★★

له هغه وروسته چي په هیواد کي له حالاتو زړه تنګ سوی وم او ادې مي هم ډېره یادیدله، بیرته خپل کور ته چي اوس په لاهور کي ده ولاړم، او هلته له یو افغان دوکاندار سره په دوکان کي د یو کال مودې لپاره منشي سوم، له یو کال تېرولو وروسته یوځل بیا هیواد ته له ادې سره یوځای ددې لپاره ستون سوم چي خور مو هم د څه مودې لپاره له ځانه سره راولم. که څه هم مشر ورور ډېر وویل چي دا ځل هغه خپله ولاړ سي، خو کور او کار ته په کتو سره ادې هغه دې ته راضي کړ چي زه له ادې سره یوځای وطن ته راسم.

دا هغه وخت وو چي په افغانستان کي د حامد کرزي تر دیارلس کلني دورې وروسته تازه په تازه د ملي یوالي حکومت رامنځ ته سوی وو، د ملي یوالي حکومت هغه وخت رامنځ ته سو کله چي ۱۳۹۳ کال ولسمشریزو ټاکنو د دویم پړاو د پایلو پر سر د دوو مخکښو نوماندانو، اشرف غني او ډاکتر عبدالله ترمنځ ناندرۍ او اختلافات راپورته شول او له څو میاشتو دوام وروسته، دواړو ټاکنیزو ډلو د ملي وحدت حکومت پر جوړولو هوکړه وکړه.

کلي ته له راتګ څو ورځي پس هغې مدرسې ته ورغلم چي د امریکایي ځواکونو تر چاپې وروسته مو رابنده کړې وه، دلته ټول نا بلده چهیان وو یوازي یو کس چي د مولوی صاحب د ترور زوی دی لا اوس هم شته،زما په لیدو خوشحاله سو، ما وویل:

_ ته پوهيږې زه دلته نه وم يوه اونۍ کيږي له لاهوره راغلی يم غواړم پوه سم چي زما ملګري اوس چيرته او څنګه دي؟
کله چې ما د خپل هغه ملګري پوښتنه وکړه چي اوس يې په بله مدرسه کي درس وايه هغه وويل:
_ ولي ته خبر نه يې چي هغه شهيد سو؟
ومي ويل:
_ داسي څنګه کېدای سي هغه ډېر هوښيار ځوان وو او د هغه مور به تل ورته ويل چي له داسي کارونو څخه لري اوسه .
چښي وويل:
_ زه نه پوهيږم مور به يې هغه ته څه ويلي وي او کنه، بختور دی چي د محبس په دروازه کښې فدايي حمله وکړه او شهيد سو، دا د ده برکت وو چي څو تنه زندانيان يې راخلاص کړل، يو معقول او ثابت حقيقت دی شهيد چي کله د الله ج په لاره کي خپله وينه تويوي، د الله جل جلاله د رضا لپاره ځان قربانوي، د سر په بيه له اسلام او قرآن نه دفاع کوي، له خپل کور، اولاد بلکې ټول ژوند نه د الله جل جلاله د رضا لپاره تېريږي، يقيني خبره ده چي الله جل جلاله به يې تر ټولو زيات نازوي.
زه هلته ډېر نه سوم پاتي او بيرته د خور کره راغلم، د ملګري مړيني راباندي زور وکړ، له ډېره خفګانه مي تبه سوه تردې چي ټوله شپه په ويښه راباندي تيره سوه.
په سبا ډاکتر ته ورغلم درمل يې راکړل، مګر بيا هم تبي دوام وکړ څو شپې او ورځي ووتې، زه لا ښه سوی نه وم چي د لوی اختر ورځي شپې سوې، دلته هم لکه د نورو ځايونو د مسلمانانو په څېر د قرباني لپاره چا پسونه، چا وزې او ګډې او چا غوايان رانيولي دي

د اختر دوه اونۍ وتلي وې چې مونږ بیرته لاهور ته راغلل او خور مې هم د څو شپو، ورځو په مخه راسره را وسته، لاهور ته له را رسېدو سره سم یو ځل بیا له هم هغه کس سره په دوکان کې منشي سوم .

★★★

یوه ورځ د یو ملګري لیدو ته چي په روغتون کښي د ناروغۍ له امله بستر وو ورغلم، د ناروغ تر لیدو وروسته کله چي راووتم یوه نرسه په ډېره بیړه راپسې راغله او زما مخي ته ودریده، په داسي حال کي چي ساه یې درديده او لاسونه يې په سینه نیولي وو وې ویل:

_ ښښنه غواړم آیا تاسو مقتصد یاست؟

کله چي پوه سوم پښتنه ده او په روانه عامه لهجه خبري کوي حیران سوم، ځکه ما تردې وړاندي په پنجاب کښي پښتنه ډاکتره یا نرسه نه وه لیدلي، و مي ویل:

_ هو زه مقتصد یم دا چي تاسو ما پېژنۍ او زه دي نه پېژنم لږ باید دځان په اړه ووایې؟!

وې ویل:

_ زما نوم پلوشه ده، دلته په هم دې روغتون کي د خدمتګاري په ډول د عملیاتو عملي زده کړي کوم، زه تاسو د پخوا لا په رسنیو څارم او درسره بلده یم که زما ګمان سم نه وي نو ښښنه غواړم.

و مي ویل:

_ مننه اغلي زه مقتصد یم ستاسو ګمان سم دی دا چي زه ناوخته سوی یم غواړم ژر ووایې څه خدمت دي کولای سم؟

دا وخت یو امبولانس د بیړني خدمتونو دروازې ته ودرید، هغې وویل د ناروغ بیړنی حالت دی زه ځم ته نن ماخستن زما پیغام ته په طمعه اوسه.

په طمعه، طمعه دا شپه تېره سوه، بله ورځ او شپه تېره سوه، د پلوشې پیغام نه راغی، هم دې ته مي اندېښنه وه چي دا به څوک وي؟
د نا بلده روښان پیغام مي ولوست د سلام ځواب مي ورکړ، ډېر ژر یې پیغام راغی:
ولي دي دومره ناوخته کړ؟
ورته و مي لیکل:
د کوم بل چا د پیغام په طمعه وم.
_ یاني تاسو ته لومړی دهغه شخص پیغام مهم وو؟
_ بلکل
روښان په انګرېزي تورو پښتو لیکله او تر ډېره به یې ناسمه لیکله، ما ورسره ډېري خبري و نه کړې او د کتاب په مطالعه بوخت سوم، خوب وړی وم کله چي راویښ سوم، شپه نیمه وه، کتاب مي کېښود او پخپل ځای کي آرام ویده سوم.
سهار چي را پورته سوم، د ټولو ورځو په څېر نن هم لومړی پیغام د روښان وو، چي د ښې او نیکمرغه ورځ یې راته ویل، ځواب مي ورکړ:
_ ستاسو دي هم ورځ نیکمرغه وي!
هغه په لفظونو کي د خندا تمثیل وکړ او ویې ویل:
_ غواړم پوه سم ولي د نورو شپو په نسبت ناوخته ویده کېږې؟
ما څه نه ورته ولیکل او دوکان ته ولاړم، ماسپښین مهال په دوکان کي یوازي ناست وم روښان ته مي پیغام ولیږو
_ سلامونه روښانه هیله ده ښه به یې؟
هغه دا مهال موجود نه وو، او ځواب یې ماخستن ناوخته راکړ:
_ وبخښئ وځنډېدم او د دې څو شپو هم چي انتظار دي وکړ بخښنه غواړم هیله ده ما به وبخښې

_ روښانه زما او ستا تر منځ د خپګان څه نسته نو بیا ولي شیبه په شیبه بخښنه غواړې؟

وې لیکل:

_ دا ځکه چي زه هم هغه پلوشه یم ...!

اوږده ساه مي واخیسته پیغام مي ولیک:

_ عجیبه کوې دا دومره ځوریدل په څه معنا وو؟

وې لیکل:

_ هیڅ ! غواړم سبا زموږ روغتون ته راسې ځکه چي پلار مي هم راځي، او هغه غواړي له تاسره ووینې .

په سبا له خپل ورځني کاره وزګار نه سوم روغتون ته نه ورغلم، مابښام چي کورته تلم د لاري په اوږدې د پلوشې زنګ راغی، کله چي مي ځواب ورکړ هغه نه وه غږ د سړي دی، له سلام وروسته یې وویل، زه د پلوشې پلار یم او غواړم تا له نژدې ووینم، خپلو خبرو ته یې دوام ورکړ هم دا اوس که ته هرځای یې زه هلته درځم، کله چي پوه سوم کومه بهانه نه مني ورغبرګه مي کړه:

هم دا اوس زه روغتون ته درځم په طمعه اوسه ، کله چي روغتون ته ورغلم پلوشې ته مي زنګ وواهه، پلوشه او یو بل سپین ږیری سړی چي لاسونه یې سره ورکړي وو د روغتون له دروازې را ووتل، زه پوه سوم چي هم دا یې پلار دی، موږ د سړک له غاړي سره یو ګردي میز ته کښیناستل، پلوشې دوه ګیلاسه تازه د مڼې جوس راوغوښتل، یو یې زما مخي ته کېښود او بل یې د ځان، ما خپل ګیلاس دهغې د پلار مخي ته ور نژدې کړ، پلوشې په شونډو کي وخندل:

د پلار مي د شکري ناروغي ده هغه جوس نه څښي دا ستاسو دي، په ډاډه زړه یې وڅښه، پلار یې هم د پلوشې خبره تائید کړه او زیاته یې کړه:

آیا ته پوهېږې چې ما دلته ولي را بللی یې، ربښتیا هم هیڅوک له خدای پرته دچا په زړه دومره ښه نه پوهیږي، پلوشه غواړي پښتو لیک لوست زده کړي که څه هم هغه اوس ډاکتره ده خو د پښتو لیک، لوست سره مینه لري، پرون یې ستا په اړه راته وویل او ما هم دا مناسبه وګڼله چې له تاسره ووینم، دا زما د نازولي لور پلوشې هیله ده چې پښتو لیک، لوست زده کړي زه لتا غوښتنه کوم چې دا هیله یې ورپوره کړې او زه باور لرم چې ته به په هم دې برخه کښې خپله همکاري له پلوشې څخه و نه سپموې.

دا وخت ماته له کوره زنګ راغلی ادې وه، ناوخته سوی وم، کور ته چې راغلم د نورو شپو په پرتله ژر ویده سوم، سهار د پلوشې په زنګ راویښ سوم، تلیفون مي ورباندي بند کړ خبري مي نه ورسره وکړې، یوه شیبه مي بیا سترګي سره تللي وې چې ادې راباندي غږ کړ، لمانځه ته یې پورته کړم دلمانځه تر ادا کولو وروسته مي موبایل راوخیست، دپلوشې تر لسو زیات پیغامونه راغلي وو وروستی پیغام مي ولوست:

_نه پوهیږم ته څومره بې غمه یې ما غوښتل چې خبري درسره وکړم خو تا...

ورته ومي لیکل:

_ ډېر وبخښه له خوبه وم ووایه څه خبره ده؟

د مخابراتي شبکې د خدمتونو دڅانګي ځوابي پیغام راغی چې لیکلي یې وو ,, پیغام لیږل ناکام سو دغي شمیرې ته تر پیغام لیږلو وړاندي پخپل حساب کښي کریدت زیات کړئ ،،

نن مي دسهار ناشته هم په کور نه وکړه د پښتو ژبي یو کتاب مي را واخیست او دوکان ته ولاړم، موبایل ته مي کریدیت واچول، پلوشې ته مي زنګ وواهه، هغې ځواب نه کړ، ماځیګر مي یو قلم او کتابچه واخیستل روغتون ته ورغلم، پلوشه د روغتون په چمن کي ناسته وه، د

لاسونو نوکان يې پرې کول زما په ليدو را ولاړه سوه، خندل يې، تر سترې مشي وروسته يې څوکۍ راته سمه کړه، د روغتون يوې بلې خدمتګارې ته يې غږ کړ جوس يې راوغوښتل، پټه خوله ناسته وه او جوس يې څښل، قلم، کتابچه او کتاب مې د هغې مخ ته کېښودل، په ليدو يې خوشحاله سوه او زما لاس يې په لاس کښې ونيو، يوه شيبه د پښتو ژبې ليکدود په اړه وغږېدل، بيا يې کتابچه پټه کړه او وې ويل:

_ غواړم ولاړه سم چې ناوخته ده

ما څه نه وويل، پټه خوله را ولاړ سوم د ماښام اذان سوی وو چې له روغتونه را ووتم او دوکان ته راغلم.

★★★

پلوشې ته مي د خوا له په رسنۍ باندي د ليکدود په اړه مالومات ورکول او هغې به له ځان سره په کتابچه کي ليکل، يوه ورځ مي زړه وغوښتل ورسم او وګورم ليک يې څومره زده کړی، ماځيګر مهال مي زنګ ورته وواهه، ويل يې ناممکن نن به سره ووينو پلار ناروغه دی، خور مي روغتون ته راوړی له هغه سره بوخته يم کله چي وزګاره سوم حال درسره نيسم زه هم په طمعه يم.
ماښام يې زنګ راغی، ويل يې اوس راسه پلار مي اوس ښه دی هغه هم غواړي تا ووينې، زه هم وزګار وم او دستي ور روان سوم کله چي ورغلم، د روغتون هغې خدمتګاري وليدم چي تېر ځل يې موږ ته جوس راوړل، بستر خوني ته يې بوتلم، ما وليدل چي د پلوشې پلار په بستر پروت وو، سيروم ورته چالان دی، څنګ ته يې يوه شنې سترګي نجلۍ ولاړه وه، طلايي څڼي يې پر سپين مخ را پرتې وې، دا وخت پلوشه هم راغله پرته له دې چي ماته څه ووايي پلار ته ورنژدې سوه په تندي يې لاس ورکيښود، او ورته ويې ويل:
_ آغا مقتصد راغلی دی... !
هغه سترګي روښي کړې، د ښو په اشاره يې سترې مشي راته وويل زه د بستر سره په نژدې څوکۍ کښېناستم، پلوشې وويل: _ دا زما مشره خور روقيه چې په هم دې روغتون کي د قابلګي څانګې ډاکتره ده، که ته

ووایې چې مخکې ولې دلته نه وه او تا نه ده لیدلې دا ځکه چې روقیه د څو ورځنې سیمنیار په موخه اسلام آباد ته تللې وه.
مور ډېري خبري نه وکړې، پلوشې چای را وغوښت ما منع کړه، ناوخته سوی وم، د کوم چا د تلیفون په زنګ را ووتم او کور ته راغلم.
د کتاب په مطالعه بوخت سوم څو پاڼې مې نه وې لوستي عینکي مې په سترګو وې خوب وړی وم، په اړخ واوښتم، عینکي مې خرپ ماتي سوې، ځان مې سم کړی ځای بدل بیرته ویده سوم، په میاشت کښې یو ځل یا کله په اونۍ کښې دوه ځله مې عینکي ماتیږي، څوک به دا ګمان کوي چې د لوبو پر وخت یې ماتوم یا هم چا سره به مې لاس اچولی وي او څو سوکان به یې پر دا مخ، مخ وهلی یم؛ زه د دوئ ټولو دا خبري واورم او پرځان یې ځکه زغمم چې عینکي مې ماتي کړي وي، سترګي مې له درده رپیږي، وخت نا وخته مې اوښکي هم را ویښي سي بهیږي، دا عینکي هم زما د ژوند یوه برخه ګرځیدلې ده؛ په مونږ کي ډېري غلطۍ شته چې له عینکو پرته له ورایه را معلومیږي مګر مونږ یې بیا هم نه وینو، خپلي وړې، وړې غلطۍ په پام کښې نیول په ټولنه کښې د لوی او ژور مثبت بدلون سبب ګرځېدلی شي؛ د تور ګمان عینکي په پوزه ګرځول لویه بدبختي ده او دا بدبختۍ خپل ځان ته په کتلو سره له منځه وړلی سو؛,, سترګي هرڅه لیدلی شي او کله چې په سترګو کي خس ولویږي، سترګي یې نه ویني هم دا رنګه مور د نورو انسانانو عیبونه وینو او خپل عیبونو ته مو پام نه وي،، نن چې زما عینکي یو ځل بیا ماتي سوي وې د عینکو دوکان ته راغلم، سترګي یې وکتې، هغه وویل سترګي دي ژوبلي سوي دي د شپې مهال کله چې ویدیږې په یوه ټوټه باندي تړه، او ستاسو عینکي به ماښام ته جوړي سي.
موبایل ته مي پام سو چې د پلوشې دریم پیغام راغلی، ژر مي را خلاص کړ ,, سلام، که څه هم ما نه غوښتل درته ووایم، زه پوهیږم زما بل

خواخوږی نسته او که خواخوږی مي وي نو هغه به ته یې، زموږ د ارمانونو ټلی وران سو او له سیوري یې بې برخي شول ،که څه هم پلار مي ماخستن وفات سو تاته اوس وایم موږ کلي ته راغلل ،ما نه غوښتل ته بې خوبه سې، پرون مي ستا سترګو ته کتل ډېر ستړی وې ،،

زړه مي نه ومنل یا خو ډېر نا ارامه سوم، روغتون ته ورغلم د پلوشې پوښتنه مي وکړه یوې نرسي راته وویل پلار یې خپل پارتمینت ته وړی، پارتمینت د روغتون شا ته پلازې په دوهم پوړ کښې دریم نمبر دی، په بیړه ورغلم دروازه مي خلاصه کړه په مخامخ هنداره کښې مي خپل ببر ویښتان او خلاصي تنۍ ګریوان ولید، د میز په سر نیم ګیلاس سوړ چای ایښی او د پرونۍ ورځي ورځپاڼه، یوه کتابچه فکر کوم قلم به چا له ځانه سره وړی وي، په الماری کښې کتابونه، کړکۍ خلاصه ولاړه وه، پرده یې شمال ته لکه د یوچا کمیس نڅېده، د لمر وړانګي راپرتې وې په کثافات دانۍ کښې مروړل شوي کاغذونه؛ بیرته په زینو راښکته سوم لاندي تبخونه کښې یو څراغ روښانه دی نه پوهېږم دا وریښمین رومال به دلته له چا څخه لویدلی وي، د اوبو نلکه خلاصه پاتې نری، نری اوبه بهیږي، را ووتم یو ځل بیا بیرته پورته خیژم، وختم هرڅه په خپل ځای پاتې سوي دي، د پېښو ښکالو راپسې وه،وارخطا راښکته سوم دوري، دوري مي کتل کېدا ی سي څه ناڅه داسي پیدا کړم چي پرونی دېره سوی سکوت وشړي.

د پلوشې نمبر ته چي هرڅومره زنګ وهم، موبایل یې بند وي، نه پوهیږم دا ورځ څنګه تېره سوه، د خپل پلار مړینه به راته سترګو، سترګو ته کېده، ماښام د تلویزون له لاري خبر سوم چي ماښام د پکیتکا ولایت د یحیی خیلو ولسوالۍ په پړاو سیمه کي په داسي مهال ځانمرګی برید وشو چي د دریو ولسوالیو د والیبال لوبې ټیمونو پایلوبه کوله.

جسمي او ذهني ستړيا راباندي بار وه، د خوب غېږ ته مي ځان ور وسپاره، ويده سوی وم.

★★★

په سهار کله چي دوکان ته راغلم، د نور کله په څېر غښتلی نه وم، شونډان مي هم وچ سوي وو او هم دا رنګه په ټول وجود کښي مي د درد احساس کاوه، د تلویزون پردې ته ناست وم چي د پرونۍ چاودني په اړه یې راپور ورکاوه

د تېر ماښام په ځانمرګي برید کي ۳۶ تنه ځای پر ځای ووژل شول او څوارلسو نورو د ژورو ټپونو له کبله په روغتون کي ساه ورکړه.

یو تن چي له خبریال سره یې خبري کولې وویل:

۴۸ ټپیان چي روغتیایي حالت یې نازک وو، د ملي دفاع وزارت د هلیکوپټرو په واسطه پلازمیني کابل ته لېږدول شوي او د شهید محمدداود په پوځي روغتون کي تر درملني لاندي نیول شوي دي.

ده زیاته کړه چي د ټپیانو د لېږدولو پر مهال هم یو تن ټپي په لاره کي ساه ورکړې ده؛ خو په ټپیانو کي د درو تنو ټپونه برسیرن وو چي تر درملني وروسته کورونو ته رخصت شوي دي.

یو بل کس چي د امنیتي کسانو جامې یې په تن وې خبریال ته په خبرو کي وویل:

برید د غیبي خیلو په نوم کلي کي چي د یحیی خېلو ولسوالۍ لیري کلی دی، داسي مهال ترسره شوی چي د درو ولسوالیو ځوانانو په خپلو کي د والیبال لوبه درلوده:

"د یحیی خیلو ولسوالۍ په یوه لیري سیمه چي د غیبي خیلو په نوم یادېږي او کلی دی، هلکانو او ماشومانو د والیبال په میدان کي والیبال

کاوه او يو انتحاري چي چاوديدونکي توکي يې په ځان پوري تړلي وو، په هغه سيمه کي چي خلک د دې لوبي تماشې ته راټول شوي وو، انتحاري عمل اجراء کړی دی."
د راپور ترڅنګ يې د سيمي انځورونه، او د زخميانو حالت ننداري ته وړاندي کاوه، چي په وينو سرې څپلۍ او د قربانيانو د بدن ځني غړي پکښي ښکاريدل، زه غلی ناست وم او د ټلويزون پردې ته می کتل، استاد زما د مړاوي حالت پوښتنه وکړه، زه چي ډېر ناهيلی سوی وم هيڅ مي نه وويل او په خپل کار باندي بوخت سوم، ماځيګر مهال ډاکتر ته دخپل ځان د درملني لپاره ورغلم هغه وپوښتل:
_ داسي کوم څه دي چي تا ځوروي ولي ته نه پوهيږې ژوند څومره ښکلی دی؟
ومي ويل:
_په موټر کښي کښيناستم ژوند مي وليد چي ډېر په بيړه روان وو، انسانانو د يو بل څخه د مخکي تللو هڅه کوله، د اوبو غاړي ته ودريدم، د ژوند شيبې مي لکه اوبه بهيدې، د ونو پاڼې يې لکه زما ناکامي هيلي له ځانه سره يوه، يوه وړې، په کشتۍ کښي سپور سوم ژوند مي لامبو وهله، او کله چي د سړک بلي غاړي ته اوښتم ژوند تمام سو. هغه زما په خبرو وخندل او ويې ويل:
_ ولي د ژوند ترخې شيبې د خوږو شيبو په را يادولو نه هيروې؟
ومي ويل:
_غواړم هغه څه هېر کړم چي په اړه يې فکر کوم فکر مي خرابيږي، هر سهار مي د ژوند لومړنۍ او وروستۍ ورځ ييل کيږي زړه نا زړه د مزل کولو لپاره راووځم ځان مي ډاډه ساتم که وروستۍ ورځ مي هم وي ښايي نن دلمر تر غروب وړاندي خپل منزل ته ورسيږم په منزل کښي اوسېدل

راته مهم نه دي، منزل ته رسيدل مي هيله ده ، زه مي هيڅکله هم خپل اميدونه نه ناهيلي کوم.
ډاکتر خپله اله کېښوده سترګي يې زما په سترګو کښې ښخي کړې او وې ويل:
_ نو بيا ولي دومره ناهيلی يې؟
ومي ويل:
_ نه پوهيږم ژوند به ماته څه راکړي ، د خپل عمر په اوږه باندي تکيه يم د شيبو په شمار شپې تېروم، هره شپه د شمعي په لمبه لاس سوځم غواړم ځان د درد له زغم سره عادت کړم.
ډاکتر زما لاس ونيو ورو يې وويل:
_ هر هغه څوک چي تا ځوروي بايد هېر سي او نور يې په اړه فکر کول ستا صحت ته تاوان رسوي نه فايده.
ومي ويل:
_ ياد يې لکه باد د درد سکروټې را تازه کړي، د تريخ چاى تاوده غوړپونه تر ستوني تېر کړم، له تا او خلکو ټولي ګيلې په يو کاغذ وليکم اوس مي هم په جيب کي ډېر کاغذونه وراسته سوي، نن به دا کاغذ مخامخ د دېوال په چاق کښې کيږدم، يوې آرامي سندري ته کښېنم ګوندي ژوند مي زمزمه کړي زه اوس له کړېږو او نارو لويدلی يم، که ګونګ سم ډېري چيغې به مي د زړه دننه زندی شي.
هغه په زوره، زوره وخندل او ويې ويل:
_ زه اوس پوه سوم په رښتيا سره چي ته ليونی سوی يې. په هم دې وخت کښې زما په مټ کښې ستن ننيستله، سترګي راباندي درنې سوې، بې هوښه سوی وم.
کله چي په هوښ راغلم، ډاکتر او استاد دواړه مي تر سر ولاړ وو، زه يې په خپل ځای کښې را کښېنولم، بيخي آرام سوی وم، ذهني ستړيا مي له

منځه تللې وه، ډاکتر په یوه پرچې دوا راته ولیکله او له کتنځایه را ووتم، ساعت ته مي وکتل د دوکان بندولو وخت وو، زه د دوکان په خوا روان سوم استاد تر لاس ونیوم هغه وویل دوکان مي بند کړی ناوخته دی اوس باید کور ته ولاړ سو .

له هغه وروسته پرلپسې څو شپې او ورځې په کور پریوتم تبې مي وې، یو ماځیګر کله چي لږ ښه وم د ماما له زوی سره راووتم، د ښار څخه د باندي صحرا ته ولاړو او د اوبو غاړې ته کښېناستل، ما ولیدل چي یو ځوان څوک په دواړو پښو شل دی او دواړه پښې یې کږې دي د اوبو له غاړي سره په بایسکل کي ناست دی، زما د یوې پوښتني په ځواب کښې راته وویل :

_ د زړه په سترګو مزل کوم، کله چي مي پلار وفات سو، لاس او خوله مو نه سره چلیدل لتا او ما سره مي مشوره وکړه، ژاولي، پتاسې او نور واړه، خواږه به مي د سړک له غاړي سره پلورل ګذاره مو کړه، اوس مي شکر هم دا د کور ترمخ دوکان دی سهار راووځم ماښام لاړ سم، د لور مي مینه ده چي د اوداسه اوبه او خواړه تر دوکانه راوړي، زوی مي په پینځم او لورکې مي په څلورم ټولګي کي درس وایي هر څه زما د وس په اندازه راسره سم دي راضي یم له خپل خدایه .

زیاته یې کړه:

_ د خدای تر خدایي جار سم چي هرڅه یې زما او خلکو په وس پوره او برابر دي، ټنبلي یوه ناروغي ده که څوک وغواړي علاج یې ټینګه اراده او لوړ همت په ځان کښې را پیدا کول دي.

موږ ډېر نه کښېناستل چي د ادې زنګ راغی او کور ته یې وبللم ویل یې ناوخته ده، زه او د ماما زوی دواړه زموږ کور ته راغلل په هم دې شپه د نورو شپو په نسبت ژر ویده سوی وم، ما له ځانه سره فکر کاوه چي ښه سوی یم، او اوس کولای سم چي سبا دوکان ته ولاړ سم. ★★★

په سبا ورځ سهار هم دوکان ته نه ولاړم، غرمه مهال د ترخو وريجو دوکان ته له يو بل ملګري سره ورغلم، نن يي تر پرون وريجي لا ښې پخې او خوندوري وې، د ده په وريجو غړېدل چي خبرې تر کيسو پوري سره ورسيدلې. ملګري مې له دوکانداره پوښتنه وکړه:

_تر دې دا ښه نه وه چي په همدې فابريکه کښې يا دښار په کومه بله دولتي ځانګه کښې دې کار موندلی وای اسوده به وې او هم به دې کار جوړ و.

دوکاندار خوله خندا ته جوړه کړه او په خبرو کښې ورولويد ويې ويل:

_ ,, محترمه ! کله چي ما د سړک په غاړه په لاسي ريړۍ کښې وريجي خرڅولې ته په هم دې فابريکه کښې خدمتګار وې که ستا ياد شي کله، کله به دغرمې يا بريځر پر وخت راتلې او وريجي به دي خوړلې هغه وخت به ستا تنخوا تقريباً اوه زره روپۍ وه، ما به د ورځي زر روپۍ ټوله سودا کړه؛ اوس چي ته له خدمتګار وروسته د فابريکې منيجر سوې ما دوکان پرانيست ستا مياشتنۍ تنخوا اتلس زره روپۍ ده او زه د ورځي اته زره روپۍ سودا چي په هغوئ کښې درې زره روپۍ ګټه کوم، د نن ټوله خواري مې زما وروسته د زوی استراحت دی، او ستا ټوله خواري ستاسو د فابريکې د څښتن، را تلونکی کال به زمونږ دواړو ځامن چي همزولي او ټولګيوال دي څنګه چي مونږ دواړه وو، زما زوی به دوکان ته او زه به کرار د ژوند تر وروستۍ شيبې د ميرمني په څنګ ووسم.

خبري يې لا پسې اوږدې کړې زما د ملګري په اوږه يې لاس ور کېښود ورته ويې ويل:
_ ستا زوی به ستا په څېر لومړی خدمتګار او بيا ... ملګري جيب ته لاس کړ په پټه خوله يې د دوه خوراکه وريجو سل روپۍ ورکړې او له دوکانه راووتل.
موبايل مي وشرنګېده، که ګورم پلوشه ده، له ملګري څخه لږ څنګ ته سوم او ځواب مي ورکړ:
_ سلام پخير راغلې هيله ده ښه به يې؟
هغې يوه شيبه څه نه وويل غلې وه، مجبور سوم بيا ورغږ کړم:
_ سلام ولي غږ نه کوئ زما غږ اورې پلوشې!؟
په داسي حال کي چي سلګۍ يې وهلې وې ويل:
_ اورم!
زه پوه سوم چي دا غږ د پلوشې نه دی پوښتنه مي وکړه _ څوک يې؟
وې ويل:
_ روقيه يم د پلوشې مشره خور
لږ نور مخکي ولاړم په ډېره تلوار سره مي ورته وويل:
_ پخير راغلې روقيې هيله ده ښه به ياستئ څه خدمت مو کولای سم؟
وې ويل:
_ پلوشه، پلوشه ناروغه ده ، غواړم ته هم راشې هغه اوس په روغتون کي بستر کوي، هيله کوم هم دا اوس راسه.
اړيکه يې پرې سوه، انديښنې واخيستم، ملګری مي په خپل ځای پرېښود ، زه د دوکان په پلمه روغتون ته ورغلم، روغتون ته له رسېدو سره مي په روقيه سترګې ولګيدې د بيړني خدمتونو د دروازې مخې ته ولاړه وه، زما په ليدو يې حوصله له لاسه ورکړه، کلک يې په غېږ کي

ونیولم او په چیغو، چیغو یې ژړل، اوښکي مي ور پاکي کړې د پلوشې پوښتنه مي وکړه، هغې په ژړا، ژړا کي وویل :
_ پرون دا مهال موږ خپلي دندي ته راغلو، د پلوشې صحت ښه نه وو، نا آرامه وه، اوس لږ شیبه وړاندي بې هوښه ولویده .
ومي ویل:
_ ته غم مه کړه ان شاءالله هغه به ژر ښه سي، ته دا راته ووایه اوس چیرته ده؟
روقیې په داسي حال کي چي ژړل یې مخامخ خونې ته ګوته ونیوه، زه پوه سوم چي هلته ده، نژدې ورغلم، د وره خوا ته د وړې کړکۍ ترڅنګ چي پرده ورباندي کش وه ودریدم .
د روغتون په لاوډ سپیکر کښي یې شپږویشتم نمبر او د میوند نوم واخیست، مور یې له څوکۍ پورته سوه ماشوم یې ترلاس ونیؤ، د ډاکتر خوني ته ننوتل له لږ ځنډ وروسته بیا غږ سو وویشتم نمبر یې وویل ، وړوکی ماشوم او مور یې له کتنځای څخه راووتل په انتظار خونه کښي زما تر څنګ په ماته څوکۍ کښېناستل، وړوکی ماشوم غلی، غلی مور ته غږیده، مور به یې په ویښتانو کې مهرباني ګوتي ور وهلې، په سینه پوري به یې ونیؤ، د دهلیز له وروستۍ خوني یوه نازکه نرۍ پیغله چي سپین کوټ یي اغوستی وو، د وړوکي میوند خواته راغله، له وجود او جامو یې د عطرو وږم راته، په نرمه او خوږه ژبه یې ورته وویل:
_ ماشاالله څومره ښه ماشوم دی نوم دي څه دی؟
ماشوم وویل:
_ میوند !
نرسي په داسي حال کښي چي پیچکاري یې ډکوله وې ویل:
ښوونځي ته ځې که نه، که ځې نو په څووم ټولګي کښي درس وایې ؟
میوند وویل:

_ دريم ټولګي کي
_ پلار به دي ويل ميوند ډېر تکړه هلک دی لستوڼی دي در ونغاړه چي ته څومره زورور يې؟
ميوند لستوڼی ور ونغښت لاس يې غبرګ کړ، خپلي متې ته يې وکتل او ويې ويل:
_ سلمان خان يم!
نرسي د پمبې له پمبې څخه لږ پمبه ورپرې کړه، او ميوند ته يې وويل:
_ رښتيا هم لکه سلمان خان، ته دي دا سترګي پټې کړه اخ څومره ښې سترګي دي، سپين نرم لاسونه،او دا لاس دي موټ کړه .
ميوند چيغي کړې:
_ وخخخخ ته هم چيچکي لګوې!؟
نرسي وخندل:
_ سترګي دي پرانېزه مور دي ويل د پيچکاري له ستني ډېر ډارېږي.
په هم دې وخت کي يو بله نرسه راووته دا هم هغه نرسه وه چي زه يې پېژندلم د پلوشې ملګری يم، له ځانه سره يې بوتلم، آسماني رنګه پلاستيکي خولۍ يې را په سر کړه، مول يې را ووهه او د پلوشې بستر ته يې ودرولم، يوه شيبه لا وتلې نه وه چي پلوشې سترګي را رڼي کړې، اوږده ساه يې واخيسته، زما په ليدو فکر کوم خوشحاله سوه، په شونډو کې وخندل، ما يې لاس ونيو، دبستر ترڅنګ نژدې په څوکۍ کښېناستم، روقيه هم راغله خندل يې، ژر، ژر يې خپلي او ښکي پاکولې، پلوشه يې په دواړه مخ ښکل کړه، ډاکتر راغی د پلوشې نبض يې وکاته، په پرچۍ يې درمل وليکل او پلوشې ته يې د آرام کولو مشوره ورکړه.
پلوشې يو سوړ اسويلی وکيښ او وې ويل:

_ دلته مې زړه تنګېږي، غواړم خپلې کوټې ته ولاړه سم، دا چې د پلوشې کوټه هم د روغتون شاته نژدې وه، ډاکتر ورسره ومنله او ډېر ژر یې موږ ته رخصت راکړ چې پلوشه خپلې خونې ته ورسوو .
چې د پلوشې خونې ته ورسېدل، روقیې وژړل کله چې ما یې د علت پوښتنه وکړه هیڅ یې هم نه ویل، ما فکر وکړ د پلار یاد یې تازه سو، خو پلوشې وویل:
_د روقیې سبا ته واده دی، خاوند او خسرګنۍ یې نه غواړي نور روقیه داسي ووسي،دا چې د روقیې کوژدن پروسږکال سوې ده موږ هم څه ویلی نسو، دا وخت روقیه را ولاړه سوه او ماته مخامخ کښېناسته وې ویل:
_زه دا نه وایم چې زما واده کېږي یا هغه شخص زما خوښ نه دی، یوازي او یوازي هم دا درد راکوي او ما ځوروي چې کاش اوس مې پلار ژوندی یا موږ داسي بې وروره خویندي نه وای پیدا سوي.
ما که هرڅومره تسلي ورکړه، کوم ګټه یې نه وکړه، ماښام ناوخته په مړاوي قدمونو کور ته روان سوم.
ځني وخت یا که ووایم هر وخت هم سمه ده د انسان الوت ته زړه کېږي، لاسونه مروړي او وایي کشکي وزري مې لرلی چې الوتی وای په لوړو او ژورو، انسانان که د مرغانو په څېر وزري نلري مګر بیا هم الوت کولای شي، هیلي د انسان وزرې دي د لاس ته راوړلو لپاره یې هر ډول ممکنه هڅه الوت دی، ناهیلي د انسانانو له وزرو بښکي کاږي او له الوت څخه یې را ګرځوي، ژوند په امید کېږي، هدف مزل دی هم منزل که په ژوند کښي هدف و نلرو مزل نه شو کولای چې مزل و نه کړو منزل ته نه رسیږو، په هم دې فکرونو کي ډوب وم چې کور ته ورسېدم.
هم هغه شپه زه چې راتلم ادې مې د ماما کره تللې وه، څو ګولې ډوډۍ مې وخوړه ځان مې د خوب غېږي ته ور وسپاره، تر ډېرو په خپل ځای

کښې لټ په لټ اوښتم خوب نه راته، د شپې ناوخته چې د کورنۍ ټول غړي ویده شول، سترګې مې پټې کړې او خوب وړی وم.
ماغوښتل د خپل روح تر نزوله د شپې په تور تونل کښې څو ګامه مزل وکړم، د خاموشه دېوالونو حال واخلم او دمړو هیلو په قبرونو سلام ووایم، د ښار په څلور لاري کي روان وم، یوازي یو څراغ بلیده نوره تیاره وه، د څراغ ژیړبخوني رڼا ته ودریدم که ګورم یو څوک په لړګینه څوکۍ ناست دی سلګۍ وهي، ورنژدې سوم او پوښتنه مې وکړه:
ایا تاسو هم زما په څېر یو ورک څوک یاست چې د خپل روح نزول ته دشپې ترناوخته دښار په لارو او کوڅو کې انتظار باسئ؟
سر یې په داسي حال کښې را پورته کړ چې سترګې یې له اوښکو ډکې چینې ګرځېدلي وې په مخ یې د اوښکو ویالې را رواني وې د دې پرځای چې څه ووایي را ولاړ سو، بیا یې په دواړه مخه ښکل کړم، په ځیر، ځیر یې زما وجود او جامې تر نظر تېرولې وویل:
زما خدای ډېر مهربان دی، او زما دا یقین وو چې یو څوک به زما د سکوت د شور کرارولو ته رالیږي، زه پوهیږم چې زما او ستا د درد شریکولو ترون په ازل کي سوی او موږ دواړه هغه څوک یو چې دشپې ترناوخته پوري د ښار په لارو او کوڅو کښې دخپل روح په لټون پسې ګرځو، بیا یې د خپل جیب څخه یو کاغذ راویست او ماته یې ونیو:
ها دا ولوله هغه جمله ده چي ما هیڅکله شعر نه کړه مګر په لوستلو یې د درد احساس کوم، په وجود کښې مي څړیکه راولي او له سترګو مي اوښکي بهوي...
دا هغه شپه وه چي یو څوک مي د خپل ځان په څېر وموند چي د ښار په لارو او کوڅو کښې د خپل روح په لټون پسې په لوڅو پښو راوتلی وو ، نغښتل سوی کاغذ مي پرانیست لیکلي یې وو ,, کاش انسانان په ماتو سړکونو کښې د وړو تورو میږیانو او په ویرانو کورونو کښې د مرغانو

ځالو ته ځير وای، تر څو پوه سي مينه او ژوند تر لويو، لويو ماڼيو په ويرانو دېوالونو کښي ډېر ښکلي دي ،، کله چي ما وغوښتل يو څه ووايم، راويښ سوم سړی مي له سترګو پناه سوی او زه په خپل هغه بستر پروت وم چي ماخستن مي د مور په نه شتون کي د خوب لپاره پخپله را غوړلی وو.

★★★★

زه پخپلو ورځنیو کارونو بوخت وم، د روقیې واده په پټه خوله تېر سو، که څه هم زه یې وربللی وم، نه ورغلم، ما هیڅکله د هغوی په سترګو کې اوښکې زغملی نه سوې، زه پوهیدم څومره درد لري، په هم دې ورځو کښې مي یو سهار د پلوشې لیک ترلاسه کړ چي د ډاګ په واسطه یې دوکان ته رالیږلی وو ,, دخدای په دومره خدایي کښې زما تنهایي، دا هیڅوک نه مني نور خلک لا پرېږده زه پخپله په هم دې اړه که فکر کوم ګوته په غاښ سم، د سوچونو سیلاب مي واخلي، د خیال په یو لوی سمندر کښې مي واچوي، که مي لامبو زده نه وای پخوا به ډوب سوې وم، حوصله مي د بې اعتمادۍ په کاڼي چا ویشتلې، زرې، زرې وه، په راټولولو یې بوخت یم نرۍ ګوتي مي زخمي، زخمي په وینو سرې دي، څرېکه درد راسره ګرځي، بلآخره دا دی بلده سوم ماته درد یوه نشه وګرځېده، تا درد راکړ ما په ورین تندي د زړه په خونه کښې د یوې لرغوني تابلو په څېر راځوړند کړ، ما هیڅکله د درد په نوم چیغه نه وکړه زه پوهیږم که چیغې کړم درد ته دي توهین کیږي، په دې ورستیو کښې تا او خدای دواړو ته شرمنده یم، ډاریږم که له ژونده وروسته ژوندۍ او ستا په لیدو بیا ومرم خدای به زما په بیا مړینه نورو بندګانو ته څه ځواب ورکوي، هم دا سوال دی چي په ذهن کښې مي ګرد ګرځي د خیال وني مي خوري، هو ربښتیا ستا راکړی د درد تخم راسره دی، په وجود کي به مي یو، یو را ټوکیږي لکه شنې تنکۍ کبلي،،

د لیک تر لوستلو وروسته یو ړ اندیښنه راسره سوه، داسي کوم درد دی چي ما پلوشې ته ورکړی، هغې داخبري ماته په تلیفون هم کولای سوې، ولې د ډاګ له لاري ,, ډارېږم که له ژونده وروسته ژوندی او ستا په لیدو بیا ومرم خدای به زما په بیا مړینه نورو بندګانو ته څه ځواب ورکوي،، هم دا جمله مي په ذهن کي ګرځېدله او تر سترګو، سترګو کېدله.

ما د پلوشې سره اړیکې ښکته کړې، په خواله رسنۍ به یې تل دخپل پښتو لیک نمونې رالېږلې، زه پوهیدم چي اوس یې پښتو لیک زده کړی او تر پخوا ډېره تکړه ده، او ښه پښتو لیکلی سي اوس به یې زما سره هم په پښتو تورو پیغام لیږو، د پاکستان په رسنیو کې پرلپسې د ,,ضرب عضب،، عملیاتو خبري رواني وي چي د بلوچستان په سیمه کښې د تحریک طالبانو پر ضد وو، د پاکستان پوځ په شمالي وزیرستان کي د ضرب عضب عملیات په داسي حال کي پیل کړل چي امریکا او نورو غربي هیوادونو تري غوښتنه کوله چي د حقاني شبکې او نورو ډلو پرضد دي بیرني ګامونه پورته کړي.

یوه ورځ مائیګر د پلوشې ټلیفون راغی زړه نا زړه مي ځواب ورکړ هغې وویل:

_ د بې ځایه شویو کورنیو د درملني لپاره، شمالي بلوچستان او قبایلي سیمو ته چې د ,,ضرب عضب،، عملیات روان دي میډیکل کیمپ په پلان کښي نیول سوی، دغو عملیاتو لسګونه زره قبایلي وګړي دې ته اړ کړي چي خپل کلی ولس پرېږدي او په بنو ، پېښور او نورو سیمو کي د کډوالۍ ژوند وکړي، او د درملني لپاره کومه خاص وزله نلري.

زه پټه خوله وم هیڅ مي نه ویل یوازي د پلوشې خبري مي اوریدلې وې ویل:

_ مقتصده ! ته زما غږ اوري ! زه هم د ډاکترانو له ټیم سره ځم، کېدای سي هلته مخابراتي شبکې کار نه کوي او هم دارنګه موږ ته د ټلیفون

کولو اجازه هم نسته، ځکه مي وغوښتل درسره خبري وکړم لطفاً په دعا کي مي ياده لره، اړيکه يې پرې سوه کله چي ما وغوښتل يوځل بيا ورسره اړيکه ونيسم ټليفون يې بند سوی وو.

★★★★★

تلویزون ته ناست وم خبریال وویل:
_ پاکستاني پوځ ادعا کوي په تېرو دريو کلونو کې چې ضرب عضب عمليات یې پیل کړي تر ۳۵۰۰ پوري وسلوال او د هغوی قومندانان وژلي دي خو ولس پوښتنه کوي چې وژل شوي کسان څوک دي، نومونه یې څه دي، او د کوم ځای او سيدونکي وو.
یو بل کس د تلویزون له خبریال سره خبرې کوې او ويل يې:
_ ترڅو چې د ښو او بدو ترهګرو د توپیر تګلاره نه وي ختمه شوې او د اسلام اباد دښمن د کابل او نوي ډلي دښمن نه وي ګڼل شوی تر هغو پوري به نه په پاکستان کي ترهګري ختمه شي او نه به دا عمليات کومه پایله ولري.
د پلوشې تر تګ وروسته هیڅ نه پوهیدم څه وکړم، زړه مي غواړي څو شیبې په دا خپلو غوړونو کښي ګوتي ونيسم، چيغې په سينه کښي ښخي کړم او هغه غمونه چي د خوځيدو نه دي د ياد په امسا يې د خيال په کوڅو کښي نادرکه کړم، ژوند په کولو ارزي اکثر زما څخه د اوبو له غاړي یا د تورو شپو په رڼولو تېر سي، څوک به دا هم وایي د چا سترګي به یادوم ممکن که د پرهرونو په ګنډلو بوخت وم څوک به را ياد سي، ناممکن په اړه یې تر یو غزل زیات فکر وکړم، نیمه شپه ده، دکتاب تر څو مي پاڼي تېر سوی یم، یوځل بیا لومړی پاڼه را اړوم موضوع یې څه وه، نه پوهیږم فکر مي ګډ وډ دی هم دا اوس کتاب ږدم، د تلویزون ننداري ته کښېنم، دا به څووم چينل وي چې زما نه خوښيږي، نن تر هغه فلم هم تېر سوم کوم

چي به ما په ډېر خوند سره کاته، غواړم ګوښه ووسم، موبایل مي باید کېږدم، عینکي په میخ ځوړندي کړم، سر ته بالښت کېږدم او ویده سم، دا څو ساعته ووتل لا ویښ یم خوب نه راځي، کله، کله فکر کوم فکر مي خراب سي، نه پوهېږم شپه څنګه تېره سوه، څه وخت خوب وړی وم، په سبا ورځ مي زړه وغوښتل د پلوشې لیک ته ځواب ووایم، ورځ ټوله فکرونو وخوړه، لمر د راوي سیند پښو ته ورولوید، زما په څېر یې د ټولي ورځي ستړیا د غرونو په رڼو اوښکو کي پرېمنځله، شپون د خپلي رمې تر شا تنده تر خپل وار پوري ساتلي وه، تر اوبو ټوپ سوم ښار ته مي په نری لاره مړاوي، مړاوي قدمونه وهل ښار ته له رسېدلو سره سم د کتابخانې په زینو وختم سیبنه یې بنده وه ، د پارک ژی ته مي د تنهایي سوږ ماښام رسولی، له جیبه مي د پلوشې لیک راویست، د سړک له غاړي سره مي د هوټل په تناره لمبه کړ، یو ګیلاس اوبه مي وڅښلې، انتظار تر نیمي شپې دی، که نن بیا د درد تڼاکي را ویښي سوې سهار ته به مي سترګي ووځي.

ماخستن په لیک لیکلو بوخت سوم

السلام علیکم...!

زړه خو به مې هر وخت غوښتل چي درته ووایم، دا دریم کال دی چي مونږ یو بل پېژنو ډېر رازونه او خاطرې مو له یو بل سره شریکي دي ، خو ما تر اوسه پوري تاسو ته لا هم هغه خبره نه ده کړې چي دوه کاله وړاندي مي باید درته کړې وای، پوهېږم چي زما دا خبره نه هم نن تاته ارزښت لري او نه یې کوم بل وخت درته ارزښت درلود یا به یې ولري، د دې خبري څرګندوني ته هیڅ اړتیا نه وینم، په زړه او روح مي بار دی، ځوروي مي، ژوند نیمګړی دی، ښایي سبا په رڼو سترګو نه ووینم، ما ډېر ناوخته کړو، ملامت یم، غواړم د زړه تڼاکه مي وچوي هغه تڼاکه چي له څو کلونو مي په زړه ولاړه ده او دردوي مي، داسي شیبه ه زما نه په یاد

کیږي چي ستا لیکل شوي کرښي ولولم او اوښکي مي نه وي بهیدلي، دا تر ټولو سخته ده چي زما د اوښکو د بهیدلو علت څه دی ، زه ولي ژاړم هیڅ نه پوهیږم .

دا لیک چي تاته یې لیکم په داسي حال کي چي لاسونه مي پړک اخیستي، د زړه درزا په غوږنو اورم، د تلویزون غږ بند دی، د چاي پیاله راته سړه شوې ده په غړپ کولو نه ارزي، زه ډېره بخښنه غواړم چي اوس هم نشم کولای چي په هم دې لیک کي د خپل زړه خبره ستا زړه ته دروليږم،،

کاغذ مي له کتابچې را څیري کړ، نغښتی، نغښتی، نغښتی مي په جیب کي واچاوه، نه پوهیدم څنګه به دا لیک پلوشې ته ولیږم، هغه اوس دلته نسته او تلیفون یې هم مسلسل بند وي، آیا پلوشه به هم په عملیاتو کي وژل سوي وي، چیرته به وي، څه به کوي، مړه ده که ژوندۍ؟

دا او دې ته ورته نوري ډېري خبري مي په ذهن اخته وې، چي د پلوشې زنګ راغی، ژر مي ځواب ورکړ، نا پامه مي تر خولې ور ووتل:

_ سلامونه زما ګراني چیرته یې، ولي دي داسي پرېښودم؟

بیرته غلی سوم لکه پخپلو الفاظو چي پښېمان وم، ما داسي کله غوښتل ممکن دا به د زړه او روح ناره وه، تلیفون مي له لاسه ولوید، وارخطا غوندي ودریدم، په تکرار سره یې څووم زنګ راغی، د ځوابولو جرئت مي نه درلود، حوصله مي له لاسه ورکړې وه، په هم دې وخت کي د پلوشې پیغام راغی ,, زما زړګیه هیله ده ما وبخښه، زه پوهیدم چي تاته به ډېره یادیږم، دلته مخابراتي شبکې کار نه کوي نن چي رخصت وم له خپلو ملګرو زه د بلوچستان شاه نوراني مزار ته په چکر روانه یم د د لاري په اوږدو کي درته زنګ وهم، بیا هم درته وایم هیله ده ما وبخښه ،، د پیغام تر لوستلو وروسته مي بیا هڅه وکړه چي زنګ ورته ووهم، نمبر یې بند سوی وو.

★★★

د تلویزون پردې ته ناست وم، په یوه او دوه یې نه پوهیدم، ماښام ناوخته مې ځان ته یو چای را وغوښت، چای یې لا نه وو راوړی چې د تلویزون په پرده بیړنی خبر سو، د تلویزون ویاندې په ډېره بیړنۍ لهجه خبرې کولې او په تکرار سره یې هم دا یوه خبره کړه ,,چې د بلوچستان په خضدار سیمه کې چاودنه شوې ده ،،
مسلسل یې له خپلو خبریالانو سره اړیکه نیوله زه هم پټه خوله ورته ناست وم، دا وخت د دوکان خاوند هم راغی، د پیښې د لا ښه تفصیل لپاره یې چینل بدل کړ، د تلویزون په پرده په غټو ټکو لیکل سوي وو (د بلوچستان په خضدار سیمه کې د «شاه نوراني» په نامه زیارت کې چاودنه شوې چې په نتیجه کې یې شاوخوا پنځوس تنه وژل شوي او شاوخوا سل تنه پکې ټپیان شوي دي) ځمکه راباندې وګرځیده، په هیڅ نه پوهیدم، د پلوشې نمبر پرلپسې بند وو، پیغامونه مې ورته ولیږل هیڅ ځواب یې نه راته.
رسنیو هم دا یو خبر تازه کاوه او مالومات یې خپرول، یو تن خبریال په خپلو خبرو کې وویل:
نن د شنبې په ماښام په دې مزار کې له پنځو تر شپږ سوه زیارت کوونکي موجود وو چې نابیره ورباندې چاودنه وشوه او په نتیجه کې یې شاوخوا یو نیم سل کسانو ته مرګ ژوبله واوښته.
د چاودنې یوه عیني شاهده وایي:

"چاودنه وشوه، مور له خپلو بچیانو سره د پیښې له ځایه په منډه را ووتلو، په مزار کې عُرس روان وو، د ښځو رقص یا «دهمال» شروع وو، چاودنه وشوه."

د عیني شاهدینو په وینا په مزار کې چې خلک راټول وو، ځکه هم زیاتو خلکو ته پکې مرګ ژوبله واوښته.

یو بل عیني شاهد وایي:

"مور ولاړ وو خلک د وجد په حالت کې وو، نابېره چاودنه وشوه، د هیڅ چا پر حالت دچا حال نه وو، خلکو منډې وهلې، هلته اتیا نیوي کسان په وینو کې لت پت پر ځمکه پراته وو.

شپه په داسې حال کې چې ځمکې د خوب لپاره ځای نه راکاوه راباندې تېره سوه، د لمانځه تر ادا کولو وروسته مې موبایل راواخیست ما غوښتل چې د پلوشې حال واخلم د روقیې په پیغام مې سترګې ولګیدلې:

هڅه مې وکړه درسره خبرې وکړم ته لکه چې ویده سوی وې کېدای سي خبر سوی به هم یې چې د صوفیانو په مزار کې چاودنه سوې ده، زه هم دا اوس کوټې ته روانېږم په پرونۍ پېښه کې پلوشه او د پلوشې په شمول زمونږ دوه نورې ډاکترانې هم شهیدانې دي.

★★★★★

کله چي د پلوشې له مړیني خبر سوم، سر راباندي وګرځېده، په دواړو لاسو مي کلک ونیو په ځمکه کښېناستم، او له سترګو مي اوښکه را جلا سوه، د دې لپاره چي څوک را باندي پوه نسي له کوره را ووتم او دوکان ته راغلم، د غرمې وخت وو چي استاد د کوم کار لپاره دباندي ووت او زه یوازي پاتي سوم، زړه تنګي را باندي بار سوه، لکه لیونی سر مي د میز په شیشه وواهه، له خپل ځایه را ولاړ سوم او د ځان وژني اراده مي وکړه.
د استاد تر راتګ وړاندې د بریښنا تارونو په لوڅولو لګیا سوم، په ډېره تلوار او وارخطایي سره مي د چاقو په مرسته د بریښنا تارونه لوڅ کړل، له ژوند څخه ستړی او ماتي مي منلې وه، ما نه غوښتل نور یوه شیبه هم ژوندی پاتي سم، تارونه مي په موټ کې ونیول، کوم اثر یې نه وکړ، یو ځل بیا مي لاس ور وړ هم داسي وشول او هیڅ اثر یې نه راباندي وکړ، وروسته پوه سوم چي بریښنا نه راځي او تر راتلو پوري یې نیم ساعت وخت پاتي دی.
د بریښنا د راتګ په طمعه وم چي استاد راغی، پرته له دې چي سلام واچوي یا د نور کله په څېر د کار په اړه خبري وکړي زما سترګو ته ځیر سو او وې ویل:
_ په تا څه شوي دي؟ سترګي دي ولي داسي سرې اوښتي لکه ښه ډېر چي دي ژړلي وي.
زه غلی وم هغه خپلي خبري لا پسې اوږدې کړې:

_ په څو ، څو واره مي منع کړی يې چي تلويزون او موبايل ته ډېر مه ګوره، تا هيڅکله زما خبري و نه منلې، ته وګوره سترګي دي څرنګه لکه د وينو ډکي کاسې سرې، سرې اوښتي دي، راځه چي اوس ډاکتر ته ورسو، چي ښه سې.
ومي ويل:
_ زه ښه يم او نه غواړم ډاکتر ته ورسم، زما د سترګو درد پخوانی دی او دا له هغه وخته چي په مدرسه کي وم، تر نيمو شپو مي کتابونه لوستل، او بې خوبه به وم.
هغه وويل:
_ ته وګوره په هغه مخامخ هنداره کي ترڅو پوه سې زه ولي درته غصه يم، آيا ستا پام نه دی نن څه وړ ښکارېږې، لکه يو ښه ,,ګنهګار،، چي شراب يې څښلي وي، يا هغه قاتل چي ډېر بې ګنا انسانان يې وژلي وي.
ما نه غوښتل چي استاد هم ډاکتر ته راسره ولاړ شي
ورغبرګه مي کړه:
_ وخت د کار دی ښه به دا وي چي ته په دوکان کي پاته شې زه پخپله هم دا اوس ډاکتر ته ورځم.
روغتون ته ورغلم کله چي خدمتګاري نجلۍ وليدم را وړاندي سوه او راته وې ويل:
_ آيا ته هم هغه ځوک يې چي تر دې وړاندي هم راغلی وې او د دې روغتون ډاکتر دي ملګری دی؟
که ته هم هغه ځوک يې نو بيا ولي د دې پر ځای چي ښه سې حالت دي ترپخوا هم خراب سوی.
ما څه نه ويل، دې تر لاس ونيوم او کتنځای ته يې بوتلم ،ډاکتر چي زه وليدم را ولاړ سو تر مټ يې ونيولم، ځوکۍ يې راته سمه کړه،

کښېناستم. ډاکتر زما سترګي او فشار وکاته، خپله اله يې په غاړه کي واچوله او په خبرو يې پيل وکړ:

_ موږ د څو لسيزو راهيسې د جګړې او لانجو له امله کړيږو چي دغه ناورينونه نه يوازي جسماني روغتيا بلکې زموږ او تاسو په رواني روغتيا يې هم اغيزه کړې ده.

خپګان او له حادثې وروسته رواني اختلالات د رواني ستونزو له معمولو اختلالاتو څخه دی چي پخوا به په زړو سړو او ښځو کي ليدل کېدل، له بده مرغه نوموړي رواني ستونزي په اوس وخت کي ستا غوندي په نورو ډېرو ځوانانو کي هم ليدل شوي دي.

چي باعث يې د دوامداره جګړې شتون، اقتصادي ستونزي، تاوتريخوالی، بې سوادي او نور ګڼ شمېر لاملونه دي زه نه غواړم په هم دې اړه بحث اوږد سي بايد وواېې چي کوم داسې درد دی چي تا ځوروي؟

دا ستا لپاره تکراري پوښتنه ده، مګر زما لپاره نوې ده ځکه چي تر اوسه پوري تا ځواب نه دی راکړی.

ومي ويل:

_ ډاکتره! زه نه پوهيږم د کوم يو درد څرېکه به وي چي ما تر نورو ټولو دردونو ډېر ځوروي، زما تر ټولو لوی ارمان چي له ليسې فارغ سم او بيا د خپلي خوښي په څانګه کښي پوهنتون ولولم هيڅکله پوره نسو، په اتم ټولګي کښي وم چي زده کړې په هيواد کښي د نا امنۍ له امله راڅخه پاتي سوې، او کله چي ما وغوښتل د پلار په څېر ښه ديني عالم سم، عالم نه سوم، اوس هم چي را ياد يې کړم زما د همزولو له احساساتو سره څرنګه لوبي وشوې او په يوه بله بهانه يې د خپل مقصد لپاره قرباني کړل، په خپل حال شکر ادا کړم.

او بيا ...

ډاکتر رانژدې سو وې ویل:

_ او بیا څه وشول ولي پخپله خبره کښې ودریدې؟

ومي ویل:

ما په دومره پټه خوله مینه وکړه چي زما چوپتیا چیغي ووهلې او ټول خپل، پردي یې راباندي خبر کړل، هرڅه مي وکړل د میني لپاره، انتظار، سجدې، دعاوي، ژړاوي او ډېر هغه څه چي ناممکن وو ما یې د ممکن کولو لپاره هڅي وکړې، لاکن دا به زما نصیب وو، او بیا کله چي زه دلته راغلم، په کار مي پیل وکړ، له کاره سره بلد سوم...

پخپلو خبرو کي ودریدم ما نه غوښتل تردې زیاتي خبري وکړم

ډاکتر وویل:

_ اندیښنې ،عاطفې ترینګلتوب، دزور ودونه، د کورنۍ او کوم خاص چا څخه جلاوالی دا هرڅه یو انسان په رواني ناروغۍ اخته کوي، زه یې په تا کښې نښې وینم، ته باید د زړه حال بیان کړې چي زړه دي سپک سي او درملنه دي وسي.

ومي ویل:

_ د پلوشې سره د زړه تړل او هم دا رنګه هغه لیک چي هیڅکله به هغې ته نه ورسیږي ما اوس هم ځوروي.

بیا مي هغه لیک چي پلوشې ته مي لیکلی وو، ډاکتر ته ونیو، هغه ژر، ژر عینکي په سترګو کړې او د لیک په لوستلو بوخت سو، کله چي لیک یې پای ته ورساوه زما لاس یې پخپل لاس کي ونیؤ وې ویل:

_ مقتصده ! که ته پوه سې اوس هم کولای شې بیا بیرته یو نوی ژوند پیل کړې، ته وګوره لمر په لویدو دی، سهار به دا لمر له نویو هیلو سره را پورته کیږي.

آرامتیا ته د رسیدو لپاره باید په خپل ژور خپګان باندي غلبه وکړې، د ژوند د مسایلو په وړاندي مثبت حالت ولره، په ډېره آرامی له خپله ځایه پورته شه.
دا وخت یې زه له کتنځایه خپلي خوني ته راوستم، کړکۍ یې خلاصه او څوکۍ یې راته سمه کړه، زما سترګي په هغه تابلو ونښتې چي د طبیعت منظره پکښي جوړه وه، رواني اوبه، دیوې پېغلي نجلۍ شوخ عکس دی چي د کیڼ لاس نرۍ سپینه ګوته یې په سرو شونډو کښي نیولې په مړوند کښي یې زرغونه بنګړي دي، شنې غټې سترګي او تور خنجر باڼه، په څنګ باندي راګوري ،ګاړګوتۍ څڼې یې په مخ راپرتې دي په ښي لاس کښي یې کتابچه نیولې، په کتابچه د لمر غروب عکس دی، سپینه غاړه ډک، ډک غامبوري لري، په سوربخن کمیس کي ولاړه وه او د نجلۍ شاته یوه ونه ښکاريږي چي په ښاخونو یې مرغان ناست دي.
هغه وویل:
_ کښېنه ! ته باید قدم ووهې، له خپلو دوستانو سره مشوره وکړې او هر څومره چي کولای شې له ځانه اندیښنې لري کړه ، له ځان سره خبري اتري وکړه، تر څو وکولای شې، د ژور خپګان او د راتلونکي ژوند په وړاندي یو کلک او ټینګ شخصیت وروزې.
په څوکۍ باندي کښېناستم، یو سوړ اسویلی مي وکیښ او ډاکتر ته مي وویل:
_ زه نه پوهیږم څه وکړم ته وو ایه زه څنګه کولای سم یو نوی ژوند پیل کړم ؟
وې ویل:
ـ له خپل خدای سره راز و نیاز وکړه، او هغه ځواک چي الله (ج) پوري اړوند دی، هغه ته یې پرېږده، چي هغه خپلي چاري کنټرول کړي ، هغه

کسان چي تل برید کوي او ویره خپروي، د مؤمنانو او آرامه انسانانو په پرتله ډېر لږ بریا ته رسیږي.

دا وخت روغتون له ناروغانو ډک سوی وو، او د ډاکتر په طمعه ناست وو، خدمتګاره نجلۍ دا ځووم ځل دی چي په ډاکتر پسې راغله، زه یې رخصت کړم او د سبا لپاره یې بیا وبللم، پرلپسې یوه اونۍ ډاکتر ته ورتلم او هغه به راسره په بېلا بېلو موضوعګانو خبري کړې، کله، کله به یې دومره وژړولم چي سترګي به مي له اوښکو وچي سوې، درد به یې کاوه.

زه اوس تر پخوا ډېر ښه سوی وم، ډاکتر به ویل:

خپلو سترګو ته استراحت ورکول او څو دقیقو لپاره د سترګو پټول، شنو ځایونو او روانو اوبو ته کتل، څو شیبو لپاره ژوره او آرامه ساه اخیستل او د یاداشت کتابچه کي خپل ځورونکي خاطرات لیکل ټولي هغه لاري چاري دي چي په ژور خپګان اخته کس سره مرسته کولای شي.

★★★★★

په افغانستان کي د ملي یوالي حکومت له ګلبدین حکمتیار سره د سولي تړون لاسلیک کړ، په هم هغه ماښام مي له خپل مشر ورور سره دا پریکړه وکړه چي موږ او زموږ کورنۍ هم باید ژر تر ژره خپل هیواد ته ستانه شي.
«دغه هوکړه په (۱۳۹۵ل د تلي ۸) ولسمشر محمد اشرف غني او ګلبدین حکمتیار لاسلیک او سمدلاسه یې د عملي کېدو ډاډ ورکړشو.»
په هم دې شپه تر سهاره پوري کړکۍ ته ویښ پروت وم او له سپوږمۍ سره مي د ماضي ترخه کیسه تېروله .سهار چي
آئینې ته ودریدم خپل ګنهګار مخ مي ولید، ور نژدې سوم سترګي مي په سترګو کښې ښخي کړې، د ټوال مي په سوک وواهه په هنداره کي مي ځان مخاطب کړ او ورته و مي ویل :
_ په رښتیا سره چي ته لوی ګنهګار یې ! یوازي دا نه ده چي تا د خپل خدای نا فرماني کړې بلکه تا پخپل ځان ظلم کړی، له ژونده تېښته بریالیتوب نه دی.
بیا مي مخ ته یوه لپه اوبه ور واچولې له ځانه سره مي وویل:
له انسان پرته بل هیڅ داسي مخلوق نسته چي له ژونده یې زړه تور سوی او ځان یې وژلی وي.
هو که ته داسي لکه دا نن او پرون په وړو، وړو خبرو مایوسه کېدې نو په دې پوه سه چي ته لا تر اوسه لوی سوی نه یې .

هغه ورځ چې ما په خپل خيال کي خپله جنازه په اوږو اخيستې روان وم، يو ناڅاپه چيغه مي تر غوږ سوه، له خپل سيوري سره ودريدم، له دوهمي چيغي سره يې پوه سوم چي اميد راپسې راغی، يوه شيبه د فکر دېوال ته ودريدم، له ډېري ژړا کمزوری سوم، لويدم، پورته کېدم، اميد تر لاس ونيوم راپورته يې کړم په مخ، مخ يې دوه زور وري څپېړي راکړې او وې ويل:

لتا مي دا طمعه نه کېده چي ته دي زما په ناخبرۍ کښي خپله جنازه خاورو ته وسپارې، زما پر مخ چي تودې اوښکي رواني وې د دريدلو هيڅ توان مي نه درلود ورغبرګه کړه:

ما همېشه په تنهايي کښي ستا لاس نيولی او تا همېشه داسي پرېښودم نن چي راوګرځېدې خپل ځان راباندي وزن کوې، ولي زما فکر دومره غدار قاضي درته ښکاره سو؟

هغه خپل تندي ته په لاس ټس ورکړ:

اووف ته هيڅکله پوه نه شوې آيا تا کله له خپل سيوري پوښتلي چي ولي په تياره کي له تا تښتي او په رڼا کي درسره وي ؟

يوه شيبه غلی سوم او بيا مي له خپل سيوري وپوښتل:

تا ولي يوازي په رڼا کښي زما لمن نيولې وي؟

هغه زما د حرکتونو پېښې وکړې او وې ويل:

دا مي لتا زده کړل، څرنګه چي يو انسان تر خپل مقصد پوري د بل چا لمن نيسي او هم دارنګه زه تل د حقايقو تر پښو لاندي تړلی يم ؛ پوښتنه مي وکړه :

حقايق څه دي؟

_ حقايق هر هغه څه چي په تور کي سپين او په سپين کي تور راباسي لکه رڼا .

ورغبرګه مي کړه:

_ د هر شعور او لاشعور شي سره د خپل وجود سیوری وي تا کله په هم دې اړه فکر کړی؟

زما په څېر یې لاس تر زني لاندي کېښود په مغروره لهجه یې وویل:

_ کېدای سي دوئ نه پوهیږي زه ولي د دوئ لمن نیسم مګر زه دومره پوهیږم هیڅ یو حقیت له عقل او سترګو پټېدلی نه شي، زه یو سیوری یم چي تاسو ته ستاسو د وجود شتون بیانوم تل هڅه وکړئ له تیارې رڼا ته ووځئ، تیاره حقایق وژني د خپل وجود شتون درک کړئ، تر څو چي هم دا د حقیقت شتون ممکن وي ناممکن که ما تیاره چیرته زندی کړي ،کله چي ما خپل شتون درک کړ، امید مي تر لاس ونیو را ولاړ سوم، یوځل بیا د خپل منزل پر لوري زړه نا زړه له ځان سره وخوځیدم، لمر په ژوند باندي تودخه خرڅوله.